

Bulletin slovenskej advokácie

KONCIPIENTSKE OKIENKO

**Dokazovanie
v trestnom konaní**
Znalecké dokazovanie

**(NE)Spravodlivosť
v odmeňovaní
advokátov**
ustanovených
Centrom právnej pomoci?

Prečo
disciplinárne a trestné
**stíhanie prokurátora
alebo sudcu**
pre ten istý skutok
nie je porušením
zásady ne bis in idem?

Z judikatúry
Súdneho dvora EÚ
**Zrušenie amnestie
a právo EÚ**

MÁTE PRÁVO NAKUPOVAŤ VÝHODNE!

**Ste v zozname Slovenskej advokátskej komory?
Na alza.sk teraz môžete využívať
špeciálny program s radom výhod.**

OSOBNÝ OBCHODNÍK

Privátny poradca vám bude k dispozícii na telefóne
či e-maili.

EXKLUZÍVNY CENNÍK A SPLATNOSŤ

Lepšie ceny a splatnosť dohodou, ako vám to znie?

VYJDEME VÁM V ÚSTRETY

Nenašli ste u nás vysnívaný produkt? Zoženieme ho.

RÝCHLE DODANIE PO CELEJ SR

Najneskôr do dvoch dní u vás alebo na pobočke.

Ako sa registrovať do programu? Stačí mať vytvorený účet na alza.sk
a potom sa nám ozvite na čísle +420 225 340 188 alebo e-mailom org@alza.sk

Všetky informácie a podmienky programu nájdete tu: www.alza.sk/advokati

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis
pre právnu vedu a prax

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Eva Sihelniková, PhD.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:
PhDr. Nadá Ondrišová (02 204 227 28)
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová (02 204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová (02/204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 18. 1. 2022
Uzávierka redakčnej časti: 4. 2. 2022
Toto číslo vyšlo 21. 2. 2022

SLOVENSKÁ
ADVOKÁTSKA
KOMORA

bulletin slovenskej advokácie 1-2/2022 Obsah

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Mojou hlavnou prioritou je ochrana advokácie ako slobodného povolania
JUDr. Viliam Karas, PhD.
- DISKUSIA**
- 6 Zodpovedanie viacerých (procesno)právnych otázok
dovolacieho konania veľkými senátmi NS SR
JUDr. Tadeáš Majchrák
- 10 Sprísnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 12 Dokazovanie v trestnom konaní
1. časť – Znalecké dokazovanie
JUDr. Jitka Hasíková
- 20 (NE)Spravodlivosť v odmeňovaní advokátov
ustanovených Centrom právnej pomoci?
JUDr. Zuzana Čížová, JUDr. Štefan Kseňák, PhD.
- 28 Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu
pre ten istý skutok nie je porušením zásady *ne bis in idem*?
JUDr. Matúš Kováč

JUDIKATÚRA

- 35 K povinnosti advokáta používať pri elektronickej komunikácii
so súdom elektronickú schránku
- 37 Zrušenie amnestie a právo Európskej únie

ADVOKÁCIA

SAK

- 40 Aktuálne udalosti
- 42 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 43 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 44 Koncipientske okienko
- 46 Výsledky prieskumu medzi advokátmi
- 50 Vyhodnotenie publikačnej súťaže za rok 2021
- 51 Povinnosť advokáta riadne uplatniť opravné prostriedky v prospech klienta

ZAHRANIČIE

- 53 Základné pravidlá výkonu advokácie, dostupnosť a zastihnuteľnosť advokáta
- 56 *Bulletin advokacie* prináša...
- 57 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

ZAUJÍMAVOSTI

- 60 **LITERATÚRA**
Trovy súdneho konania
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 62 S emeritným predsedom Maďarskej advokátskej komory
odchádza kus advokátskej histórie.
Dr. Jenő Horváth, 4. november 1929 – 31. december 2021
- 63 Spomienka na zosnulého advokáta JUDr. Ladislava Čendulu (1930 – 2022)

K obálke: Najvyšší predstavitelia justičných inštitúcií diskutovali na pôde SAK
o pripravovaných legislatívnych zmenách. Foto Vladislav Zigo

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
  2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
  3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
  4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
  5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
  6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
  7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
  8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
  9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
  10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
  11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
  12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
  13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranné na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia

Začiatkom každého roka zvykneme bilancovať predchádzajúci rok, čo všetko sa nám podarilo/nepodarilo, či je čas prehodnotiť naše ciele a priority, čo by sme chceli v nadchádzajúcom roku dosiahnuť a pomaly, zotavujúc sa z vianočného pokoja, sa vrháme do pracovného kolotoča.

Advokácia však už v úvode roka musí čeliť novým atakom v podobe návrhu poslanca OĽANO Petra Kremského na zmenu živnostenského zákona. Pán poslanec navrhol zaviesť novú viazanú živnosť – právne poradenstvo, na ktorej získanie by postačovalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom odbore právo, teda v preklade aj dva roky práva v magisterskom programe (po skončení bakalárskeho programu aj v inom odbore). Súčasťou návrhu zákona je aj špecifikácia právneho poradenstva, ktorá zodpovedá výkonu advokácie. Predkladateľ odôvodnil svoj návrh aj tým, že „exkluzivita musí mať hranice“, „regulácia advokátskeho povolania je deformáciou trhového prostredia, znižuje to kvalitu služieb“, „vysoké ceny právnických služieb viazané len na advokátov“, „obmedzenie slobody podnikania“ atď..

Nejako popritom všetkom zabudol na spotrebiteľa právnej služby, ktorého ochrana a práva sú garantované povinnosťami advokátov vyplývajúcimi zo základných zásad výkonu advokácie – NEZÁVISLOSŤ A MLČANLIVOSŤ ako aj z povinnosti neustále sa zdokonaľovať vo „svojom remesle“. Všetci predsa vieme, že SAK nie je exkluzívny klub pre vyvolených, ako to mylne prezentujú niektorí predstavitelia zákonodarnej moci, ale hlavným cieľom výkonu advokácie je pomáhať iným. Všimavým pozorovateľom neujde skutočnosť, že SAK spolupracuje s Ligou za duševné zdravie, aby pomohli osobám zasiahnutým domácim násilím, že advokáti pro bono pomáhajú nielen právnymi službami, ale aj materiálne, aj prostredníctvom Nadácie Slovenskej advokácie, že SAK na sociálnych sieťach pravidelne zverejňuje články upozorňujúce na disciplinárne previnenia advokátov...

Pozitívom je, že tento absurdný návrh nielenže postavil do pozoru volených členov orgánov SAK, ale spojil aj väčšinu advokátov, členov SAK. Viacerí ho dokonca ostro kritizovali aj verejne na sociálnych sieťach.

Kolegovia, patrí vám vďaka za záujem a pochopenie potreby byť jednotný. Vďaka všetkým kolegom, ktorí podporujú advokátsky stav nie preto, že by sa báli o svoj chlebič, ale pre ľudí, svojich klientov, ktorí spravodlivo očakávajú odbornú právnu pomoc, dôveru založenú na diskretnosti a nezávislosti v každom ohľade.

Uvedené konanie zákonodarcov nás súčasne núti k zamysleniu, či štát poskytuje svojim občanom dostatočné garancie práva na právnu službu, a to aj v podobe ochrany záujmu štátu na nepodnikaní bez oprávnenia (§ 251 TZ). Žiaľ, v tejto oblasti orgány činné v trestnom konaní nedostatočne reflektujú potrebu ochrany spotrebiteľov právnej služby. Napriek tomu sa SAK nevzdáva ani v tomto smere, zistené prípady neoprávneného poskytovania právnych služieb oznamuje OČTK a vyvíja tlak na ich činnosť.

V rámci disciplinárnej činnosti SAK nielen neoprávnené poskytovanie právnych služieb pozastavených advokátov, ale aj podieľanie sa advokátov na neoprávnenom poskytovaní právnych služieb tretími osobami podlieha disciplinárnej zodpovednosti, ktorú disciplinárne senáty primerane sankcionujú, a aspoň týmto spôsobom dochádza k prevencii pred nekalou činnosťou.

Verím, že jóboviek nebude v tomto roku veľa, a že sa nám všetkým spoločne podarí obhájiť záujem na riadnom poskytovaní právnych služieb a potrebe regulácie nášho stavu.

Záverom mi dovoľte zaželať vám do nového roka veľa zdravia, spokojnosti a úspechov v súkromnom živote ako aj na pracovnom poli. Nech nám rok 2022 otvorí dvere do krajších zajtraškov, nech je lepší ako ten predchádzajúci, a nech máme možnosť zabudnúť na pachuť, ktorú v nás zanechali pandemické nepríjemnosti uplynulých dvoch rokov.

JUDr. Zuzana Čížová
členka P SAK

ROZHOVOR

Mojou hlavnou prioritou je ochrana advokácie ako slobodného povolania

Prešiel práve rok, čo pôsobí vo funkcii predsedu Slovenskej advokátskej komory. JUDr. Viliam Karas, PhD. odpovedal na pálčivé otázky súčasnosti, s ktorými sa borí advokátsky stav.

■ **Skončil sa rok, začal nový a zároveň uplynul rok od vášho nástupu na post predsedu komory. Je to čas na bilancovanie?**

Myslím, že na bilancovanie ešte nie, aj keď to tak zvädza vždy ku koncu roka. Ale minimálne na obzretie sa spätne na to, čo všetko sme za predchádzajúci rok zažili, spravili, nespravili, ale aj sa naučili a obetovali za niečo iné. Bilancovať moje pôsobenie vo funkcii by som komplexnejšie sám pre seba chcel až po dlhšom čase. Funkčné obdobie je štvor-

ročné, mám svoje plány a sny, a potom budem bilancovať, čo sa z nich podarilo dosiahnuť.

■ **Zaujalo ma, čo ste povedali – čo ste vy museli obetovať za niečo iné?**

Predovšetkým čas. Čas, ktorý som predtým venoval rodine a vlastnej advokátskej praxi, ale aj svoj voľný čas. Ono sa to možno zvonku nezdá, ale každého angažovanosť v advokátskej samospráve stojí množstvo času a všetci sa tejto činnosti venujeme popri aktívnom výkone povolania. Už keď som bol len členom predsedníctva, bolo to citeľné. Za posledný rok, čo som predsedom, som mal viackrát pocit, že je toho na mňa naozaj veľa. Množstvo rokovaní, stretnutí, porád, veľa rozhodnutí, ktoré treba urobiť. Som rád, že mám v advokátskej kancelárii viacero šikovných ľudí a kancelária funguje, aj keď musím svoj čas deliť. Taktiež mám skvelú manželku, ktorá ma podporuje. Ale nič nie je samozrejmé, je potrebné nachádzať rovnováhu v osobnom aj pracovnom živote.

■ **V akom stave ste prebrali komoru, keď ste sa stali predsedom?**

Členom predsedníctva komory som bol aj minulom volebnom období, teda procesy a fungovanie komory som poznal. Kancelária komory aj jej personálny aparát sú funkčné, preto energiu smerujem skôr len k zlepšeniu niektorých procesov, ku koordinácii a k efektívnosti vynaložených zdrojov komory. Fungovanie komory ovplyvnila aj pandémia, museli sme za jazdy prijímať opatrenia, začať pracovať hybridne a online a zároveň mnohé úlohy komory nemohli byť dlhodobo obmedzené, takže sme sa vždy snažili nájsť formát, ako zabezpečiť všetky naše aktivity.

■ **Čo boli pre vás najvýznamnejšie udalosti v minulom roku, pokiaľ ide o advokáciu?**

V rámci komory sme riešili množstvo tém – od riadneho zvládnutia konferencie advokátov (čo sa nám, myslím, po-

darilo) cez pandémiu, viaceré legislatívne témy z trestného práva, súdnu mapu a ďalšie.

Za jednu z najväčších výziev, ktorým čelila advokácia aj za posledných 30 rokov, považujem návštevu zástupcov Benátskej komisie v reakcii na otázky, ktoré Benátskej komisii položila ministerka spravodlivosti vo vzťahu k nezávislosti a výkonu samosprávy advokátov.

Minuli sme na to obrovskú energiu a obrovský časový fond ľudí, ktorí sa téme venovali. Nakoniec všetci pochopili, že v rámci komory je to v poriadku, že my svoju činnosť riadne vykonávame a disciplinárne konania vedené komorou fungujú. Napokon, aj Benátska komisia odporučila zachovať *status quo*. Teda nič sa nemení, SAK naďalej dohliada na správny výkon advokácie členmi svojho stavu. Keby sa to malo prepočítavať na osobohodiny, bol vynaložený obrovský časový fond, ktorý ani nebolo treba minúť. Boj za zachovanie našej nezávislosti však stále pokračuje.

■ Asi narádzate na aktuálny poslanecký návrh na zavedenie živnosti na právne služby...

Presne tak. Ide o návrh, ktorého podanie nás, nebojím sa to povedať, úprimne prekvapilo. Dlhodobo upozorňujeme na problém s pokútnikmi a šarlatánmi, presadili sme zmenu skutkovej podstaty trestného činu neoprávneného podnikania, aby pokútnictvo mohlo byť jednoduchšie postihované ako trestný čin. A zrazu sa objaví návrh na legalizovanie konania, ktoré je dnes trestným činom. Aj podľa dodatočných informácií šlo viac-menej o samostatnú iniciatívu jedného poslanca – predkladateľa. Nemali sme vopred informácie, že niečo také je v pláne. Návrh podal v piatok, dozvedeli sme sa to v sobotu. Na sociálnych sieťach sa strhla ostrá diskusia, kde aj padli obvinenia, že komora zaspala a nič nerobí. My sme nemali čas na vypisovanie na sociálnych sieťach, ale sme pracovali. Zisťovali sme informácie, názory politikov a poslancov na predložený návrh, postoj ministerky spravodlivosti, dohadovali si stretnutia, komunikovali medzi sebou, zvolali mimoriadne rokovanie predsedníctva komory a písali stanoviská a tlačové správy. Netreba zabúdať, že predsedníctvo nie je jeden človek, ktorý si sadne k počítaču a napíše, čo mu prvé napadne. Predsedníctvo je kolektívny orgán.

■ Aký dosah by malo prípadné schválenie poslaneckého návrhu?

Schválenie návrhu by kanibalizovalo celý systém fungovania právnických profesií, nielen advokátov. Na trhu by sa vytvorili diskriminačné podmienky na podnikanie v oblasti právneho poradenstva. Existovali by klasické stavovské povolania – notári, advokáti a exekútori s vysoko nastavenými požiadavkami na svoje fungovanie vrátane zodpovednosti, a potom obrovská masa živnostníkov bez akýchkoľvek obmedzení, etickej výbavy, dohľadu, limitácie odmeny, zákazu koristníckych praktík a zneužívania slabšej strany, zákazu konfliktu záujmov a bez zodpovednosti za poskytované služby.

Bežný človek sa v tom ale nevyzná a ľudia by šli primárne tam, kde to bude lacnejšie, alebo kto bude mať lepšiu publicitu bez etických limitov. A advokáti so všetkými etickými

požiadavkami kladenými na výkon ich profesie spolu s tým, že si musia platiť aj poistné, by isto cenou nevedeli konkurovať. Takisto, advokátska etika určuje advokátom aj limity v reklame. Je to podobne ako s bankami a nebankovými subjektmi. Banka má tiež limity a obmedzenia, aj pokiaľ ide o etiku, boj proti praniu špinavých peňazí (AML pravidlá), bankové tajomstvo, výkon bankového dohľadu, garanciu vkladov a podobne. Videli sme, čo na trhu spôsobilo divoké pôsobenie nebankoviek, koľko to stálo peňazí daňových poplatníkov, koľko osudov ľudí, ktorí prišli o strechu nad hlavou. Aj dohľad SAK nad riadnym výkonom advokácie by úplne stratil zmysel. Všetci, ktorí neuspeli na advokátskej skúške, ale aj všetci, ktorých sme napríklad postihli za ich konanie pozastavením výkonu advokácie alebo vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, by naďalej mohli poskytovať právne poradenstvo na živnosť. Ak je toto predstava štátu, ako pôsobiť v prospech občanov, tak nám niečo zjavne uniká.

Opakujem, veľmi veľa energie sme museli a musíme venovať práve tejto otázke, návrhu jedného poslanca; namiesto toho sme sa mohli sústrediť na iné, pre celý advokátsky stav pozitívne veci.

■ Čo máte v pláne robiť, pokiaľ ide o činnosti komory?

Jednou z mojich hlavných priorít je zefektívnenie advokátskych skúšok. Už sme kreovali nové skúšobné senáty aj so zaradením kvalitných skúšobných komisárov zvonku – zástupcov iných právnických profesií. Pracujeme na aktualizácii testových otázok aj otázok na druhú časť skúšky. Máme viacero predstáv, ako celý systém skúšania nastaviť. Prioritou je, aby skúška reflektovala schválený profil absolventa advokátskej skúšky a nebola „ďalšou štátnicou“, skôr zistením úrovne praktických vedomostí a zručností budúceho advokáta, aby zároveň garantovala kvalitu pre prijímateľov právnych služieb.

Mojou hlavnou prioritou je ochrana advokácie ako slobodného povolania. Ako sa ukazuje, stále sú snahy niečo meniť a spochybňovať fungujúci systém. Rovnako chcem pokračovať v budovaní dôvery medzi predstaviteľmi justície tak, aby sme spájali sily pri obnovovaní dôvery v právny štát a k laboratórnym prekvapivým návrhom formovali odborné riešenia osvedčené dlhoročnou skúsenosťou a podporené vážou inštitúcií a ich predstaviteľov. Verím, že aj naše aktivity spolu s regionálnymi zástupcami napomôžu renesancii hodnôt advokácie a povzbudia k spolupráci a zdravej kolegialite aj mladších kolegov a koncipientov.

**Sledujte SAK
na LinkedIn!**

Dôležité informácie a aktuálne z diania v advokácii a na komore: [linkedin.com/company/sak-sk](https://www.linkedin.com/company/sak-sk)

DISKUSIA

Zodpovedanie viacerých (procesno)právných otázok dovolacieho konania veľkými senátmi NS SR

I. Postupovanie veci veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP v spojení s § 420 a § 421 CSP

O tom, že dovolacie konanie podľa CSP a s tým súvisiace otázky pôsobnosti veľkého senátu (resp. veľkých senátov) pri zjednocovaní právnych názorov sa stalo akýmsi fenoménom, svedčí nielen už takmer pravidelné zaraďovanie tejto témy do diskusií na popredných stranách takmer každého čísla BSA (napr. v minulom roku č. 1-2/2021, 4/2021, 6/2021, 10/2021 a naposledy 12/2021) či iných právnych periodík, ale taktiež pomerne rozsiahla judikatúra Ústavného súdu SR a najmä samotného Najvyššieho súdu SR, v ktorej je veľmi náročné sa zorientovať aj pre najzanietenejších zainteresovaných. Tento záujem však po väčšine reagoval, žiaľ na viac či menej negatívne skúsenosti s týmto inštitútom či výkladové nezrovnalosti z hľadiska právnej praxe, pričom sa skôr javilo, že nová úprava dovolacieho konania CSP ostávala skôr nepochopená či zásadné chaotická. Ako to uviedol ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 46/2020 cit.: „Každý dovolateľ si v konaní pred najvyšším súdom želá uspieť, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že najvyšší súd požíva medzi všeobecnými súdmi najvyššiu autoritu. (...) Z týchto dôvodov priťahuje dovolanie najmä vo vzťahu k jeho zjednocovacej funkcii pozornosť tak právnickej odbornej spisby (...) ako i samotnej justície.“

Akési „jasnejšie“ svetlo do pomerne neprehľadnej spleti rozhodnutí NS SR (a ÚS SR) týkajúcej sa dovolacieho konania prinášajú, podľa nášho názoru, kvalitatívne vysoké a obsahovo vyčerpávajúce prvé dve rozhodnutia Veľkého senátu obchodného kolégia (1VObdo) vyznačujúce sa viditeľnou **snahou o sprehľadnenie podstatných otázok dovolacieho konania**. Ešte relatívne nedávno (BSA 12/2020) sme pritom konštatovali, že tento senát pôsobiaci popri veľkom senáte občianskoprávného kolégia, ktorý vydal k 1. 10. 2020, teda za viac ako 4 roky od účinnosti CSP, 10 rozhodnutí (vyriešil však iba dve právne otázky) sám neprijal ani jedno jediné rozhodnutie, čo vzhľadom na bežnú právnu prax vyznačujúcu sa relatívne častým narážaním na nejednotnú prax pôsobilo až „alarmujúco“. V BSA 4/2021 potom JUDr. Sedlačko svojím príspevkom privítal veľmi kvalitné, vôbec prvé, rozhodnutie 1VObdo/1/2020 zo dňa 25. 2. 2021, a vo svojom nadväzujúcom príspevku v BSA 6/2021 sa zas veno-

val v poradí druhému rozhodnutiu 1VObdo/2/2020. Medzičasom došlo k vydaniu ďalších rozhodnutí, a to dvoch rozhodnutí občianskoprávného kolégia (1VCdo/6/2019 z 7. 10. 2020 a 1VCdo/2/2019 z 26. 1. 2021) a dvoch rozhodnutí obchodného kolégia, konkrétne rozhodnutia 1VObdo/1/2021 z 24. 6. 2021, kde (vy)riešil otázku prejudiciálneho skúmania platnosti úkonov v konaní o zhode v OR SR a 1VObdo/2/2021 z 29. 9. 2021, v ktorom riešil prípustnosť dovolania pri náhrade trov konania. Oba veľké senáty (VCdo a VOObdo) tak k 1. 1. 2022 vydali, aspoň podľa aktuálne zverejnenia, spolu 16 rozhodnutí (12 + 4).

Podstata, o ktorej pojednávala diskusia v BSA 4/2021 sa venovala najmä tomu, že Veľký senát obchodného kolégia v rozhodnutí 1VObdo/1/2020 v podstate priamo konfrontoval svoj občianskoprávny náprotivok z hľadiska výkladu § 48 ods. 1 CSP [v spojení s § 421 ods. 1 písm. c) CSP], teda normy definujúcej podmienky postúpenia veci veľkému senátu v prípade rozdielnej dovolacej praxe (najmä odsek 16 a nasl.). Veľký senát občianskoprávného kolégia totiž v rozhodnutiach 1VCdo/3/2019 a 1VCdo/4/2019 prijal „sporný“ výklad k daným normám a uviedol, že pokiaľ dovolací senát aj dospeje k inému názoru než už vyslovenému iným senátom v minulosti, no súčasne existuje aj iné rozhodnutie, s ktorým sa tento senát stotožňuje, konajúci senát si môže „vybrať“, ku ktorému sa prikloní bez postúpenia veci veľkému senátu, nakoľko podľa jeho výkladu nedospel k žiadnemu „novému“ odlišnému právnemu názoru. Reakcie na toto rozhodnutie na seba nenechali dlho čakať nielen v právnych periodikách, ale očividne aj vo vnútri NS SR, a ako bude uvedené nižšie, aj na ÚS SR, ktoré pomerne skoro museli takýto výklad odmietnuť (podobná situácia nastala pri spornom rozhodnutí 1VCdo 2/2017, kedy NS SR odmietol kumuláciu dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP).

V rozhodnutí 1VObdo/1/2020 obchodného kolégia veľký senát na rozdiel od sporných rozhodnutí občianskoprávného veľkého senátu 1VCdo/3/2019 a 1VCdo/4/2019 vyslovil, že dovolací senát musí vec veľkému senátu v zmysle § 48 ods. 1 v spojení s § 421 ods. 1 písm. c) CSP postúpiť aj v prípade, ak existujú dva rozdielne názory bez ohľadu na to, či sa s niektorým z nich stotožňuje, pretože sa logicky mieni od druhého z nich nevyhnutne odkloniť (k tomu aj BSA 12/2020). S týmto názorom, ktorý bol preň záväzný, pracoval potom aj vo svojom druhom rozhodnutí 1VObdo/2/2020 (odsek 40 a pod.).

Podľa 48 ods. 1 CSP: „Ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.“ S ohľadom na záväzné rozhodnutia veľkého senátu NS SR (v spojení s R 17/2017 či II. ÚS 332/2018) tak možno *summa summarum* uviesť, že **postúpenie veci veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP sa uplatní pri nejednotnej praxi, teda pri dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP** (tzn. minimálne dvoch rozdielnych názorov k tej istej právnej otázke) v situácii:

- (1.) ak trojčlenný dovolací senát dospeje k názoru odlišnému od ustálenej dovolacej praxe (reprezentovanej judikátom alebo stanoviskom, nie veľkým senátom, keď v takom prípade by nasledovalo postúpenie podľa § 48 ods. 3 CSP), a súčasne sa chce prikloniť k (druhému) ojedinelému názoru* alebo
- (2.) ak dovolací senát dospeje k akémukoľvek inému názoru od v minulosti vyjadreného názoru iného senátu, pokiaľ v otázke ustálená dovolacia prax nie je, a chce sa prikloniť k jednému z dvoch názorových línií, tzn. aj vtedy, ak dovolací súd zastáva jeden z rozdielnych názorov z minulosti.

(*) Jedinou výnimkou, kedy napriek názorovej rozdielnosti pri dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP nemusí dovolací súd postúpiť vec veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP je situácia platiaca od vydania rozhodnutia 3Cdo/174/2016 (R 17/2017), podľa ktorej ak by k jednému názoru existovala ustálená prax (reprezentovaná publikovaným judikátom či stanoviskom), a na druhej strane by bolo ojedinelé rozhodnutie, konajúci senát sa môže prikloniť k ustálenej praxi a vec nepostúpiť. Vychádza sa pritom z toho, že ak už bola otázka zjednotená, je nadbytočné zjednocovať ju opäť. Tento názor potvrdil aj v 1VObdo/1/2020 (odsek 15) ako aj v 1VObdo/2/2020 (odsek 40). Treba ale zdôrazniť, že dané ojedinelé rozhodnutie nemôže byť vydané po zjednotení, pretože v opačnom prípade nemožno, napriek publikovanému judikátu či stanovisku, hovoriť o ustálenej praxi (porovnaj bod 41.3 tretí odsek). K tomu treba uviesť zaujímavú situáciu, ktorá sa stala v prípade riešenom ÚS SR III. ÚS 46/2020, kde strážca ústavnosti posudzoval situáciu, keď sa dovolací senát priklonil k jednému z dvoch rozdielnych názorov, pričom toto jeho rozhodnutie sa následne publikovalo v Zbierke (a tak sa stalo ustálenou praxou). Podľa ÚS SR však v čase rozhodovania mal NS SR využiť proces aktivácie veľkého senátu, a tak odňať účastníkovi právo na zákonného sudcu (senát). Pevne veríme, že v dôsledku rozhodnutia 1VObdo/2/2020 už ÚS SR bude musieť rušiť menej rozhodnutí NS SR práve z dôvodu, že vec nebola postúpená veľkému senátu (k tom napr. II. ÚS 152/2018 či II. ÚS 332/2018), a že po 5-tich rokoch účinnosti CSP **bude mať i právna prax jasno v tom, kedy má o veci rozhodovať veľký senát.**

Treba jedným dychom dodať, že postúpenie veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP by prichádzalo do úvahy (v praxi menej častej situácii) i pri dovolaní **§ 421 ods. 1 písm. a) CSP**, kde stačí, že dovolací senát má iný názor než je ustálená prax (tzn. aj keby existoval len jeden, ustálený názor). To konšta-

tuje aj právna veta 1VObdo/1/2020, keď uvádza cit.: „Podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP nie len v situácii, ak sa chce odkloniť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, ale aj v situácii, kedy pri rozhodovaní o určitej otázke existuje rozdielna rozhodovacia prax najvyššieho súdu.“

I keď sa prekonaniu judikatúry NS SR prostredníctvom dovolania čiastočne venovali iné diskusie (BSA 4/2020 a BSA 5/2020), treba opäť (porov. BSA 5/2020, 12/2020) **kriticky zopakovať, že prekonanie ustálenej praxe skrz § 421 ods. 1 písm. a) CSP nielenže v praxi bude skôr výnimočné** (tzn., že by sa odvolací a potom dovolací senát chceli odkloniť od jednotného názoru NS SR), no najmä, že k tomu *ad hoc* slúžilo dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. d) CSP, ktoré autori CSP do pôvodného znenia navrhovali (ako v ČR) zahrnúť. Dovolanie by bolo prípustné aj v situácii, keď odvolací súd rozhodol v súlade s praxou NS SR, no dovolateľ je presvedčený, že tento názor už viac nie je správny. Neprevzatie tejto normy súvisí s pochybením NR SR v procese prijímania zákona, kde bola uvedená pri § 421 ods. 1 CSP (vtedy § 431) aj situácia podľa písm. d) CSP (v ČR stále existujúca). Ako príklad možno uviesť hmotnoprávny názor, že z neplatného úkonu nemožno nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti (1VObdo/2/2020). Je do istej miery otázne, či tento názor možno ústavným spôsobom *de lege lata* rozhodnutím iného veľkého senátu v budúcnosti vôbec zmeniť (napriek § 48 ods. 3 CSP). Z akého dôvodu? Ak totiž odvolací súd bude tento názor v budúcnosti nasledovať, nie je pre neúspešnú stranu daná žiadna zo situácií podľa § 421 ods. 1 CSP [teda dovolací súd by takéto dovolanie musel odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP, aj keď nie je viazaný podmienkami prípustnosti, ale je viazaný zákonom – k tomu 1VCdo/1/2019, ods. 39 a 41, 42] a na druhej strane, ak ho odvolací súd nasledovať nebude, bude dovolateľ namietajú odklon podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, čo zas môže byť problém v tom, či je správne, aby dovolací súd rozhodol o dovolaní v rozpore s tým, čo je podstatou dovolania, resp. priznať dovolaniu účinky, ktoré dovolateľ vôbec nezamýšľal, pretože dovolateľ predsa žiadal, aby bola prax rešpektovaná a nie menená (m. m. 1VCdo/1/2019 – odsek 40). V tomto smere by tak bolo možné hovoriť o akomsi „vyššom záujme“ pre zmenu judikatúry nad záujmom dovolateľa. Ide o **pomerne problematickú situáciu**, ktorú je podľa nás potrebné vyriešiť ideálne novelou CSP.

Napokon, postúpenie veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP nie je vylúčené ani pri **§ 420 CSP** (k tomu BSA 12/2020), kde tiež môže nastať situácia, kedy dovolací senát dospeje k názoru odlišnému od toho, ktorý v minulosti vyslovil iný senát (napr. pri výklade toho, aká situácia zakladá vadu zmätočnosti či to, proti akému rozhodnutiu je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné – pozri 1VObdo/2/2021).

Rozoberané rozhodnutie 1VObdo/2/2020 možno označiť ako **zásadné**, nielen z hľadiska právnej precíznosti jeho spracovania, zásadnosti a najmä rozsahu, kvality a spôsobu odôvodnenia. Najvyšší súd SR reprezentovaný veľkým senátom sa na 97-ich (!) stranách (s čím sme sa doteraz stretávali

iba pri niektorých rozhodnutiach ÚS SR) podrobne venuje účelu veľkého senátu, podmienkam prípustnosti dovolania, materiálnemu prístupu k ich posudzovaniu, ako aj hmotno-právnej otázke nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka. Toto rozhodnutie bude ešte zrejme nejaký čas prameňom či akousi „Petriho miskou“ mnohých právnych odoziev naprieč celým právnym spektrom.

II. Viazanosť dovolacieho súdu obsahom dovolania podaného v zmysle § 421 CSP

Ďalším zásadným právnym názorom, ktorý vyslovil (odsek 24) veľký senát (čo potvrdil aj v 1VObd/1/2021 – odsek 17) je ten, podľa ktorého **dovolací súd pri dovolaní podľa § 421 CSP nie je viazaný dovolateľom vymedzenými podmienkami prípustnosti, resp. vymedzením podmienok prípustnosti dovolania nie je náležitou dovolania** (napr. vymedzenie situácie uvedenej v § 421 ods. 1 CSP), čím nahradil prax, podľa ktorej bolo povinnosťou dovolateľa, aby v dovolaní uviedol nielen konkrétnu situáciu podľa § 421 ods. 1 CSP, ale aj označil rozhodnutia dovolacej praxe (napr. 5Obdo/26/2017, 3Cdo/6/2017). Podľa veľkého senátu postačuje, že dovolateľ vymedzí právne posúdenie a uvedie, v čom spočíva jeho nesprávnosť v súlade s § 432 CSP (okrem iných náležitostí) a bude na dovolacom súde, aby určil, či sa odvolací súd jeho praxe odklonil, či otázka riešená nebola alebo je prax nejednotná. Bolo by zaujímavé zistiť, koľko dovolaní dovolací súd odmietol práve z tohto dôvodu počas viac ako 5-tich rokoch účinnosti CSP, keďže akékoľvek štatistiky dovolacieho konania sú dlhodobo nedohľadateľné. Trúfame si uviesť, že týchto rozhodnutí nebolo „málo“, nakoniec sám uvádza (odsek 34.2), že cit.: *„Doterajšia judikatúra najvyššieho súdu tak vyžaduje od dovolateľov (resp. ich právnych zástupcov) splnenie tých podmienok, ktoré nie sú predpokladané zákonom.“* V tomto ohľade sa tak NS SR pridal k názorom ÚS SR (I. ÚS 51/2020 z 9. 6. 2020 či III. ÚS 76/2021 z 2. 2. 2021, viď aj BSA 1-2/2021).

Veľký senát tak správne v podstate zodpovednosť za sledovanie rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu preniesol najmä sám na seba, a nie prioritne na dovolateľa (odsek 13.1), pričom v tomto smere celkom správne a pomerne ostro skriticizoval (odsek 37.1), že rozhodnutia NS SR dostupné tak, ako by si to žiadal účel právnej úpravy, *in concreto: množstvo rozhodnutí najvyššieho súdu nie je publikovaných na webovej stránke najvyššieho súdu, hoci ide o povinnosť (...) a aj tie rozhodnutia najvyššieho súdu (...), ktoré sú zverejnené na webovej stránke najvyššieho súdu, nie sú systematicky usporiadané (...). Je tak nesprávne, ak senáty dovolacieho súdu vyžadujú od dovolateľov, aby ako náležitosť dovolania uvádzali rozhodnutia najvyššieho súdu.* Niečo obdobné skonštatoval ešte skôr Ústavný súd SR (I. ÚS 51/2020): *Rozhodnutia najvyššieho súdu jednak nie sú systematicky nikde usporiadané a publikované, a preto ich znalosť je často len otázkou náhody.* V tomto ohľade sa len pripomína názor, podľa ktorého je otázne, či slovenská prax bola a je komplexne pripravená na takýto typ úpravy dovolacieho konania. V tomto smere

však možno jednoznačne privítať nové technické riešenia a funkcionality stránky Najvyššieho súdu SR s plánmi ďalšieho zefektívnenia do budúcnosti, čomu sa venoval príspevok v BSA 9/2021 sudkyne JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD.

III. Viazanosť dovolacieho súdu rozhodnutím Ústavného súdu SR

Ďalším zaujímavým prínosom rozhodnutia je **konfrontácia s rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu SR**. Na tomto mieste nejde ani tak o to, akým spôsobom sa NS SR postavil k otázke nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka a priamo konfrontoval rozhodnutie I. ÚS 549/2015, ale podrobne uviedol, kedy a v akom rozsahu je NS SR viazaný názorom ústavného súdu a z akých dôvodov toto rozhodnutie nemôže aplikovať na riešený prípad (odseky 43 a nasl. a najmä 54 a nasl.) V podstate uviedol, že vzťah medzi NS SR a ÚS SR by mal byť charakterizovaný súdnym dialógom, kedy má NS SR možnosť primeraným spôsobom vyjadriť odlišný názor k názoru ÚS SR a to osobitne v situácii, ak rozhodnutie ÚS SR nie je podľa názoru NS SR dostatočne vyargumentované alebo ak neboli zohľadnené všetky okolnosti veci pre vyriešenie určitej otázky.

NS SR bol dokonca v danom prípade konfrontovaný kasačnou záväznosťou ÚS SR, pri ktorej sa zaoberal, ako sám uviedol: *(...) , či je v ďalšom konaní viazaný akýmkoľvek tvrdením ústavného súdu obsiahnutým v odôvodnení jeho nálezu, alebo či len tým konštatovaním, pre ktoré ústavný súd vyhodnotil predchádzajúce rozhodnutia (predovšetkým predchádzajúci rozsudok krajského súdu) za nesprávne.* Zhodnotil, že je potrebné rozlišovať medzi právne záväzným názorom (*ratio decidendi*) a procesnými pokynmi. Bude zaujímavé sledovať, či sa k týmto názorom postaví ÚS SR: Napokon vyslovil právny názor: **„Povinnosť postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu najvyššieho súdu podľa ustanovenia § 48 ods. 1 Civilného sporového poriadku má trojčlenný senát dovolacieho súdu aj v situácii, ak o právnej otázke, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, už rozhodol ústavný súd, a to aj vtedy, ak je vec prejednávajúci dovolací senát podľa ustanovenia § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o ústavnom súde viazaný právne záväzným názorom vysloveným v kasačnom náleze ústavného súdu.“**

Jedným dychom treba dodať, že dané rozhodnutie 1VObd/2/2020 bolo prijaté v pomere 6:1, teda za použité názory hlasovalo v podstate 6 z celkovo (podľa vtedy aktuálneho rozvrhu práce) 11-tich členov obchodnoprávneho kolégia (momentálne 13 sudcov). Rozhodnutie má potom pomerne vysokú legitimitu.

IV. K dovolaniu podľa § 420 CSP proti výroku odvolacieho súdu o trovách

Okrem prvých dvoch rozhodnutí Veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia (1VObd/1/2020 a 1VObd/2/2020) rozoberaných vyššie došlo, ako už bolo spomenuté, zo strany

tohto senátu k vydaniu ďalších dvoch rozhodnutí, pričom do pozornosti z hľadiska procesných otázok dovolacieho konania je potrebné uviesť zásadný a zjednocujúci právny názor **k otázke prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania.** O tom, že v tejto otázke panovala dlhodobá, zásadná a principiálna nejednotnosť nielen na Najvyššom súde SR, ale aj na Ústavnom súde SR sa zmiňoval aj JUDr. Sedlačko v príspevku v BSA 12/2021, keď uviedol, že kým časť senátov NR SR považuje dovolanie proti výroku o trovách za neprípustné a dovolanie odmieta (s odvolaním sa najmä na R 73/2018), druhá časť uvádzala pristupovala k dovolaciemu prieskumu. Iba sotva bolo možné z pohľadu dovolateľa či sťažovateľa hovoriť o právnej istote. I táto **zásadná právna otázka sa zdá byť konečne vyriešená pro futuro**, pretože presne túto procesnú otázku (vy)riešil veľký senát VOBD v aktuálne poslednom rozhodnutí 1VOBD/2/2021 z 29. 9. 2021, pričom uviedol, že cit. „... veľký senát najvyššieho súduospel k právnomu záveru, že rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle ust. § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania.“ Najvyšší súd SR tak verne definitívne posúdil prípustnosť dovolania pri rozhodnutiach odvolacích súdov o náhrade trov konania.

V. Aktivácia a kreácia veľkého senátu NS SR v odvolacom konaní pri abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach a spôsob rozhodovania veľkých senátov

Za zmienku pri dovolacom konaní stojí však aj posledné (podľa zverejnenia) a veľmi zaujímavé rozhodnutie občianskoprávneho kolégia 1VCdo/5/2019 z 28. 4. 2021. Ako sme konštatovali už v príspevku v BSA 12/2020 (str. 7) nielen judikatúra dovolacích senátov NS SR, ale aj judikatúra samotných veľkých senátov, resp. senátu VCdo (ktorý má vždy iné zloženie) a jeho postup pri vlastnom rozhodovaní bol nejednotný, najmä pokiaľ ide o spôsob, akým tento senát rozhodoval. Kým v niektorých rozhodnutiach po postúpení veľký senát sám posúdil predloženú otázku, no meritórne rozhodnutie ponechal postupujúcemu senátu a vec mu vrátil (napr. 1VCdo/1/2018 či 1VCdo/3/2019), v rozhodnutí 1VCdo/1/2017 nielen posúdil právnu otázku, ale sám vec posúdil a vydal konečné rozhodnutie. V BSA 12/2021 JUDr. Sedlačko poukázal na to, že rozhodnutie 1VCdo/3/2019 bolo zrušené zo strany ÚS SR (I. ÚS 189/2021) s názorom, že veľký senát musí o dovolaní sám otázku vyriešiť, meritórne rozhodnúť a odstrániť tak právnu neistotu vlastným rozhodnutím. Zodpovedania právnej otázky a vrátenie veci na rozhodnutie postupujúcemu senátu tak nie je prípustné a ústavne akceptovateľné. Ani to zdá sa, však neplatí, vždy, resp. bez výnimky.

Veľmi zaujímavou situáciou, ktorú totiž riešil občianskoprávny veľký senát v tom istom rozhodnutí bol fakt, že vôbec **po prvýkrát od účinnosti CSP došlo k jeho aktivácii v odvo-**

lacom – nie dovolacom konaní, pretože odvolací senát NS SR (jediný prípad civilného konania podľa § 31 ods. 2 CSP, teda abstraktná kontrola v spotrebiteľských veciach, kde je kauzálna príslušnosť v prvom stupni krajský súd), mal v zmysle § 48 ods. 1 CSP (ktorý hovorí o senáte NS SR bez ohľadu na to, či ide o senát dovolací alebo odvolací) odlišný názor ako iný (dovolací) senát NS SR k tej istej právnej otázke. Veľký senát sa dôsledne zaoberal tým, či vôbec má právomoc zjednocovať judikatúru v odvolacom konaní v zmysle § 48 CSP a súčasne, ak áno, či má rozhodovať sám alebo vrátiť vec odvolaciemu senátu. Daná pomerne jedinečná situácia je zaujíma najmä z pohľadu zloženia senátov, pretože ak by vec posudzoval meritórne 7-členný veľký senát a následne bolo podané v tej istej veci dovolanie opäť s postúpením veľkému senátu, musel by mať taký senát potom 9 členov (5 + 3 + 1), čo je rozporné s textom zákona – § 48 ods. 2 CSP, ktorý hovorí o 7-ich členoch (3 + 3 + 1). Súčasne by členovia postupujúceho senátu mohli prehlasovať zvyšných členov veľkého senátu. Ide o tzv. medzeru v zákone, ktorú zákonodarca nepredvídal. Najvyšší súd SR medzeru vyplnil a stanovil výnimku z vyššie uvedeného pravidla, keď postupujúcim senátom položenú otázku zodpovedal priamo vo výrokovej časti, a nie v *ratio decidendi* odôvodnenia, a vec na meritórne rozhodnutie postúpil senátu 3C. Takýto pomerne výnimočný postup možno považovať za správny.

VI. Záver

Záverom jedna zaujímavosť. Môže sa javiť, že veľké senáty vo svojich doterajších rozhodnutiach (12 rozhodnutí VCdo a 4 rozhodnutia VOBD) už dvakrát prekonali svoju vlastnú („ustálenú“) prax, a to pri otázke kumulácie dovolacích dôvodov (keď 1VCdo 1/2018 nahradilo 1VCdo 2/2017) a teraz pri otázke výkladu § 48 ods. 1 CSP (keď 1OBdo/1/2020 nahradilo 1VCdo 3/2019 a 1VCdo 4/2019). Išlo však iba o procesné otázky, ktoré neboli predmetom dovolania (tzn. dovolateľ tieto otázky nenamietal). Podľa nás ide o prekonanie judikatúry nie cez § 48 ods. 1 CSP v spojení s § 421 CSP, ktorým sa venujeme vyššie, ale o prekonanie podľa § 48 ods. 3 CSP.

Z uvedeného príspevku vyplýva, že veľké senáty pôsobiace na Najvyššom súde SR majú slúžiť nielen k prekonaniu vlastnej ustálenej praxe, ale najmä na zjednocovanie judikatúry tak, aby ich rozhodovacia činnosť prispela *pro futuro* k právnej istote strán sporu či účastníkov konania naprieč celým súdnym systémom, čo je jeho úlohou NS SR i v zmysle zákona o súdoch (§ 8). Súčasne je nevyhnutné, aby sa rozhodnutia veľkých senátov vyznačovali právnou precíznosťou, najmä čo sa týka ich odôvodnenia a vysporiadania sa so všetkými, do úvahy pripadajúcimi, argumentmi. ■

* text je duševným vlastníctvom autora

DISKUSIA

Sprísnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

V súvislosti s praktickou aplikáciou Civilného sporového poriadku patrí medzi najkontroverznejšie inštitúty rozsudok pre zmeškanie. Z pohľadu advokáta zastupujúceho stranu, v neprospech ktorej bol kontumačný rozsudok vyhlásený, ide o problematiku, ktorá má viac než jeden zásadný rozmer. Primárnym je procesný neúspech klienta a výrazne zúžený manévrovací priestor na zvrátenie tohto negatívneho stavu. Sekundárnym, avšak rozhodne nie zanedbateľným rozmerom, je potenciálna objektívna zodpovednosť advokáta za škodu (§ 26 ZoA), pokiaľ mu možno nepriaznivý procesný výsledok pričítať.

Úvodom je potrebné zdôrazniť, že tento príspevok nie je venovaný najdiskutovanejšiemu problému kontumačných rozsudkov, a to obligatórnosti rozhodnutia na pojednávaní rozsudkom pre zmeškanie žalovaného podľa § 274 CSP alebo rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP. V danej súvislosti možno poukázať na vyvíjajúcu sa judikaturu Ústavného súdu SR, napr. na nález zo dňa 22. 7. 2021 č. k. III. ÚS 121/2021-35, v ktorom ústavný súd zdôraznil nevyhnutnosť materiálneho vnímania a aplikovania procesných pravidiel o kontumačnom rozsudku a uviedol, že „Rozsudok pre zmeškanie by nemal byť využívaný s cieľom čo najrýchlejšieho a inak bezúčelného ukončenia sporu na úkor základného práva na súdnu ochranu. Prioritou v súdnom konaní musí zostať materiálna, nie formálna ochrana práv strán sporu. Pred formalizmom schematických poučení je potrebné uprednostniť zváženie celého priebehu konania. Podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie sú dané len vtedy, keď je takýto rozsudok oprávnenou sankciou za skutočnú pasivitu strany, ktorá úmyselne mieri k zmareniu efektivity súdneho procesu. Preto musia byť tieto podmienky posudzované zdržanlivo s tým, že v hraničných prípadoch musí byť uprednostnené riadne prejednanie sporu. Rozhodovanie na základe hraničného splnenia formálnych podmienok bez snahy o materiálne vedenie konania je často na hrane základného práva strany sporu“ (ods. 17).

Pozornosť bude venovaná konkrétnejšej zákonnej požiadavke, ktorá je podmienkou procesnej kontumácie na strane

súdu, a to poučeniu sporovej strany o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Civilný sporový poriadok v § 274 písm. a), rovnako ako v § 278 písm. a), výslovne vyžaduje, aby súd priamo v predvolaní poučil sporovú stranu o následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie.

Súdy túto svoju povinnosť nezriedka považujú za splnenú tým, že spolu s predvolaním na pojednávanie zašlú sporovej strane súhrnné poučenie o procesných právach a povinnostiach, ktoré obsahuje (okrem iného) aj „kontumačnú výstrahu“. V niektorých prípadoch dokonca považujú takéto všeobecné poučenie za postačujúce pre celé konanie na súde prvej inštancie a pri ďalších predvolaniach už o hrozbe kontumačného rozsudku osobitne nepoučujú; čo im však nebráni kontumačne rozhodnúť.

Pomerne rázne sa proti takejto praxi vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v nedávnom náleze zo dňa 12. 11. 2021 č. k. III. ÚS 339/2021-38. Sťažovateľ sa ako žalovaný v konaní pred okresným súdom riadne a včas vyjadril k žalobe na plnenie, uplatnený nárok poprel a domáhal sa jej zamietnutia. Následne bol s dostatočným predstihom predvolaný na pojednávanie, pričom predvolanie bolo doručené do jeho aktivovanej elektronickej schránky.

Predvolanie neobsahovalo žiadne poučenie o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalovaného. To bolo obsiahnuté iba vo všeobecnom procesnom poučení, ktoré tvorilo druhú prílohu pôvodnej elektronickej správy súdu (prvou bolo predvolanie). Žalovaný sa pojednávania bez ospravedlnenia nezúčastnil, v dôsledku čoho súd, na návrh prítomného žalobcu resp. jeho advokáta, žalobe v celom rozsahu vyhovel kontumačným rozsudkom.

Žalovaný v odvolaní namietal, že na vydanie rozsudku pre zmeškanie neboli splnené podmienky [§ 356 písm. b) CSP], pretože súd ho v rozpore s § 274 písm. a) CSP nepoučil o možnosti takéhoto rozhodnutia v predvolaní na pojednávanie. Odvolací súd skonštatoval, že k namietanému pochybeniu na strane súdu prvej inštancie skutočne došlo, tento procesný exces však bagatelizoval. Uviedol, že žalovanému

bolo príslušné poučenie doručené spolu s predvolaním, ako jeho príloha, čím bola zákonná požiadavka splnená.

Procesným neúspechom skončilo aj dovolacie konanie, keď Najvyšší súd SR dovolanie žalovaného, podané z dôvodu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, uznesením zo dňa 11. 12. 2019 sp. zn. 3Obdo/67/2019 odmietol. Dovolací súd sa stotožnil s názormi súdov nižších inštancií a konštatoval, že žalovaný bol nepochybne o hrozbe kontumačného rozsudku poučený, čo vyhodnotil ako rozhodujúce pre výsledok dovolacieho prieskumu. To, že príslušné poučenie bolo obsiahnuté v prílohe predvolania, a nie priamo v jeho texte, nepredstavuje také procesné pochybenie, ktoré by zakladalo prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

Rozhodnutie dovolacieho súdu bolo uvedeným nálezom zrušené. Ústavný súd poukázal na osobitnú povahu kontumačného rozsudku a súvisiacu právnú úpravu, ktorá *expressis verbis* vyžaduje poučenie v predvolaní na pojednávanie. Vytkol Najvyššiemu súdu SR, že záver o možnosti inkorporovať takéto poučenie do ktorejkoľvek inej súdnej písomnosti nemá v Civilnom sporovom poriadku žiadnu oporu (ods. 13 nálezu).

V rámci ústavnoprávneho prieskumu bol preto formulovaný zovšeobecňujúci záver, podľa ktorého „Z pohľadu výkladu § 274 písm. a) CSP je nevyhnutné dospieť k tomu, že poučenie o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie musí byť súčasťou predvolania na pojednávanie, a nie akéhokoľvek iného úkonu súdu, ktorý v tomto ustanovení nie je, či priamo alebo nepriamo, upravený.“ (ods. 14 nálezu).

S názorom ústavného súdu určite možno súhlasiť. Rozsudok pre zmeškanie má svoje opodstatnenie a je štandardným procesným inštitútom; jeho uplatnenie však koliduje so základnou podstatou výkonu súdnej moci z hľadiska zákonitosti a spravodlivosti. Kontumačný rozsudok totiž súd vydáva vždy v neprítomnosti aspoň jednej zo strán, bez ohľadu na dôvodnosť žaloby a obsah procesných podaní, bez dokazovania resp. bez ohľadu na výsledky doterajšieho dokazovania, bez plnohodnotného hmotnoprávneho posúdenia veci, bez možnosti štandardného opravného prostriedku a v prípade právoplatnosti rozsudku s riadnymi účinkami *res iudicata*, teda definitívne.

Práve z týchto dôvodov je absolútne nevyhnutné, aby boli zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie vždy bezvýhradne splnené. Civilný sporový poriadok je navyše kódexom verejného práva, kde nie je vytvorený priestor pre odklon či tolerovanie procesných pochybení súdu na úkor sporovej strany. Prístup všeobecných súdov, ktoré naznačený excès zľahčujú, nemožno akceptovať.

Z pragmatického hľadiska je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že pre sudcu je prirodzené preferovať skončenie veci kontumačným rozsudkom, keďže takýto rozsudok obsahuje výrazne zjednodušené odôvodnenie (§ 275 a § 279 CSP), súd nevykonáva ďalšie dokazovanie ani hodnotenie už vykonaných dôkazov, sudca je *de facto* oslobodený od povinnosti vec právne posúdiť a navyše nie je proti takémuto rozsudku prípustné odvolanie, okrem výnimky podľa § 356 písm. b) CSP. Je preto úplne legitímne vyžadovať, aby sudca postupoval bezvýhradne *lege artis* a nepripustil „tolerovanie

nedôslednosti“, ktorej následok je pre sporovú stranu mimoriadne negatívny.

To, že zákon vyžaduje poučenie priamo v predvolaní na pojednávanie, rozhodne nemožno vnímať ako samoučelné či podružné. Samotnému predvolaniu totiž adresát spravidla venuje náležitú pozornosť, čím sa výrazne zvyšuje pravdepodobnosť, že bude oboznámený aj s potenciálnou možnosťou rozhodnúť kontumačne. Pri zahrnutí „kontumačnej hrozby“ medzi množstvo iných všeobecných poučení, a navyše v rámci osobitného dokumentu, sa jednak uvedená pravdepodobnosť prirodzene znižuje a jednak sa z teleologického hľadiska popiera účel § 274 písm. a) a § 278 písm. a) CSP.

Z nálezu ústavného súdu implicitne vyplýva, že ak má byť zachované oprávnenie súdu rozhodnúť na konkrétnom pojednávaní kontumačne, musí byť priamou súčasťou predvolania na takéto pojednávanie zákonné poučenie o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Ide o neopomenuteľnú povinnosť, ktorá zafažuje súd. Navyše nie je daný racionálny dôvod rozlišovať medzi predvolaním na prvé alebo v poradí ďalšie pojednávanie. Ak súd predvoláva stranu alebo jej zástupcu priamo na (predchádzajúcom) pojednávaní, vzhľadom na prezentovanú argumentáciu by mal zároveň uviesť príslušné poučenie a pokiaľ sa o priebehu pojednávania vyhotovuje zápisnica, zaznamenať obsah poučenia aj do zápisnice o pojednávaní. ■

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Dokazovanie v trestnom konaní

1. časť – Znalecké dokazovanie

JUDr. Jitka Hasíková

Dokazovanie v trestnom konaní predstavuje veľmi špecifickú škálu procesov, ktoré sa realizujú tak v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom. Hranice tohto procesu sú, okrem iných ustanovení Trestného poriadku, vymedzené v §119 Trestného poriadku. Uvedené zákonné ustanovenie stanovuje čo je v trestnom konaní potrebné dokázať, akými prostriedkami je možné vykonať dokazovanie, kto a akým spôsobom môže tieto dôkazy zabezpečiť a ktoré z vykonaných dôkazov sú pre trestné konanie nepoužiteľné. Pochopenie významu a správna realizácia jednotlivých foriem dokazovania je pre advokáta, obhajcu kľúčovou úlohou.

Znalec

Skutočnosti, na objasnenie ktorých sú potrebné odborné vedomosti, sa tak v civilnom ako aj v trestnom konaní preukazujú znalcami. Podľa právnej vety rozhodnutia Najvyššieho súdu SR publikovanej pod R I/1966, je v rozpore s § 141 Tr. por. ak sa vo veciach, v ktorých konkrétne okolnosti možno objasniť len na základe odborných znalostí nepriberie znalec. To znamená, že aj v prípade keď vyšetrovateľ alebo sudca, na základe svojich skúseností alebo nadobudnutých zručností, predpokladajú odpoveď na odbornú otázku, sú povinní do konania pribrať znalca, pretože len on môže odborné otázky zodpovedať s relevanciou dôkazu.

Postavenie znalca, jeho úlohu a oprávnenia v trestnom konaní upravuje Trestný poriadok ako aj zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch č. 382/2004 Z. z. (ďalej ako ZZTP).

JUDr. Jitka Hasíková je absolventka Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (1984). V súčasnosti pôsobí ako advokátka so zameraním na trestné právo. Je členkou disciplinárneho senátu súdnej rady SR a autorkou niekoľkých článkov, ktoré sa venujú problematike trestného práva. Príspevky boli uverejnené v časopisoch *Justičná revue*, *Právne listy* a *Bulletin slovenskej advokácie*.

Je členkou disciplinárneho senátu súdnej rady SR a autorkou niekoľkých článkov, ktoré sa venujú problematike trestného práva. Príspevky boli uverejnené v časopisoch *Justičná revue*, *Právne listy* a *Bulletin slovenskej advokácie*.

Znalec je osoba, ktorú definuje ZZTP v § 2 ods. 1 písm. a), písm. b) ako fyzickú osobu alebo právnickú osobu splnomocnenú štátom na vykonávanie činnosti podľa tohto zákona, ktorá je:

- zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov alebo
- nezapísaná v tomto zozname, ak je ustanovená za znalca, prekladateľa alebo tlmočníka podľa § 15 ZZTP.

Z uvedeného vyplýva, že len znalec zapísaný v zozname znalcov môže vykonávať svoju činnosť pre súd, iný orgán verejnej moci, **fyzickú osobu alebo právnickú osobu**. Znalec, ktorý nie je zapísaný v tomto zozname môže vykonávať svoju činnosť **len pre súd alebo iný orgán verejnej**

moci. To znamená, že obhajca ako zadávateľ znaleckého posudku môže osloviť len znalca zapísaného v zozname znalcov. Nemusí ísť však len o zoznam znalcov, ktorý je vedený na území SR. Obvinený, poškodený alebo aj OČTK si môže obstaráť znalecký posudok aj v inom štáte. Znalec pôsobiaci v inom štáte nemusí byť občanom SR, ale musí ísť o osobu, ktorá je zapísaná v zozname znalcov vo svojej krajine, je kompetentná odpovedať na zadané otázky a bola poučená podľa § 144 ods. 1 slovenského Trestného poriadku. Splnenie uvedených podmienok je možné preukázať výpisom zo zoznamu znalcov krajiny, v ktorej znalec alebo znalecký ústav pôsobí, ako aj predložením dôkazu o jeho poučení.

Poistenie znalca

Podmienkou výkonu činnosti znalca je **uzatvorenie poistenia zodpovednosti za škodu**, ktorá môže vzniknúť v súvislosti s výkonom činnosti. Poistenie musí trvať počas celého výkonu činnosti (§ 9 ods. 1, ods. 2 ZZTP). Informácia o uzatvorení poistného sa uvádza v zozname znalcov pri každom jednotlivom zápise. Kontrolou zápisu je možné bezpečne zistiť, či v rozhodnom období je vybraný znalec oprávnený vykonávať svoju činnosť alebo nie. Pokiaľ by znalec vykonal činnosť bez poistenia zodpovednosti za škodu pri výkone činnosti, ministerstvo vyčiarke znalca zo svojho zoznamu znalcov [§ 8 ods. 1 písm. b) ZZTP]. Výkon znaleckej činnosti bez potrebného poistenia znalca, samozrejme, môže obhajca namietat.

Odbor a odvetvie znalca

Vzhľadom na to, že znalec v zmysle § 12 ods. 2 písm. b) ZZTP je povinný odmietnuť vykonať úkon ak nie je zapísaný v odbore alebo v odvetví, v ktorom je potrebné úkon vykonať, je dôležité venovať pozornosť aj jeho kompetencií. To, či úkon patrí do odboru alebo odvetvia, v ktorom je znalec zapísaný do zoznamu, posudzuje ministerstvo spravodlivosti (§ 11 ods. 4 zákona o ZZTP). Vyhláška MS SR č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva ZZTP, vo svojej prílohe č. 2 uvádza obsahové vymedzenie znaleckých odborov a odvetví.

Znalec zapísaný v zozname **nesmie vykonať úkon** v odbore alebo odvetví, v ktorom nie je zapísaný; **to sa nevzťahuje** na znalca, ustanoveného na účely súdneho alebo iného konania **súdom alebo iným orgánom verejnej moci** (§ 11 ods. 3 ZZTP). Z uvedeného vyplýva, že hoci je znalec podľa § 12 ZZTP povinný odmietnuť vykonať úkon ak nie je zapísaný v odbore alebo v odvetví, v ktorom je potrebné úkon vykonať, následne v zmysle § 11 ods. 3 ZZTP nejde o porušenie jeho povinností, ak takýto úkon vykoná ako znalec ustanovený na účely súdneho alebo iného konania **súdom alebo iným orgánom verejnej moci!**

Pre použiteľnosť znaleckého posudku, **ktorý si však na vlastné náklady zaobstaral obvinený je nevyhnutné**, aby bol týmto zadávateľom oslovený znalec oprávnený vykonať úkon v príslušnom odbore alebo odvetví. V opačnom prípade by sa zadávateľ vystavil riziku odmietnutia znaleckého posudku.

V prípade, že v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba, je možné v konaní pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci ustanoviť za znalca aj osobu, ktorá nie je zapísaná v zozname, ak má potrebné predpoklady, súhlasí s ustanovením a pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci, ktorý ho ustanovil za znalca, zložil sľub. Takúto možnosť, ako je vyššie uvedené, **obhajca alebo obvinený nemá.**

Pokiaľ ide o zloženie sľubu osoby nezapísanej do zoznamu, som toho názoru, že sľub by mal byť zložený pred vykonaním znaleckého úkonu. Tento môj názor vychádza z § 5 ods. 1 písm. j) ZZTP, ale aj z § 2 ods. 6 vyhl. č. 228 /2018 Z. z. podľa ktorej sa: „*Sľub sa skladá verejne, slávnostným spôsobom na ministerstve. Žiadateľ sľub potvrdí svojím podpisom v knihe sľubov znalcov, tlmočníkov a prekladateľov.*“ Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že sľub je povinnou náležitosťou zápisu osoby do zoznamu znalcov. Až po splnení všetkých vyžadovaných podmienok, vrátane zloženia sľubu, vznikne dotknutej osobe právo vykonávať v budúcnosti znaleckú činnosť. Osobne si myslím, že zloženie sľubu osoby nezapísanej do zoznamu znalcov by mohlo byť súčasťou písomne prejaveneho súhlasu s ustanovením za znalca.

Pribratie konzultanta

Zákon o ZZTP pribratie konzultanta pripúšťa, ale v § 16 ods. 6 ZZT stanovuje pre daný postup presné, zákonné podmienky, ktoré vyjadruje nasledovne:

*„Znalec je oprávnený pri vykonávaní úkonu znaleckej činnosti pribrať na posúdenie čiastkových otázok **konzultanta z príslušného odboru**; opodstatnenosť pribratia konzultanta **musí** v úkone znaleckej činnosti **odôvodniť**. Odôvodnenie **musí obsahovať popis toho, prečo znalec nemôže zodpovedať čiastkovú otázku a vysvetlenie, prečo bola konkrétna osoba vybratá ako konzultant**. Zodpovednosť znalca za obsah úkonu znaleckej činnosti tým nie je dotknutá.“*

Podľa § 143 ods. 2 Trestného poriadku je možné pribrať do konania aj inú osobu s potrebnými odbornými a občianskymi predpokladmi ako znalca, ale len v prípade, že v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba alebo osoba zapísaná v zozname znalcov nemôže podať znalecký posudok alebo podanie znaleckého posudku by bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami alebo nákladmi.

Pokiaľ by sa však pribrala do konania iná osoba ako znalec, musela by takáto osoba v zmysle § 143 ods. 2 Trestného poriadku zložiť **sľub**.

V § 16 ods. 6 ZZTP je požiadavka na odôvodnenie opodstatnenosti pribratia konzultanta vyjadrená kogentne slovom **musí**. Absencia odôvodnenia opodstatnenosti pribratia konzultanta spolu s popisom toho, prečo znalec nemôže zodpovedať čiastkovú otázku, o akú konkrétnu otázku ide a vysvetlenia, prečo bol oslovený práve vybraný konzultant by podľa môjho názoru mohla spôsobiť nepreskúmateľnosť znaleckého úkonu.

Oprávnenie znalca pribrať pri výkone znaleckej činnosti na posúdenie čiastkových otázok konzultanta je viazané na súhlas zadávateľa. Pokiaľ však znalec konzultuje otázky ohľadom konkrétnej úlohy znaleckého skúmania **s treťou osobou bez súhlasu zadávateľa, porušuje tým**, podľa názoru najvyššieho súdu, **povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa § 13 zákona o znalcoch** (cit. z rozsudku NS SR sp. zn. 4 SŽk 22/2017, zo dňa 21. februára 2017).

Znalec, ktorý hodlá pribrať konzultanta je povinný požiadať zadávateľa o súhlas na jeho pribratie jednak z dôvodu posúdenia **možnej predpojatosti** konzultanta k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom a jednak z dôvodu navýšenia nákladov na toto znalecké skúmanie. Uvedená žiadosť by mala byť súčasťou spisu.

Úvodná konzultácia so znalcom

Zadávateľ, ktorým je klient alebo jeho obhajca, **je oprávnený** pred zadaním úkonu znaleckej činnosti zistiť, či možnosti znalca umožňujú vykonať úkon včas, ozrejmiť znalcovi obsah a rozsah znaleckého dokazovania, zistiť predpokladanú výšku znalečného a prerokovať uplatnenie nároku na preddavok (§16 ods. 8 zákona o znalcoch). Z pohľadu praxe je vhodné, aby si obhajca nechal odsúhlasenie výšky predpokladaných nákladov znaleckého dokazovania písomne potvrdiť klientom ešte pred zaslaním záväznej objednávky na vypracovanie znaleckého posudku. V rámci prvotnej konzultácie obhajcu so znalcom je vhodné mu ozrejmiť základné skutočnosti, pre ktoré by mohol byť z veci vylúčený alebo pre ktoré by vo veci nemohol konať. Podľa § 11 ods. 1 ZZTP znalec je vylúčený, ak možno mať pre jeho pomer k veci, k zadávateľovi alebo k inej osobe, ktorej sa úkon týka, pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Vzhľadom na zvolený časový rozvrh zabezpečovaných dôkazov je nevyhnutné prerokovať so znalcom aj čas, v ktorom bude znalecký posudok vyhotovený. V tejto súvislosti poukazujem na § 26 ods. 1 písm. b) ZZTP, v zmysle ktorého sa znalec, ktorý spôsobí bez vážnych dôvodov **prieťahy v konaní pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci**, v ktorom bol ustanovený alebo pribratý dopúšťa správneho deliktu. Za spôsobenie prieťahov sa považuje prekročenie **lehoty určenej na vykonanie úkonu súdom alebo iným orgánom verejnej moci** o viac ako 30 dní. To znamená, že pokiaľ znalecký posudok obstaráva strana a znalec prekročí dohodnutú lehotu, nemôže sa zadávateľ domáhať sankcií za spáchanie správneho deliktu, pretože nedošlo k prekročeniu lehoty, ktorú určil súd alebo iný orgán verejnej moci.

Z hľadiska efektivity konania je vhodné so znalcom vopred prekonzultovať znenie zadávaných otázok a ich rozsah.

Rozdiel medzi zadávateľom, ktorým je súd alebo iný orgán verejnej moci a zadávateľom, ktorým je fyzická alebo právnická osoba spočíva v tom, že súd alebo iný orgán verejnej moci **má povinnosť** pred zadaním úkonu znaleckej činnosti zistiť možnosti uskutočnenia úkonu znaleckej činnosti **včas**, ozrejmiť znalcovi **obsah a rozsah** znaleckého dokazovania, **konzultovať druh znaleckého úkonu**, zistiť predpokladanú **výšku znalečného** a prerokovať uplatnenie nároku na **preddavok**. Fyzická alebo právnická osoba má k týmto činnostiam, s výnimkou konzultácie druhu znaleckého úkonu, **oprávnenie a nie povinnosť**.

Som toho názoru, že obhajcovi ako zadávateľovi znaleckého posudku nič nebráni v tom, aby so znalcom konzultoval aj vhodnú formu znaleckého úkonu (§ 16 ods. 1 zákona o znalcoch) a následne mu zadal objednávku na znalecký posudok, odborné stanovisko, potvrdenie, odborné vyjadrenie alebo vysvetlenie.

Zadanie

Pokiaľ má byť znalecké dokazovanie efektívne, je potrebné, aby zadávateľ – obhajca správne zvolil, naformuloval a vyšpecifikoval otázky, na ktoré má znalec odpovedať. Správne zvolené otázky musia smerovať k odpovediam, ktoré budú vyvracať alebo oslabovať vinu obvineného. Pokiaľ obhajcom iniciovaný výsledok znaleckého dokazovania bude v rozpore so záujmami obvineného a/alebo nebude prospievať jeho obhajobe, advokát ho nesmie ako dôkaz predložiť súdu, pretože by konal v rozpore so záujmami svojho klienta (zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii, § 18).

Ako je vyššie uvedené, rámec znaleckého dokazovania vymedzuje zadávateľ svojimi otázkami a úlohami, na ktoré má znalec odpovedať. Je všeobecne známe, že znalec sa nemôže vyjadrovať k právnym otázkam, nemôže robiť právne závery ani hodnotiť vykonané dôkazy. Rovnako je však dôležité si uvedomiť, že znalec môže vo svojom posudku, stanovisku alebo vyjadrení odpovedať **len na zadané otázky**. Práve z uvedeného dôvodu je konzultácia o znení a rozsahu zadaných otázok mimoriadne významná. Pokiaľ znalec nie je schopný odpovedať na zadané otázky, je povinný odmietnuť znalecký úkon.

V článku Nezákonné a nepoužiteľné dôkazy, ktorý bol publikovaný 6. decembra 2014 v Právnych listoch, bol citovaný výňatok z rozhodnutia R 82/2001, z ktorého vyplýva: „Znalecký posudok nemožno bez ďalšieho odmietnuť iba preto, že znalec nad rámec svojho oprávnenia a v rozpore s § 107 ods. 1 Trestného poriadku (teraz § 145 ods. 1 Trestného poriadku, pozn.) hodnotí vo svojom posudku niektoré dôkazy alebo rieši právne otázky. Skutočnosť, že znalec zaujme vo svojom posudku stanovisko aj k otázke, ktorej zodpovedanie prislúcha výhradne súdu, nerobí tento posudok celkom nepoužiteľným, pokiaľ obsahuje odborné poznatky a zistenia, z ktorých znalec také závery urobil a ktoré súčasne umožňujú súdu, aby si totožný alebo iný záver o takej otázke urobil sám.“

Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že znalec, ktorý prekročí svoje kompetencie, sa podľa ustálenej súdnej praxe dopúšťa spáchania iného deliktu podľa § 26 ZZTP, za ktorý mu môže byť uložená sankcia (napríklad rozsudok NS SR, sp. zn. 6Sžo/32/2013, zo dňa 28. 5. 2014).

Bez povšimnutia by v takomto prípade nemala zostať ani skutočnosť, že znalec, ktorý nesprávne vyhodnotí právnu otázku ako otázku spadajúcu do svojej odbornosti, výrazným spôsobom zníži dôveryhodnosť o svojej odbornosti, čo môže viesť strany k návrhu alebo zabezpečeniu supervízneho znaleckého posudku, prípadne k postupu uvedenému v § 146 Trestného poriadku, podľa ktorého „Ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku (...) treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca“.

Poučenie znalca

Pokiaľ ide o **poučenie znalca** platí, že ak znalecký posudok obstará niektorá zo strán musí byť znalec poučený o význame znaleckého posudku z hľadiska všeobecného záujmu a o trestných následkoch vedome nepravdivého znaleckého posudku **príslušným orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom**. To znamená, že obhajca, ktorý v mene svojho klienta zabezpečí ako dôkaz znalecký posudok, musí ho **najskôr predložiť OČTK alebo súdu** a konajúcemu prokurátorovi na oboznámenie sa s jeho obsahom. Zároveň musí požiadať OČTK alebo súd, aby znalca predvolal, **poučil a až následne vypočul** k samotnému znaleckému posudku. Som toho názoru, že pre efektívnosť a rýchlosť konania by bolo vhodné prijať v novele Trestného poriadku ustanovenie, ktoré by dopĺňalo § 145 Trestného poriadku tak, že obhajca, ktorý obstará znalecký posudok, musí v súlade s § 144 Trestného poriadku zabezpečiť aj poučenie znalca. Takýmto postupom by bolo možné znalecký posudok obstaraný obhajcom predložiť prokurátorovi, súdu a na pojednávaní za splnenie ostatných podmienok uvedených v § 144 Trestného poriadku ho napríklad len prečítať.

Otázku zákonnosti a použiteľnosti znaleckého posudku pre **nedostatok poučenia znalca** riešil rozsudok NS SR, sp. zn. 2To/10/2018, zo dňa 3. septembra 2019, v ktorom okrem iného vyslovil, že: „(...) napriek nedostatočnému poučeniu znalca v prípravnom konaní, v ktorom znalec len podpísal sľub znalca a zaslal ho v písomnej podobe vyšetrovateľovi, avšak nezložil ho ústne pred vyšetrovateľom, čo však napravil súd prvého stupňa tým, že znalec zložil sľub pred ním a zopakoval obsah znaleckého posudku v zhode s jeho písomným vyhotovením v prípravnom konaní a podrobne odpovedal na kladené otázky, čo podrobne vysvetlilo jednak spôsob jeho uvažovania pri hodnotení výrokov

obžalovaného, ako aj metodológiu, akou sa k tomuto hodnoteniu dopracoval. (...)“ na základe čoho označil konajúci súd predmetný znalecký posudok za zákonný a použiteľný.

Doplnenie znaleckého posudku

Doplniť znalecký posudok alebo iný znalecký úkon môže znalec v prípade, že dodatočne vyšli najavo nové skutočnosti, ktoré môžu zmeniť závery znaleckého dokazovania a zadávateľ požiada o zohľadnenie týchto skutočností. Pokiaľ znalec alebo zadávateľ zistia, že pri vyhotovení znaleckého úkonu došlo k formálnym alebo metodickým chybám, je možné tieto odstrániť na podklade podnetu zadávateľa, prípadne ich môže odstrániť samotný znalec, na podklade svojho zistenia. Doplnenie znaleckého úkonu tvorí jeho neoddeliteľnú súčasť a je oboznamované spolu s pôvodným znaleckým úkonom. Samozrejme, že tak ako k znaleckému úkonu aj k jeho doplneniu majú strany právo sa vyjadriť.

Vyčiarknutie so zoznamu znalcov

V prípade, že od vypracovania znaleckého posudku po predvolanie znalca na hlavné pojednávanie dôjde k jeho vyčiarknutiu zo zoznamu znalcov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, musí súd takéhoto znalca nielen **poučiť** v zmysle vyššie uvedeného zákonného ustanovenia, ale zároveň znalec nezapísaný v zozname musí **zložiť sľub** podľa § 5 ods. 7 č. 382/2004 Z. z. ZZTP tak, aby mohol nielen vypovedať k podanému znaleckému posudku, ale aj odpovedať na položené otázky procesných strán, ako znalec. V súdnej praxi dochádza k tomu, že so súhlasom strán sa takýto znalecký posudok prečíta ako listinný dôkaz alebo sa do konania príberie iný, do zoznamu MS SR zapísaný znalec.

Výsluch znalca

Výsluch znalca vykoná tá strana, ktorá obstarala znalecký posudok. Následne sa postupuje podľa známych pravidiel trestného procesu. Podľa § 268 ods. 2 Tr. por. pri výsluchu znalca na hlavnom pojednávaní sa použijú § 258 ods. 2, ods. 3 a § 259 Tr. por. primerane. Namiesto výsluchu znalca možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jeho písomný znalecký posudok len v prípade, že znalec bol pred podaním znaleckého posudku poučený podľa § 144 Trestného poriadku, nie sú pochybnosti o správnosti a úplnosti znaleckého posudku a prokurátor i obžalovaný s tým súhlasia. Rovnako je možné postupovať ak sa znalec na znalecký posudok odvolá.

Ak je v trestnom konaní odborné vyjadrenie vyžiadané od znalca, na hlavnom pojednávaní sa k jeho obsahu vypočúva v procesnom postavení znalca (Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/39/2018, zo dňa 6. 9. 2018).

Za nesprávny považujem postup niektorých súdov, ktoré znalca ako autora odborného vyjadrenia vypočúvajú v procesnom postavení svedka. Ich argumentácia spočíva v tom, že odborné vyjadrenie nie je znaleckým posudkom a má povahu listinného dôkazu, v dôsledku čoho nie je možné znalca vypočuť inak ako svedka je v rozpore s procesným postavením svedka, jeho úlohou, právami a povinnosťami, ale aj samotnou podstatou získania štatútu svedka. Tento názor odporuje samotnému charakteru a procesnému postaveniu znalca, ktorého v žiadnom prípade nemožno stotožniť so svedkom.

Z § 16 ods. 1 ZZTP vyplýva, že odborné vyjadrenie je znaleckým úkonom. Už z tohto uvedeného dôvodu nie je právny priestor na zmenu jeho procesného postavenia. Navyše, znalec je fyzická osoba alebo právnická osoba splnomocnená štátom na vykonávanie činnosti, ktoré musia mať základ v jeho **odbornosti**. Svedok je osoba, ktorá **vlastnými zmyslami** vnímala skutočnosti významné pre objasnenie trestného činu, má relevantné informácie o páchatelovi alebo okolnostiach dôležitých pre trestné konanie, získané vlastnou osobnou skúsenosťou alebo poznaním (svedok niečo videl, počul, nahmatal a podobne). Zatiaľ čo existencia znalca je daná jeho odbornosťou, existencia svedka je založená na osobne získaných skúsenostiach dôležitých pre trestné konanie, mimo odborného priestoru. Svedok je z hľadiska svojej vlastnej skúsenosti nenahraditeľný. Znalec, pri zachovaní

potrebnej odbornosti a podmienok zákona, môže byť zastúpený iným subjektom. Pri odpovediach na otázky svedok vychádza zo svojho vlastného poznania, znalec zo získaných odborných vedomostí. Znalec má právo byť pri výsluchu ostatných vypočúvaných svedkov a/alebo poškodených. Svedok, ktorý nebol vypočutý musí opustiť priestor pojednávacej miestnosti a súd musí dbať na to, aby takýto svedok nebol prítomný pri výsluchu obžalovaného alebo iného svedka (§ 261 ods. 2 Tr. por.). Znalec má právo oboznámiť sa s celým spisom, zatiaľ čo svedkovi nesmú byť sprostredkované informácie, o ktorých sám nevypovedal. Znalec podľa § 145 ods. 1 Tr. por. má právo oboznámiť sa s podstatným obsahom spisu, má právo byť prítomný na hlavnom pojednávaní už od jeho začiatku, možno mu dovoliť, aby sa zúčastnil na výsluchu obžalovaného, svedkov alebo pri vykonávaní iných dôkazov, pričom vypočúvaným osobám môže klásť otázky. Pri svojom výsluchu následne môže čerpať zo získaných informácií a svojho pozorovania, čo zhodnotí z pohľadu svojej odbornosti pri výklade znaleckého dokazovania. Z uvedeného veľmi stručného výpočtu rozdielov je zrejmé, že výsluch znalca v procesnom postavení svedka nemôže zodpovedať príslušným kritériám stanoveným Trestným poriadkom.

Prečítanie znaleckého posudku

So súhlasom strán možno namiesto výsluchu znalca vykonať dôkaz prečítaním znaleckého posudku, odborného vyjadrenia alebo iného znaleckého úkonu. Obžalovanému sa musí dať vždy **možnosť vyjadriť sa k znaleckému posudku** (§ 271 ods. 1 Tr. por.).

Pri jeho čítaní musí byť prečítaný celý znalecký posudok, nestačí ho len oboznámiť, pretože v takomto prípade nie je zrejmé, aká časť zo znaleckého posudku bola oboznámená a či mal obžalovaný možnosť vyjadriť sa k tým zisteniam znalca, ktoré oboznámené neboli. V praxi je zaužívané, že pokiaľ obžalovaný vyhlási, že na čítaní celého znaleckého posudku netrvá, pretože jeho obsah pozná, oboznámi sa len záver znaleckého posudku alebo jeho rozhodujúca a podstatná časť. Obžalovaný a prokurátor sa musia vyjadriť, či súhlasia s čítaním znaleckého posudku, v opačnom prípade je predvolaný znalec, ktorý znalecký posudok vypracoval a je vypočutý stranou, ktorá nesúhlasila s čítaním znaleckého posudku. Samozrejme, že rovnaké pravidlá platia aj pre odborný posudok a ostatné znalecké úkony.

Mlčanlivosť

Znalec, tlmočník alebo prekladateľ je povinný **zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach**, o ktorých sa dozvedel pri výkone alebo v súvislosti s výkonom činnosti, ak nie je tejto povinnosti zbavený zadávateľom alebo ministrom alebo ak osobitný predpis neustanovuje inak. Táto povinnosť nie je vyčiarknutím zo zoznamu alebo pozastavením výkonu činnosti dotknutá. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť nemá znalec, vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré boli predmetom úkonu uskutočneného na pojednávaní, hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, z ktorého nebola verejnosť vylúčená (§ 13 ods. 2 ZZTP).

Dohľad

Výkon dohľadu nad činnosťou znalcov podľa § 29 zákona ZZTP vykonáva Ministerstvo spravodlivosti SR, Sekcia dohľadu, Odbor znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti.

Ministerstvo z vlastnej činnosti alebo na základe podnetov fyzických osôb alebo právnických osôb preskúmava spáchanie iných správnych deliktov vymedzených v § 26 ZZTP, ktorých sa znalec môže dopustiť tým, že :

- a) poruší povinnosť pri výkone svojej činnosti alebo v súvislosti s výkonom činnosti ustanovenej ZZTP,
- b) spôsobil bez vážnych dôvodov prietahy v konaní pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci, v ktorom bol ustanovený alebo pribratý; za spôsobenie prietahov sa považuje prekročenie lehoty určenej **na vykonanie úkonu súdom alebo iným orgánom verejnej moci o viac ako 30 dní**,
- c) poruší povinnosť poskytnúť MS SR súčinnosť pri prieskume dôvodnosti podnetu.

Za porušenie povinnosti pri výkone činnosti znalca sa považuje nevykonanie znaleckého úkonu **riadne**. To znamená, že znalecký úkon je vyhotovený bez dostatočného odôvodnenia, nie sú v ňom obsiahnuté logické a z odborných poznatkov vyplývajúce závery, uvedené tvrdenia si navzájom odporujú, absentujú časti, ktoré podľa vyjadrenia znalca majú odôvodňovať záver znaleckého úkonu, v dôsledku čoho sa znalecký úkon stáva nepreskúmateľným. Pokiaľ znalecký úkon nespĺňa formálne náležitosti tak, ako to požaduje príloha č. 5 a 6 vyhl. č. 228/2018 Z. z., v ktorej sa presne určuje čo má obsahovať titulná strana znaleckého posudku, aká musí byť jeho osnova, rovnako ide o znalecký úkon, ktorý nie je vykonaný riadne. Podľa § 17 ods. 4 písm. e) ZZTP musí znalecký posudok obsahovať prílohy potrebné na zabezpečenie preskúmateľnosti znaleckého posudku. Uvedená požiadavka tvorí súčasť predpokladu na riadne vykonanie znaleckého úkonu, nakoľko bez príloh, ktoré majú odôvodňovať určité zistenia a závery znalca, sa jeho úkon stáva nepreskúmateľným.

V rozpore s požiadavkou riadneho vykonania znaleckého úkonu prax považuje znalecký úkon, v ktorom znalec prekročil rozsah znaleckého oprávnenia. Táto téma je diskutovanou najmä pre znenie § 11 ods. 3 ZZTP. Z ustálenej súdnej praxe však vyplýva, že prekročenie rozsahu znaleckého oprávnenia zakladá disciplinárne zodpovednosť za spáchanie iného správneho deliktu v zmysle §26 ZZTP tak, ako som to uviedla vyššie.

Nakoniec požiadavke riadne vykonaného znaleckého úkonu nezodpovedá ani úkon, pri ktorom znalec nezapísal povinné údaje do elektronického znaleckého denníka alebo sa dopustil iných formálnych pochybení.

Záver

Znalec je osobou znalou. Z uvedeného dôvodu disponuje poznatkami, ktoré ostatným zúčastneným v trestnom procese chýbajú. Tak ako pre všetky ostatné profesie aj pre znalcov platí, že svoju odbornosť musia ustavične prehľbovať, vzdelávať sa a reagovať na nové spoločenské javy a zmeny. Pokiaľ znalec zostane stáť obrazne povedané „s vysokoškolským diplomom v ruke“, predpoklad znalosti sa môže zoslabiť a viesť do jeho skúmania výrazne nepresné alebo spochybniteľné prvky. Vzhľadom na predpokladanú odbornosť je ťažké oponovať znalcovi. Obhajcovi však nič nebráni konzultovať závery znaleckého dokazovania s iným znalcom v príslušnom odvetví a odbore, získať informácie smerujúce k potvrdeniu alebo spochybneniu predložených záverov, najmä pokiaľ sú pre obvineného jednoducho zlé. Rovnako obhajcovi nič nebráni, aby v mene klienta sám, na náklady klienta, zabezpečil vlastný znalecký posudok, ktorého váha je nespochybniteľná, pretože znalec pribratý OČTK alebo súdom, ako aj znalec pribratý obhajcom, resp. obvineným, majú rovnakú dôkaznú hodnotu. Zároveň existuje niekoľko mechanizmov, prostredníctvom ktorých nemusíme závery znalca vnímať ako nemennú konštantu. Hoci sú znalci v trestnom konaní často vnímaní ako dôkazový prostriedok, s relevanciou závažného tvrdenia, nemusíme ho vždy iba akceptovať. Aj závery znaleckého dokazovania môžu byť zoslabené alebo dokonca vyvrátené inými dôkazmi. Treba mať na pamäti, že nie všetky odborné závery musia korešpondovať so zisteným skutkovým stavom a nie všetky odborné závery musia bezvýhradne zapadať do iných relevantných zistení. Navyše, aj znalecký dôkaz je len dôkaz a má rovnakú váhu ako každý iný zákonne vykonaný dôkaz. ■

Zoznam použitých prameňov:

Trestný poriadok

Zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhl. MS SR č. 228/2018 Z. z. z 20. júla 2018, ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 65/2018 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácií

Nezákonné a nepoužiteľné dôkazy, Právne listy, publikované 6. decembra 2014,
JUDr. Peter Šamko, sudca Krajského súdu v Bratislave

Znalec v trestnom konaní – vybrané problémy, Právne listy, publikované 1. októbra 2017,
JUDr. Peter Šamko, sudca Krajského súdu v Bratislave

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované pod R I/1966

Rozsudok NS SR, sp. zn. 4 Sžk 22/2017, zo dňa 21. februára 2017

Rozsudok NS SR, sp. zn.: 2To/10/2018, zo dňa 3. septembra 2019

Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/39/2018, zo dňa 6. septembra 2018

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/9/2019, zo dňa 15. mája 2019,

Rozsudok NS SR, sp. zn. 6Sžo/32/2013, zo dňa 28. mája 2014

RESUMÉ

Dokazovanie v trestnom konaní. 1. časť – Znalecké dokazovanie

Autorka sa v súbore článkov zameriava na jednotlivé formy dokazovania. V úvodnej 1. časti rozoberá znalecké dokazovanie, s poukazom na niektoré praktické poznatky a postrehy. V nasledujúcich častiach sa bude zaoberať ostatnými dôkaznými prostriedkami, akými sú napríklad výsluchy spoluobvinených, svedkov, listinné dôkazy, dôkazy zabezpečené informačno-technickými prostriedkami a podobne. Snahou autorky je sprostredkovať svojim kolegyniam a kolegom vlastné skúsenosti pretavené do praktického pohľadu na možnosti zabezpečenia a vykonávania dokazovania v trestnom konaní.

SUMMARY

Taking of Evidence in Criminal Proceedings. Part 1 – Expert Evidence

The author in a series of articles focuses on different forms of taking of evidence. In Part I, she deals with expert evidence, referring to some practical knowledge and insights. In the parts to follow, she will deal with other types of evidence, such as interviewing the co-accused, witnesses, documentary evidence, wiretap evidence etc. The author aims to present her own experience translated into a practical view of the possibilities of obtaining and taking evidence in criminal proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Beweisführung im Strafverfahren. 1. Teil – Sachverständigenbeweisführung

Die Autorin beschäftigt sich in ihrer Artikelserie mit einzelnen Formen der Beweisführung. Im einleitenden Teil I analysiert sie die Sachverständigenbeweisführung mit dem Hinweis auf einige praktische Erkenntnisse und Beobachtungen. In den nachfolgenden Teilen wird sie sich mit sonstigen Beweismitteln, z. B. mit der Einvernahme von Mitbeschuldigten, Zeugen, mit Urkundenbeweisen, mit den durch informationstechnische Mittel erlangten Beweisen und mit ähnlichen Beweisen, befassen. Die Autorin ist bemüht, deren Kolleginnen und Kollegen ihre eigenen, in eine praktische Einsicht umgewandelten Erfahrungen über eine mögliche Sicherstellung und Beweisführung in Strafverfahren, zu vermitteln.

(NE)Spravodlivosť v odmeňovaní advokátov ustanovených Centrom právnej pomoci?

JUDr. Zuzana Čížová

JUDr. Štefan Kseňák, PhD.

Slovenská republika sa v čl. 1 ods. 1 svojej ústavy deklaruje ako právny štát. Na tému nášho príspevku sa pozeráme optikou siedmeho oddielu Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ústava“), ktorý je venovaný právu na súdnu a inú právnu ochranu, podľa ktorého, okrem iného, každý má právo na prístup k súdu (čl. 46 ústavy) a každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Aby Slovenská republika naplnila to, k čomu ju zaväzuje ústava, musí prijať nielen potrebné podústavné predpisy, ale aj zabezpečiť dostatočné materiálne zabezpečenie, ktoré si vyžaduje realizácia predmetných ústavných práv.

Je celkom prirodzené, že uplatňovanie práva na súdnu a inú právnu ochranu nemá byť zásadne limitované faktickým cenzom majetku, teda nepriaznivá majetková situácia nemá byť prekážkou na „prístup k spravodlivosti“. Čitateľmi týchto riadkov, ktorým vopred ďakujeme za trpezlivosť a istý nadhľad, budú najmä advokáti a budúci advokáti, preto vychádzame z toho, že všetci si uvedomujeme, že šedá je teória, zelený strom života, preto sa tešíme na prípadnú diskusiu a aj možné kritické názory.¹

Príspevok je zameraný na poskytovanie právnej pomoci v rámci Centra právnej pomoci. Myslíme si, že súčasná právna úprava by sa mala stať predmetom širšieho právneho diskurzu, v čom nás utvrdzuje aj to, že túto právnu úpravu, a to vo vzťahu k odmeňovaniu advokátov kriticky vnímal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“), ktorý sa obrátil na ústavný súd, pričom ústavný súd o tomto návrhu pri predbežnom prerokovaní rozhodol tak, že návrh odmietol. Toto rozhodnutie ústavného súdu pochopiteľne rešpektujeme, vnímame ho však do istej miery kriticky, podobne ako šiesti sudcovia ústavného súdu, ktorí formulovali k predmetnému rozhodnutiu ústavného súdu odlišné stanoviská.

Napĺňanie základných úloh štátu

Medzi hlavné úlohy štátu patrí poskytovanie právnej pomoci osobám, ktoré si v dôsledku ťažkej finančnej situácie nemôžu právnu pomoc zabezpečiť sami. Poskytovanie právnej pomoci osobám v núdzi je však zároveň aj výsadou každého advokáta. Advokáti bežne poskytujú bezplatnú právnu pomoc osobám v zlej ekonomickej situácii (aj tým, ktoré nespĺňajú podmienky osoby v materiálnej núdzi podľa zákona č. 327/2005 Z. z., avšak aj napriek tomu si advokáta dovoliť nemôžu), rôznym organizáciám pôsobiacim v oblasti sociálnych služieb a charity, výchovy a vzdelávania mladých ľudí, rozvoja športu. Predmetom toto článku nie je popieranie základnej povinnosti advokáta – povinnosti pomáhať (a to aj ľuďom v núdzi). Autori sa zamýšľajú nad spravodlivosťou paušalizovaného odmeňovania advokátov ustanovených Centrom právnej pomoci v kontexte s podieľaním sa na zabezpečovaní úloh štátu a aktuálnym vývojom rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít.

¹ Každé profesijné spoločenstvo si vytvára vlastné kolektívne povedomie. Výhodou advokátov je to, že majú priamu spätnú väzbu z boja o právny štát, ktorého sú aktérmi.

Nárok na bezplatnú právnu pomoc

Osoba, ktorá spĺňa zákonné podmienky má nárok na bezplatnú právnu pomoc, ktorá je garantovaná štátom, a ktorú uhrádza advokátovi štát. Nárok na bezplatnú právnu pomoc poznal na našom území už Uhorský Občiansky sporový poriadok (zákonný článok I/1911) v §§ 112 – 123 zák. čl. I/1911 a §§ 27 a 28 zák. čl. XXXIV/1874 advokátsky poriadok, ktorý chudobným za určitých podmienok priznával právo na ustanovenie advokáta. Od 1. 1. 2006 je účinný zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ktorým sa bremeno posudzovania materiálnej núdze a poskytovania bezplatnej právnej pomoci presunulo zákonom na osobitnú inštitúciu – Centrum právnej pomoci (ďalej len „Centrum“), ktoré ako štátna rozpočtová organizácia poskytuje právnu pomoc ľuďom v materiálnej núdzi, na základe zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“). Cieľom zriadenia organizácie poskytujúcej právnu pomoc ľuďom v materiálnej núdzi bolo podľa Dôvodovej správy k zákonu odstrániť problémy súvisiace „s poskytovaním právneho poradenstva, zabezpečiť reálny prístup k Ústavou Slovenskej republiky deklarovaným právam občanov a harmonizovať právo SR s právom Európskeho spoločenstva“. Centrum pôvodne poskytovalo právnu pomoc v oblasti občianskeho, pracovného a rodinného práva (a v rámci cezhraničnej pôsobnosti aj obchodného práva). V súčasnosti poskytuje právnu pomoc aj v konaniach pred súdom v správnom súdnictve, pred Ústavným súdom SR vo veciach v pôsobnosti Centra, v obchodnoprávných veciach, v azylových veciach, v konaniach o administratívnom vylúčení, o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo o zaistení žiadateľa o udelenie azylu, v konaniach súvisiacich s podaním oznámenia (okrem trestného konania a konania o správnom delikte) poskytuje Centrum právnu pomoc oznamovateľovi protispoločenskej činnosti, tiež osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, v konaniach súvisiacich s podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. V roku 2017 došlo k ďalšiemu rozšíreniu vecnej pôsobnosti Centra, kedy sa Centrum stalo zástupcom dlžníka v konaní o oddlžení podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Napokon, k ostatnému rozšíreniu pôsobnosti Centra došlo s účinnosťou od 1. 1. 2018 nepriamou novelou prostredníctvom zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, odkedy Centrum poskytuje pomoc obetiam trestných činov, avšak len za podmienok a v rozsahu ustanovenom v osobitnom zákone (ktorým je zákon č. 327/2005 Z. z.). Z uvedeného vyplýva, že pôsobnosť Centra sa v priebehu rokov postupne rozšírila takmer na všetky oblasti práva okrem trestného.

JUDr. Zuzana Čížová je od januára 2004 aktívna advokátka pôsobiaca v Bánovciach nad Bebravou, od roku 2010 je regionálna zástupkyňa SAK pre Trenčiansky kraj. V rokoch 2013 – 2021 pôsobila ako členka a neskôr predsedníčka revíznej komisie SAK, je členkou predsedníctva SAK a predsedníčkou pracovnej skupiny pre veci advokátske. Prednáša advokátskym koncipientom a advokátom. Podieľa sa na publikácii zbierok disciplinárnych rozhodnutí SAK.

JUDr. Štefan Kseňák, PhD. je absolvent Právnickej fakulty UPJŠ (1994), od roku 2000 advokát. V rokoch 2010 – 2017 bol členom Disciplinárnej komisie SAK, v súčasnosti člen Odvolacej disciplinárnej komisie SAK a člen

Pracovnej skupiny pre verejné právo SAK. Zároveň pôsobí ako odborný asistent na Katedre ústavného práva a správneho práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach.

Centrum poskytuje právnu pomoc prostredníctvom advokátov, svojich právnikov alebo mediátorov.

V prípade ak je fyzickej osobe rozhodnutím Centra priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, je advokát povinný zastúpenie prijať, pretože podľa § 5b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. proti

rozhodnutiu o určení advokáta sa nemožno odvolať a podľa § 20 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoA“) – advokát nie je oprávnený odmietnuť poskytovanie právnych služieb, ak bol na zastupovanie ustanovený. Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb v zmysle § 21 ZoA a jeho právo/povinnosť odstúpiť od zmluvy o poskytovaní právnych služieb podľa § 22 ZoA tým nie sú dotknuté. V zmysle čl. IV Uznesenia predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 26/10/2011 z 10. novembra 2011, ktorým sa upravuje zastupovanie osôb v materiálnej núdzi podľa zákona č. 327/2003 Z. z. (ďalej len „Uznesenie“), advokát je povinný prevziať ustanovenie Centrom maximálne v štyroch prípadoch ročne, to znamená, že advokát má právo odmietnuť zastupovanie osôb v materiálnej núdzi nad rámec povinnosti uloženej Uznesením.

Povinnosti advokáta ustanoveného Centrom

Po prevzatí zastúpenia je advokát povinný postupovať pri zastupovaní osoby v hmotnej núdzi v súlade so zákonom o advokácii a stavovskými predpismi, a to pod hrozbou disciplinárneho previnenia. [Napríklad *„Advokát, ktorý po prevzatí zastupovania klienta nevykoná vo veci žiadne právne úkony, nepodá klientovi informácie na základe jeho listu a po skončení zastupovania nevyúčtuje klientovi prijatú zálohu (povinnosť vyúčtovania neplatí v prípade ex offio klientov vzhľadom na § 24 ods. 5 ZoA – pozn. autora), dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1 a § 22 ods. 5 zákona o advokácii a § 6 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku SAK.“ (Rozhodnutie VIII. Disciplinárneho senátu SAK z 29. októbra 2009, sp. zn. DS VIII.-68/08:2248/2008)]*

Je povinný:

- chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi (ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi advokát viazaný, pričom o tejto skutočnosti klienta vhodným spôsobom poučí),
- postupovať s odbornou starostlivosťou, t. j. konať čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné a pritom dbať na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb,
[napríklad *Advokát, ktorý ako ustanovený právny zástupca rozhodnutím Centra právnej pomoci po dobu dvoch rokov nevykoná v právnej veci klienta žiaden účelný úkon právnej služby, neinformuje klienta o postupe v jeho veci, neodpovedá na písomné žiadosti Centra právnej pomoci o poskytnutie informácie o stave sporov a následne nepredloží na výzvu predsedu SAK ani kompletnú spisovú dokumentáciu týkajúcu sa právnych vecí klienta, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 2 a 3 a § 28 ods. 4 ZoA a § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK. (Rozhodnutie III. disciplinárneho senátu SAK z 24. mája 2016, sp. zn. DS III.-33/16:3070/2015)]*
- zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak (výnimku tvorí povinnosť informovať Centrum o výsledku konania, najmä o podaní riadneho opravného prostriedku alebo mimoriadneho opravného prostriedku, ako aj o aktuálnom stave konania),
- neznižovať dôstojnosť advokátskeho stavu – dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určujú predpisy komory,
- využívať na prospech klienta svoje vedomosti a skúsenosti, ako aj skutkové a právne argumenty a možnosti dané právnym poriadkom,
- dodržiavať pravidlá korektnej súťaže a dbať na dôstojnosť advokátskeho stavu,
- nepodieľať sa na činnosti osôb, ktoré poskytujú právne služby bez oprávnenia vyžadovaného zákonom, ani takúto činnosť podporovať,
- nepoužiť prostriedky, ktoré nie sú v súlade so všeobecne záväznými predpismi, dobrými mravmi a zásadami slušného správania sa,
- viesť primeranú dokumentáciu o poskytovaní právnych služieb, atď...

Odmeňovanie advokátov ustanovených Centrom

Advokátovi určenému Centrom patrí odmena podľa § 14a až §14c vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). *O trovách právneho zastúpenia advokáta a ich výške rozhoduje právny odbor Centra, ktorý vydáva rozhodnutia o priznaní náhrady trov právneho zastúpenia advokátov.*

Vyhláška od 1. júna 2009 upravuje tarifnú odmenu za zastupovanie advokátov ako paušálnu odmenu, ktorá sa priznáva bez ohľadu na hodnotu veci v spore, pričom účelom tejto zmeny právnej úpravy mali byť úspory nákladov Centra za služby poskytované advokátmi klientom Centra a tiež údajné „spravodlivejšie odmeňovanie advokátov za poskytované právne služby“(!). Do 1. júna 2009 sa advokátom priznávala tarifná odmena (vo výške nižšej ako tarifná odmena, ktorá advokátovi patrila za zastupovanie iných klientov) vzhľadom na počet úkonov a predmet (ako aj hodnotu) sporu.

Paušálna odmena za celé zastupovanie je v zásade 130 eur. V závislosti od toho či ide o zastupovanie vo veciach upravených Občianskym zákonníkom, Zákonom o rodine, Zákonníkom práce, Obchodným zákonníkom, je paušálna odmena 200 eur, 130 eur, 150 eur, 200 eur bez ohľadu na počet úkonov vo veci; v prípade ustanovenia za opatrovníka dokonca 15eur za celé konanie vrátane odvolacieho konania a dovolacieho konania. V osobitných mimoriadne náročných alebo skutkovo zložitých veciach môže Centrum zvýšiť odmenu najviac o 100 %.

V zmysle § 15 Zákona č. 327/2005 Z. z., ak súd prizná oprávnenej osobe náhradu trov konania, túto náhradu súd priznáva podľa § 9 a nasl. vyhlášky a oprávnená osoba nemôže v rozsahu pohľadávky na náhrade trov právneho zastúpenia s pohľadávkou nakladať. Advokát je oprávnený túto pohľadávku vymáhať v mene oprávnenej osoby a okamihom jej úspešného vymoženía sa pohľadávka považuje za postúpenú na advokáta. Ak oprávnenej osobe nebola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia, advokátovi prizná odmenu Centrum. Ak však advokát neuplatní právo na náhradu trov konania riadne a včas v konaní pred súdom; advokátovi právo na priznanie odmeny centrom nevznikne (§ 15 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z.). Centrum prizná advokátovi nárok na odmenu aj v prípade, ak advokát preukáže, že súdom priznanú náhradu trov preukázateľne nevymohol od osoby, ktorej bola náhrada týchto trov uložená. V takom prípade priznáva Centrum len paušálnu odmenu podľa § 14a a nasl. vyhlášky, bez ohľadu na výšku trov priznanú súdom.

Ustanovenia § 14a a nasl. vyhlášky na rozdiel od tarifnej odmeny, ktorá výšku odmeny odvíja od počtu úkonov právnej služby, zaviedli za poskytovanie právnych služieb advokátmi ustanovených Centrom paušálne odmeny, čím sa znemožňuje rozlíšiť zložitost' vecí, časová náročnosť, počet vykonaných úkonov právnej služby. Paušalizovaná odmena určitým spôsobom opomína účelnosť vymáhania práva alebo bránenia nároku.

Spravodlivosť paušálnej odmeny bez ohľadu na náročnosť veci

Otázkou ústavnosti paušalizovanej odmeny pre advokátov ustanovených Centrom sa v blízkej minulosti zaoberali aj najvyššie súdne authority, a to najvyšší súd a ústavný súd, aj keď výsledok rozhodovania v dôsledku väčšinového názoru ústavného súdu ohľadne neprípustnosti návrhu v kontexte s derogačnými účinkami nemá ešte jasné kontúry.

V danej veci Krajský súd v Bratislave v správnom súdnom konaní rozsudkom zamietol správnu žalobu advokáta proti rozhodnutiu Centra, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým mu ako ustanovenému advokátovi bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia podľa § 14a ods. 2 písm. a) vyhlášky. Advokát už v administratívnom konaní a následne v správnom súdnom konaní tvrdil, že pri jeho odmeňovaní podľa vyhlášky došlo k ústavne neakceptovateľnej diskriminácii nižšou paušálnou odmenou v porovnaní s výškou tarifnej odmeny. Preto aj v správnej žalobe navrhoval prerušenie konania a podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov. Krajský súd tento návrh zamietol a následne rozsudkom zamietol žalobu advokáta. Proti rozsudku krajského súdu podal advokát kasačnú sťažnosť, v ktorej zotrval na svojom právnom názore o nesúlade ustanovení vyhlášky s ústavou.

Najvyšší súd uznesením 5Sžk/23/2017 zo dňa 31. júla 2019 prerušil konanie o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/203/2015-25 zo dňa 17. januára 2017 do rozhodnutia ústavného súdu o súlade ustanovení § 14a a § 14b vyhlášky s čl. 1 ods. 1, čl. 12. ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov a s čl. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a dňa 26. septembra 2019 doručil ústavnému súdu návrh na začatie konania o súlade ustanovení § 14a a § 14b vyhlášky s uvedenými ustanoveniami Ústavy SR, Dohovoru a Dodatkového protokolu.

Najvyšší súd uvádza, že vyššie uvedená právna úprava sa javí ako diskriminačná vo všeobecnosti k advokátom, keď dochádza k situácii, že advokátom, ktorí zastupujú klientov v rovnakých veciach inak prináleží odmena, no v prípade, ak má znášať náhradu trov právneho zastúpenia štát prostredníctvom centra právnej pomoci, znižuje sa táto odmena niekoľkonásobne, pričom môže klesnúť až na úroveň nákladov advokáta vynaložených v samotnom konaní. Takáto úprava zavádza rozličný/diskriminačný prístup k obsahovo zhodne poskytnutej právnej pomoci advokátmi v rozličnom čase z hľadiska odmeny a zasahuje do nadobudnutých práv advokátov. Nemožno pritom poprieť, že samotné poskytovanie právnej pomoci nemajetným klientom bezplatne alebo za zníženú odmenu na základe rozhodnutia štátu je súčasťou povinností vyplývajúcich z poslania advokáta a tradície advokácie. Hoci je úplne akceptovateľné, aby bol advokát povinný poskytovať právnu službu za zníženú odmenu, princípy jej právnej úpravy by mali zohľadňovať napríklad aj náročnosť poskytovanej právnej pomoci v danej veci z hľadiska jej obsahu a rozsahu. Ústavne ťažko udržateľnou sa tak javí aj samotná koncepcia určenia výšky odmeny advokáta ako odmeny paušálnej, ktorá nezohľadňuje počet vykonaných úkonov advokátom a iba nedostatočne náročnosť veci.

Ústavný súd uznesením PL. ÚS 6/2021-9 zo dňa 26. mája 2021 návrh najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podaný zjavne neoprávnenou osobou (odlišné stanovisko zaujalo až šesť sudcov ústavného súdu). Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia PL. ÚS 6/2021-9, ústavný súd „... posúdil splnenie procesných podmienok konania vo vzťahu k ustanoveniu § 14a ods. 2 písm. a) vyhlášky, teda ustanoveniu, ktoré je v prerušenom konaní pred všeobecným súdom „v hre“ vo forme preskúmania zákonnosti jeho aplikácie správnym orgánom a dospel k názoru, že prípadný derogačný nález ústavného súdu je síce spôsobilý spochybniť ústavnosť napadnutej právnej úpravy, ale bez účinkov na prejednanú vec. Pripustiť najvyšším súdom uvažovaný právny dôsledok eventuálneho pozitívneho nálezu ústavného súdu by znamenalo priznať mu retroaktívne účinky, ktoré sú v právnom štáte, rešpektujúcim požiadavku právnej istoty, javom vyžadujúcim náležitú oporu v písanom práve (PL. ÚS 1/2018).“ (bod 27. odôvodnenia uznesenia ústavného súdu) „Z uvedených dôvodov právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého vyslovením nesúlady citovaných ustanovení s označenými článkami ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu by došlo k odlišnému posúdeniu konkrétnej žaloby žalobcu, ústavný súd hodnotí ako nedôvodný. Chýba mu potrebný právny základ. Okolnosti zdôrazňujúce aspekt prieskumu až právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy v správnom súdnom konaní, nadväzujúce na absenciu retroaktívneho účinku derogačného nálezu ústavného súdu, podporujú záver o nedostatku prejudiciality ako podmienky oprávňujúcej všeobecný súd na podanie návrhu na konanie o súlade právnych predpisov.“ (bod 33. odôvodnenia uznesenia ústavného súdu)

Paušalizovanie odmien za poskytovanie právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi ustanoveným advokátom nepozná ani právny predpis (vyhláška č. 177/1996 Sb.) v Českej republike, ktorý v prípade zastupovania ustanoveným advokátom, základnú sadzbu tarifnej odmeny znižuje o 20 % (§ 12a a 12b vyhláška 177/1996 Sb). Poslednú vyhláškou č. 177/1996 Sb. upravenú paušálnu odmenu za zastupovanie pri výkone funkcie opatrovníka ustanoveného správnym orgánom alebo súdom zrušil nálezom PL. ÚS 17/21 dňa 19. októbra 2021 Ústavný súd Českej republiky s odôvodnením, že stanovenie takejto odmeny je v rozpore nielen s princípom rovnosti vo vzťahu k výkonu advokácie v širšom zmysle slova a v rozpore s právom advokáta získavať prostriedky pre svoje životné potreby prácou (čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd), ale tiež s právom opatrovaného na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny.² Zároveň platí, že ak zaručuje štát právnym predpisom vymedzenému okruhu osôb právnu pomoc vo forme opatrovníctva, musí tiež vytvoriť podmienky na to, aby taká právna pomoc bola poskytovaná na zodpovedajúcej úrovni.

2 V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na to, že dikcia čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd

Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania. je veľmi podobná textu čl. 47 ods. 2 ústavy Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom, nehovoriac už o tom, že Listina základných práv a slobôd bola uvedená ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej republiky č. 23/1991 Zb., a teda bola recepčnou normou podľa čl. 152 ods. 1 recipovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, čo znamená, že je súčasťou aj nášho právneho poriadku.

Ak existuje situácia, kedy časť spoločnosti vníma právnu úpravu ako diskriminačnú, jednoducho nespravodlivú, tak musí existovať aj mechanizmus, ako súdne preskúmať jej ústavnoprávnu udržateľnosť. V Slovenskej republike obdaril oprávnením kontrolovať súlad podústavných noriem s ústavou ústavodarca ústavný súd na návrh navrhovateľov vymenovaných v čl. 130 ods. 1 ústavy, medzi ktorých patrí v zmysle čl. 130 ods. 1 písm. d) aj súd, teda všeobecný súd. Oprávnenie všeobecného súdu iniciovať na pôde ústavného súdu konanie o súlade právnych predpisov vyplýva z čl. 144 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.“ To značí, že ak v konkrétne prejednávanej veci dospeje súd k záveru (domnieva sa), že aplikovaný právny predpis, a to aj podzákonný, odporuje právnomu predpisu vyššej právnej sily, konanie preruší, podá návrh na ústavný súd a vyčká, ako ústavný súd rozhodne. Prevažná časť teórie radí túto formu kontroly ústavnosti medzi tzv. konkrétnu kontrolu ústavnosti (návrh vzišiel v rámci konkrétne prejednávanej veci na všeobecnom súde), ale účinky do rozhodnutia ústavného súdu, pokiaľ by navrhovateľ uspel, by privodili stratu účinnosti napadnutej (nesúladnej) právnej úpravy, preto by do budúcnosti pôsobili aj erga omnes (cez stratu účinnosti napadnutého právneho predpisu, jeho časti, či ustanovenia). Na konkrétne prejednanú vec by takéto rozhodnutie malo navyše ten vplyv, že súd (navrhovateľ) by po rozhodnutí ústavného súdu, ak by ústavný súd konštatoval nesúlad napadnutého právneho predpisu (alebo jeho časti, či ustanovenia) predmetnú právnu úpravu už neaplikoval.

Vzhľadom na to, že ústavný súd návrh odmietol na predbežnom prerokovaní, nedošlo k ústavnému preskúmaniu § 14a a §14b vyhlášky, preto nie je zrejmé, ako by bolo dopadlo konanie v merite veci.

Nechceme polemizovať s väčšinovým názorom pléna ústavného súdu, to nám neprináleží, ale myslíme si, že k hodnotnej polemike tak či tak predsa len došlo, a to prostredníctvom odlišných stanovísk k predmetnému uzneseniu č. k. PL. ÚS 6/2021-9. V tomto prípade išlo o odlišné stanoviská k výroku uznesenia, pričom svoje odlišné stanoviská formulovalo počtom šesť sudcov ústavného súdu, a to v piatich stanoviskách, pretože sudcovia Peter Straka a Rastislav Kaššák podali odlišné stanovisko spoločne. Je zrejmé, že na pôde ústavného súdu prebehol živý diskurz, pretože väčšinové rozhodnutie bolo prijaté len tesnou väčšinou jedného hlasu.

Osobitne do pozornosti dávame odlišné stanovisko sudcu Róberta Šorla, a to konkrétne body 6., 8. a 9. predmetného stanoviska. V bode 6. poukazuje sudca Róbert Šorl na účinky prípadného rozhodnutia (ak by sa rozhodlo v merite veci tak, že by sa konštatoval nesúlad) do budúcnosti, teda na všetky ďalšie podobné prípady a v bodoch 8. a 9. poukazuje na účinky takéhoto rozhodnutia na konkrétne prejednanú vec, teda na prípad, kvôli ktorému podal navrhovateľ návrh a odôvodňuje tak svoj názor, prečo považuje väčšinový názor, že rozhodnutie o nesúlade napadnutého ustanovenia zákona by nemohlo mať vplyv na rozhodnutie najvyššieho súdu, za nesprávny. Navyše ide o situáciu, keď tento mechanizmus – ak sa všeobecný súd domnieva, že aplikovať by mal právny predpis, ktorý je podľa jeho názoru nesúladný s ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy alebo so zákonom – je pre všeobecný súd jediný dostupný. Sudcovia Peter Straka a Rastislav Kaššák v bode 5. svojho spoločného odlišného stanoviska uvádzajú „Problém definujeme ako závažný, pretože na strane všeobecných súdov ide spravidla o problém procesne nepreklenuteľný iným mechanizmom. Ide o problém pochybnosti o ústavnosti právnej normy, ktorú má súd aplikovať, aby posúdil spor či vybavil iné súdne konanie. Ak je pritom norma, ktorú má súd použiť, neústavná, mení to spravidla zásadným spôsobom právny stav veci. Z hľadiska intenzity nedostatkov môže byť norma nespravodlivá, môže byť obsolétna, duplicitná, stará, nmoderná, no napriek tomu sa dá s týmito nedostatkami žiť. Čo by sa však nemalo, a to v žiadnom prípade obchádzať, tak to je nedostatok normy spočívajúci v jej neústavnosti. Pri porovnaní nedostatkov človeka, či už by išlo o nmoderného či nespravodlivého, dá sa život s týmito neuhmi nastaviť. Ak má však človek život ohrozujúcu chorobu, musí sa riešiť, a to akútne. Aj pri pomerovaní neuhov právnej normy je jej neústavnosť takouto chorobou, ktorá nie je zlučiteľná so životom a musí sa odstrániť. Neústavná norma je niečo, na čom sa spoločenstvo v zmluve (ústave) nedohodlo.“

V konečnom dôsledku nedošlo k meritórnemu preskúmaniu ústavnosti napadnutej právnej úpravy a keď sa pozrieme na čl. 130 ods. 1 ústavy, tak je nám zrejmé, že iniciovať takéto

konanie nie je jednoduché, pretože okruh subjektov disponujúcich takýmto oprávnením je pomerne úzky.

Ako istý nedostatok vnímame to, že ide o subjekty, ktoré v podstate reprezentujú štátnu moc, ale iné osoby, napr. aj adresáti právnej úpravy, takúto možnosť nemajú. V konečnom dôsledku tak dochádza k situácii, kedy štát prijme ústavu ako aj podústavný právny predpis a konanie o nesúlade týchto právnych predpisov na pôde ústavného súdu (čo je koniec koncov orgán štátu) môžu v takomto prípade iniciovať len predstavitelia štátnych orgánov, ktorí v konečnom dôsledku môžu menej citlivo vnímať prípadnú protiústavnosť podústavného všeobecne záväzného právneho predpisu, než adresáti právnej úpravy, dokonca nie je vylúčené, že im aplikácia takéhoto právneho predpisu s poukazom na prezumpciu zákonnosti a ústavnosti normatívnych právnych aktov, môže do istej miery aj vyhovovať.

Myslíme si, že je žiaduce, aby sa okruh subjektov, ktoré môžu podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125, rozšíril, pričom by malo ísť o rozšírenie smerom k osobám, ktoré nie sú predstaviteľmi štátnej moci. Vhodným adeptom by bola práve Slovenská advokátska komora, ktorej členovia sú v dennodennom kontakte s tými, ktorí potrebujú právnu pomoc a ktorí sú najčastejšími adresátmi právnych úprav, a to aspoň v prípadoch, ktoré sa týkajú nezávislosti advokácie a **realizácie práva na spravodlivé súdne konanie**.³ Posledne sa okruh navrhovateľov rozšíril o predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 týkajúcich sa výkonu súdnictva, a to novelizáciou ústavy ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. a s účinnosťou od 1. 1. 2025 by mal mať takúto možnosť aj senát ústavného súdu, a to podľa čl. 127 ods. 5 ústavy.

Na záver by sme si mohli položiť otázku, aké sú legitímne očakávania advokáta, budúceho advokáta, účastníka konania, či verejnosti. Táto otázka by ale priniesla množstvo odpovedí, čo by bolo nad rámec tohto príspevku a s najväčšou pravdepodobnosťou by sa len otvorila, hoci zaujímavá, ale siahodlhá diskusia bez konca. Pozrime sa na vec cez princíp ekvivalencie a solidarity, a to v nadväznosti na princíp legitímnych očakávaní. Motívy, prečo sa mladý človek rozhodne študovať právo, absolvovať náročné právnické štúdium⁴ a po jeho ukončení si zvoliť náročné a stresujúce, hoci krásne a atraktívne povolanie, sú rôzne. Ak sa ale budúci právnik rozhodne sa svojím povolaním aj živiť, tak očakáva istú ekvivalenciu v tom, že za svoju prácu bude aj primerane odmenený. Táto motivácia je nepochybne prítomná aj pri iných povolaniach, pretože ťažko si predstaviť, že by všetci pracovali *pro bono* (lekár, sudca, zdravotná sestra, inštalatér, advokát atď.).

Povrchný čitateľ by mohol dospieť k unáhlenému názoru, že advokáti nie sú v tomto prípade spokojní s odmeňovaním. Ale celá situácia má ešte jeden rozmer, ktorý sa týka možného vplyvu na kvalitu poskytovaných služieb. Alexander Bröstl uvádza, že John Paul Stevens, sudca Najvyššieho súdu Spojených štátov amerických v prípade *Walters v. National Association od Radiation Survivors* z r. 1985 vyjadril svoj názor v odlišnom stanovisku k väčšinovému rozhodnutiu, ktorým sa rozhodlo, že stanovenie limitu 10 dolárov ako trovy pre advokáta v prípade podpory pre veteránov je v súlade s ústavou Spojených štátov amerických, že tento nízky limit v skutočnosti zbavuje veterána jeho práva na právnu pomoc a znižuje funkciu obhajcu.⁵ Alexander Bröstl v kapitole *Čo Shakespeare písal o právnikoch* poukazuje na Shakespearovu hru *Henrich VI.* a známu vetu, ktorý predniesol Dick The Butcher „Prvú vec, ktorú urobíme – pozabíjajme všetkých právnikov.“ Spomínaný sudca Najvyššieho súdu USA (J. P. Stevens) to vnímal tak, odkazujúc na známeho alžbetínskeho spisovateľa a dramatika, že likvidácia právnikov je krok v smere totalitárnej formy vlády.⁶

Inými slovami, obmedzovanie odmien pre advokátov môže byť verejnosťou vnímané kladne (a koniec koncov aj pre advokátov je to predsa len lepšie, než ich likvidácia), ale len do chvíle, keď ten – ktorý jednotlivec nemá zásadný právny problém, ktorý ho ťaží, lebo vtedy iste uzná potrebnosť právnych služieb, a to spravodlivo honorovaných, lebo robotník je hodný svojej mzdy a nedostatočne platená práca má nezriedka vplyv na jej kvalitu, čo by v krajine s posttotalitnou minulosťou malo byť dostatočne známe, a to aj politikom. Ale nezaškodí si to pripomenúť. ■

Zoznam použitej literatúry/poznámky:

Uznesenie Najvyššieho súdu SR 5Sžk/23/2017 zo dňa 31. júla 2019

Uznesenie Ústavného súdu SR PL. ÚS 6/2021-9 zo dňa 26. mája 2021

Nález Ústavný súd Českej republiky Pl. ÚS 17/21 zo dňa 19. októbra 2021

3 Aby to nebolo vnímané, ako nejaké účelové pranie z prostredia advokácie – len poukazujeme na to, že aj samotný takýto návrh na konanie o nesúlade právnych predpisov môžu podať len subjekty, ktoré sú vo tzv. verejnomočenskom postavení.

4 Aj v krajine, kde je verejnosti, žiaľ, bežným dešpekt k vzdelaniu, si študent práva s istou pokorou uvedomí koľko toho nevie, a pokiaľ si to neuvedomí počas štúdia, o to viac si to uvedomí v praxi. A pokiaľ si to neuvedomí nikdy, tak to zvyčajne prinesie negatívne dôsledky, a to nielen jemu samotnému.

5 Bröstl, A.: *Na konci je súd*. Kalligram 2015. 230 str., ISBN 978-80-8101-908-1, str. 96 – 97

6 Tamže, str. 96 – 97

Dôvodová správa k zákonu č. 327/2005 Z. z.

Koncepcia činnosti Centra právnej pomoci na roky 2020 – 2021

Bröstl, A.: *Na konci je súd*. Kalligram 2015. 230 str., ISBN 978-80-8101-908-1, str. 96 – 97

RESUMÉ

(NE)Spravodlivosť v odmeňovaní advokátov ustanovených Centrom právnej pomoci?

Pokiaľ je účelom zákona č. 327/2005 Z. z. zabezpečiť úlohu štátu poskytovať kvalifikovanú právnu pomoc advokátom osobám, ktoré si v dôsledku ťažkej finančnej situácie nemôžu právnu pomoc zabezpečiť sami, javí sa ako nespravodlivé, aby sa na plnení tejto úlohy štátu podieľali jednotliví advokáti v tak vysokej miere a bez ohľadu na predmet sporu, ako upravuje súčasný § 14a a nasl. vyhlášky, ktorý nezohľadňuje faktickú odbornú a časovú náročnosť vedenia sporu, a miera paušalizácie odmeny tak presahuje akceptovateľnú mieru nespravodlivosti s prihliadnutím na možné varianty nevyhnutnosti vedenia sporu, čím je porušený princíp primeranosti. Vytvára sa tak priestor na nerovnosť vo vzťahu k tým istým sporom zastupovaným advokátom, ktoré si klient zvolil, teda spôsobom iného typu právnej pomoci. Touto disproporciou tak dochádza k porušovaniu všeobecných predpokladov uskutočnenia práva na spravodlivý proces a k vytváraniu prostredia právnej neistoty.

SUMMARY

(IN)Justice in the Remuneration of Lawyers Appointed by the Legal Aid Centre?

Insofar as the purpose of Act No. 327/2005 Coll. is to ensure that the State provides professional legal assistance to persons who, due to their difficult financial situation, cannot afford to pay for a lawyer themselves where such assistance is provided by lawyers admitted to the Bar, it seems unfair that individual lawyers should be involved in the performance of this task vested in the State to such a large extent and irrespective of the subject matter of the dispute, as provided for at present in Sec. 14a et seq. of Regulation No. 655/2004 Coll. on the Attorneys' Fees and Compensations for the Provision of Legal Services, which does not take into account the actual complexity of the litigation (both in terms of the expertise and time). The flat-rate scheme thus goes far beyond the acceptable degree of injustice and unfairness (taking into account possible ways of conducting litigation) which in fact constitutes a breach of the principle of proportionality. It leaves room for inequality when compared with the same type of dispute in which a client is represented by a lawyer of his/her own choice. This disproportion infringes general prerequisites for the exercise of the right to a fair trial, and creates legal uncertainty.

ZUSAMMENFASSUNG

(UN)Gerechtigkeit bei der Entlohnung der vom Zentrum für Rechtshilfe bestellten Rechtsanwälte

Wenn der Zweck des Gesetzes Nr. 327/2005 der Gesetzsammlung ist, die Aufgabe des Staates bei der Erbringung eines qualifizierten Rechtsbeistandes durch Rechtsanwälte für jene Personen, die wegen ihrer schwierigen finanziellen Lage nicht imstande sind, die notwendige Rechtshilfe für sich selbst zu besorgen, zu übernehmen, es scheint dabei als ungerecht zu sein, dass an der Erfüllung dieser Aufgabe des Staates sich einzelne Rechtsanwälte in einem so hohen Ausmaß ohne Rücksicht auf den Streitgegenstand – wie es durch die derzeitige Bestimmung § 14a und ff. der Verordnung geregelt wird, beteiligen sollen, wobei dabei faktische fachliche Ansprüche und Zeitaufwand bei der Streitführung nicht berücksichtigt werden und das Ausmaß der Pauschalierung der Vergütung dabei das akzeptable Maß der Ungerechtigkeit mit Rücksicht auf mögliche Varianten der Unerlässlichkeit der Streitführung überschreitet, wodurch der Grundsatz der Angemessenheit verletzt wird. Es wird demzufolge ein Raum für Ungleichheit gegenüber denselben Streitfällen geschaffen, in welchen den Kunden ein von ihm selbst gewählter Rechtsanwalt vertritt, somit der Art und Weise einer anderen Rechtshilfeart. Durch diese Disproportion kommt es zur Verletzung von allgemeinen Voraussetzungen für die Geltendmachung des Rechtes auf einen gerechten Prozess und zur Schaffung des Umfeldes einer rechtlichen Unsicherheit.

Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok nie je porušením zásady *ne bis in idem*?

JUDr. Matúš Kováč

Konkurencia disciplinárneho a trestného stíhania sudcu alebo prokurátora pre ten istý skutok je v súčasnosti predmetom odbornej diskusie, v rámci ktorej už boli prezentované závery o neporušení zásady ne bis in idem. Otázka dôvodov, pre ktoré napriek možnosti odvolania z funkcie sudcu alebo prokurátora nemá disciplinárne konanie charakter trestného obvinenia zarezonovala ešte o to viac. Podrobnou analýzou kľúčových rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a ich následnou aplikáciou na ustanovenia nášho právneho poriadku možno tieto otázky zrozumiteľnou formou zodpovedať a o problematike predostrieť ucelený obraz.

Úvod

Zásada *ne bis in idem* je nepochybne jednou z najdôležitejších zásad naprieč celým spektrom právnych odvetví, trestné právo nevyvímajúc. Osobitosťou zásady *ne bis in idem* v rámci trestného práva je skutočnosť, že vystupuje do popredia nie len svojou procesnoprávnou rovinou, ale i výrazným hmotnoprávnym aspektom. Právo nebyť stíhaný, resp. potrestaný pre ten istý skutok dva a viackrát

JUDr. Matúš Kováč
ukončil Právnickú fakultu
Univerzity Komenského
v Bratislave v roku 2018
a následne pokračuje
ako externý doktorand
na Katedre trestného

práva, kriminológie a kriminalistiky Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2019 bol právnym čakatelom prokuratúry na Okresnej prokuratúre Bratislava I, kde v súčasnosti pôsobí ako prokurátor.

je základným pilierom každého právneho štátu. Predmetná zásada rozhodne nepredstavuje len akúsi abstraktnú, právom rozoznávanú a od reality odtrhnutú koncepciu, ale naopak opomenutie jej účelu vyvoláva v spoločnosti značné emócie, bez ohľadu na to, či v konkrétnych prípadoch dochádza k jej pomenovaniu alebo pôvodcovi daných emocionálnych prejavov vôbec vymedzenie zásady *ne bis in idem* poznajú. Právo nebyť potrestaný za to isté dvakrát nemienim stavať na roveň prirodzených práv, avšak na nasledovnom príklade zo športového prostredia možno badať aj jeho prirodzené vnímanie. Prebieha futbalový zápas, hráč útočiaceho tímu sa v šestnástke dostáva do gólovej šance, v ktorej mu súperov obranca

nedovoleným zákrokom zabráni skórovať. V uvedenom prípade dostáva útočiace mužstvo výhodu pokutového kopu, čo v prevažnej väčšine končí gólom a navyše, obranca dotknutého tímu dostáva červenú kartu a jeho tím musí dohrať zvyšok zápasu o desiatich hráčoch. Načrtnutá situácia, kedy dochádza k dvojnásobnému potrestaniu dlhodobo spôsobuje medzi futbalovými fanúšikmi, hráčmi či trénermi nesúhlasné reakcie, samozrejme, najčastejšie bezprostredne po tom, čo na ňu doplatili. Vlna kritiky bola tak silná, že v roku 2016 sa asociácia IFAB (orgán určujúci pravidlá) rozhodla pravidlo upraviť tak, že foul v gólovej šanci v pokutovom území brániaceho tímu automaticky neznamená červenú kartu pre brániaceho hráča, ale toto je na vyhodnotení rozhodcu, najmä podľa závažnosti nedovoleného zákroku, prípadne iných kritérií. Paralela trestnoprávnej zásady a pravidiel futbalu sa

môže na prvý pohľad javiť ako neadekvátne, avšak práve v prípade použiteľnosti dvojitého postihu v disciplinárnom a následne trestnom konaní sú si princípy aplikácie, zohľadňujúci konkrétny prípad a určité štandardizované kritériá, náramne podobné. Rovnako ako opísaná situácia z futbalového zápasu aj vedenie disciplinárne a trestného konania voči sudcom či prokurátorom vzbudzuje momentálne v spoločnosti vášne. Dotknutá problematika je prirodzene aj predmetom aktuálnej odbornej diskusie, v rámci ktorej už bolo predostreté, že disciplinárne stíhanie sudcu alebo prokurátora netvorí prekážku pre trestné konanie o tom istom skutku.¹ Cieľom tohto článku je na základe podrobnej analýzy kľúčových rozhodnutí čitateľovi priblížiť dôvody, ktoré k prezentovaným záverom vedú, ich úskalia a výzvy pre aplikáciu prax.

Základné východiská

Právna teória, právna úprava ani aplikácia prax nevyklučuje kvalifikovanie jedného konania ako disciplinárneho deliktu a zároveň trestného činu. Aby bolo možné hovoriť o dvojitém postihu, je nevyhnutné konštatovať totožnosť skutku a totožnosť subjektu. Pokiaľ je zachovaná totožnosť konania alebo následku aspoň v podstatných náležitostiach pôjde o ten istý skutok. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) totožnosť skutku považuje za danú vtedy, keď sa konkrétne skutkové okolnosti týkajú toho istého obvineného a sú neoddeliteľne späté v čase a mieste.² Totožnosť subjektu zase vyžaduje, aby obe konania smerovali voči tej istej osobe. Každý dvojitý postih však nemusí byť nutne porušením zásady *ne bis in idem*.

Nerešpektovanie prekážky *res iudicata*, teda veci rozhodnutej, v už právoplatne skončenom trestnom konaní vedenom voči konkrétnej osobe v podobe jej opätovného trestného stíhania nemožno považovať za aktuálnu výzvu, pretože toto vyslovene vylučujú ustanovenia nosných medzinárodných i vnútroštátnych prameňov práva. Za všetky možno uviesť čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého „Nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevyklučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom,“ alebo § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, ktorý zase ustanovuje, že „Trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, podmienčne zastavené a obvinený sa osvedčil alebo sa skončilo schválením zmiernosti a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené,“ či znenie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorému je venovaná pozornosť v ďalšom texte. V prípade vedenia trestného stíhania voči osobe pre rovnaký skutok, pre aký proti nej už bolo vedené a právoplatne skončené konanie o správnom delikte (poradie konkurujúcich si konaní môže byť aj opačné) je aplikácia zásady *ne bis in idem* o niečo zložitejšia. ESLP v prelomovom rozhodnutí vo veci Engel a ďalší vs. Holandsko z 8. júna 1976 vymedzil kritériá, ktorými trestné obvinenie v zmysle čl. 6 Dohovoru vykladá značne autonómne, teda nie je viazaný vnútroštátnou kvalifikáciou konania ako trestného. Tieto kritériá možno považovať za smerodajné s ohľadom na aplikáciu zásady *ne bis in idem* podľa čl. 4 protokolu č. 7 k Dohovoru, pretože pokiaľ vedenie konania voči osobe v inom ako trestnom konaní má charakter trestného obvinenia, trestné stíhanie pre rovnaký skutok bude porušením zásady *ne bis in idem*. Dotknuté kritériá sú všeobecne označované ako „Engelove kritériá“ alebo „Engelov test.“ Rovnako nemožno opomenúť, že ochrana poskytovaná čl. 6 Dohovoru má dve roviny, civilnú a trestnú, ktoré sa nemusia navzájom nevyhnutne vylučovať, avšak s ohľadom na aplikáciu zásady *ne bis in idem* podľa čl. 4 protokolu č. 7 k Dohovoru je dôležitá práve trestná rovina.

Prvou dôležitou skutočnosťou pre posúdenie, či ide o trestné obvinenie v zmysle čl. 6 Dohovoru je, samozrejme, kvalifikácia skutku ako trestného činu podľa vnútroštátneho práva. V prípade, že skutok ako trestný čin kvalifikovaný je, nie je už potom potrebné pristupovať k vyhodnocovaniu ďalších kritérií, pretože nepochybne ide o trestné obvinenie a dvojitý postih za žiadnych okolností neprichádza do úvahy. V prípade, že toto prvé kritérium (niekedy označované aj ako formálne kritérium) naplnené nebude, je nevyhnutné pristúpiť k ďalším krokom Engelovho testu, v rámci ktorých už dochádza k materiálnemu skúmaniu novej sankcie. V rámci druhého kritéria Engelovho testu je nutné skúmať „samotnú“ povahu (the very nature) deliktu. Uvedené predstavuje zisťovanie, či objekt deliktu chráni všeobecný záujem spoločnosti a zároveň, či sa ho môže dopustiť každý, čo

1 napr. ČENTĚŠ, J., BELEŠ, A. *K možnosti súbehu disciplinárneho a trestného konania proti prokurátorovi*. Dostupné online na <http://www.pravnelisty.sk/clanky/-a854-k-moznosti-subehu-disciplinarneho-konania-a-trestneho-konania-proti-prokuratorovi>

2 Rozsudok ESLP vo veci Zolotukhin vs Rusko

je typické pre trestné právo, a v prípade, že áno, pôjde o trestné obvinenie. Tretie kritérium Engelovho testu pozostáva z dvoch rovín. Prvá rovina spočíva v povahe (nature) sankcie, ktorá za delikt môže byť alebo bola uložená. V prípade, že sankcia má represívny alebo preventívny charakter, pôjde o trestné obvinenie. Druhá rovina spočíva v závažnosti sankcie, teda či prípadný dvojitý postih nebude neprímeraný. Druhé a tretie kritérium nemusia byť naplnené kumulatívne, ale pre existenciu trestného obvinenia postačuje konštatovanie jedného z nich.³ Na tomto mieste je nevyhnutné uviesť, že v publikačnej činnosti často dochádza k zamieňaniu systematiky Engelových kritérií tak, že prvá rovina tretieho kritéria, povaha sankcie, je nesprávne priradená k druhému kritériu.⁴ Uvedené môže vyplývať z problematického prekladu („very nature“ a „nature“), avšak systematicku Engelových kritérií tak, ako je vymedzená v predchádzajúcom texte, možno verifikovať prostredníctvom nadväzujúcich rozsudkov ESĽP.⁵

Otázkou na mieste potom je, či v oblasti verejného práva podľa právneho poriadku Slovenskej republiky možno nájsť sankciu spôsobilú bez ujmy prejsť Engelovým testom, a teda konanie, v ktorom daná sankcia hrozí by nepredstavovalo trestné obvinenie. Mám za to, že v rovine priestupkov, či iných správnych deliktov bude toto hľadanie neúspešné. Je nesporné a všeobecne akceptované, že obvinenie z priestupku má s ohľadom na znenie druhého Engelovho kritéria povahu trestného obvinenia. Navyše, tento záver explicitne vyjadril ESĽP v rozsudku vo veci Lauko vs Slovensko a v rozsudku Kadubec vs Slovensko, oba zo dňa 2. septembra 1998. V nasledujúcom texte preto nie je venovaná pozornosť priestupku, ani pokiaľ sa zaň vyvodzuje disciplinárna zodpovednosť prokurátorovi.⁶ Vo vzťahu k inému správne deliktu možno zase poukázať napr. na znenie § 21 ods. 2 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého „trestné stíhanie proti právnickej osobe nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak skoršie konanie pre ten istý skutok proti tej istej právnickej osobe skončilo právoplatným rozhodnutím o správnom delikte a toto rozhodnutie nebolo zrušené.“ Skutočnosť, že sankcia má povahu trestného obvinenia nemusí vo svetle rozsudku ESĽP vo veci A. a B. vs Nórsko z 15. novembra 2016 automaticky znamenať, že prípadný dvojitý postih je vylúčený, a to za splnenia predmetným rozhodnutím rozoznávaných podmienok (týmto sa článok bližšie nevenuje, pretože ich aplikácia sa dosiaľ dotýka len aktívneho súbehu daňového a trestného konania).

Na autonómny výklad trestného obvinenia v intenciách rozhodnutí ESĽP zareagoval zákonodarca tiež pri tvorbe zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „Správny súdny poriadok“), ktorý v § 194 ods. 1 rozoznáva pojem „správne trestanie“ nasledovne: „Správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie.“ Na inom mieste Správny súdny poriadok za správny delikt považuje priestupky, kárne, disciplinárne a iné správne delikty.⁷ Ako to teda je s povahou sankcie za disciplinárny delikt? Viac svetla do problematiky nevnaša ani Trestný poriadok, ktorý na rozhodovacia činnosť ESĽP nereaguje, a sankcie za všetky správne delikty ponecháva „len“ vo fakultatívnej rovine prostredníctvom formulácie „pokiaľ predchádzajúce rozhodnutie možno považovať za dostačujúce,“ čím vlastne obsahovo kopíruje jednu z rovín tretieho Engelovho kritéria.⁸ Podľa ESĽP je potrebné Engelové kritériá pri disciplinárnom konaní skúmať veľmi citlivo, pričom povahu trestného obvinenia jednotlivých sankcií nemožno vopred vylúčiť, avšak vo väčšine prípadov naplnená nebude. A práve tu nachádzam paralelu s futbalovým príkladom z úvodu, v ktorom musí rozhodca s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a určité štandardizované kritériá vyhodnotiť, či aj napriek odpískanej penalte potrestá dotknutý tím ešte aj červenou kartou a vylúčením hráča. Tak, ako pri konkurencii disciplinárneho a trestného konania aj tu platí, že v jednom zápase takýto dvojitý postih môže byť na mieste a naopak, v inom zápase neakceptovateľný.

Disciplinárne stíhanie sudcu alebo prokurátora, jeho charakter vo svetle tzv. Engelových kritérií a aplikácia zásady *ne bis in idem*

Ako už bolo naznačené, o disciplinárnom stíhaní osoby nemožno *en bloc* povedať, že nespĺňa charakter trestného obvinenia. Veď nakoniec práve v revolučnom rozhodnutí vo veci Engel a ďalší vs Holandsko ESĽP posudzoval súbeh disciplinárneho a trestného konania vo vzťahu k vojakom.

3 Rozsudok ESĽP vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalsko

4 napr. ĽALÍK, T. *Právo na spravodlivý súdny proces a zásada ne bis in idem podľa Dohovoru a správne trestanie*. Dostupné online na <https://www.epi.sk/-clanok-z-titulky/pravo-na-spravodlivy-sudny-proces-a-zasada-ne-bis-in-idem-podla-dohovoru-a-spravne-trestanie-aktualita.htm> alebo KOVÁČ, M. *Aplikácia zásady ne bis in idem vo vzťahu k trestnej zodpovednosti právnickej osoby* In: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2020, Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, s. 93

5 napr. Rozsudok ESĽP vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalsko, Rozsudok ESĽP vo veci Müller-Hartburg v Rakúsko, Rozsudok ESĽP vo veci Moullet v Francúzsko a v tejto súvislosti pozri tiež nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 33/09

6 § 188 ods. 1 písm. b) zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry

7 § 71 ods. 1 Správneho súdneho poriadku

8 § 215 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku

9 rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 8 Tdo 1283/2019

Ako je to však v prípade sudcu alebo prokurátora? Vo všeobecnosti v rámci odbornej obce prevažuje názor, že disciplinárne stíhanie prokurátora, prípadne sudcu netvorí prekážku pre jeho trestné stíhanie pre ten istý skutok (a to ani v opačnom poradí). Uvedený názor vzhľadom na absenciu súvisiacej judikatúry slovenských súdnych autorít vychádza z rozhodnutí ESLP, resp. v ostatnom období vystúpila do popredia i rozhodovacia prax českých súdov.⁹ V nasledujúcom texte sú priblížené nosné argumenty, prečo napriek určitým aspektom charakteristickým pre trestné konanie nie je disciplinárne stíhanie prokurátora/sudcu možné považovať za trestné obvinenie v zmysle Engelových kritérií. Charakter disciplinárneho stíhania ako trestného obvinenia naznačuje okrem znenia § 194 ods. 1 Správneho súdneho poriadku aj ustanovenie § 216 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry (ďalej len „zákon o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry“), podľa ktorého pri posudzovaní disciplinárnej zodpovednosti prokurátora sa primerane použije prvá časť Trestného zákona a na disciplinárne konanie sa primerane použije Trestný poriadok, ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné. V rovine disciplinárneho stíhania sudcov to je potom takmer totožné znenie § 150 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“), podľa ktorého pri posudzovaní disciplinárnej zodpovednosti sudcu sa primerane použije prvá časť Trestného zákona a na disciplinárne konanie sa primerane použije Trestný poriadok, ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné. S účinnosťou od 1. 12. 2021 nemožno opomenúť § 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Disciplinárny súdny poriadok“), podľa ktorého „ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodnutiach súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.“

Práve na tomto mieste je potrebné zodpovedať si kľúčovú otázku, či subsidiárne použitie trestnoprávných kódexov je spôsobilé vziať disciplinárne stíhanie pod množinu trestného obvinenia, a teda či autonómny výklad ESLP ohľadom trestného obvinenia pôsobí len rozširujúco, keď napriek vnútroštátnej právnej úprave priznáva garancie práva na spravodlivý proces aj konaniam iným ako trestným alebo môže pôsobiť aj zužujúco, a v prípade disciplinárneho stíhania sudcu/prokurátora, na ktoré sa podľa vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky primerane použijú ustanovenia Trestného zákona a Trestného poriadku (aj ohľadom spravodlivého procesu), tomuto v zmysle Engelových kritérií štatút trestného obvinenia neprizná. Uvedenou otázkou sa ESLP zaoberal napr. vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalsko, ale aj v iných rozhodnutiach, pričom vo vzťahu k disciplinárnemu stíhaniu sudcu konštatoval, že aplikácia ustanovení súvisiacich s disciplinárnym konaním v spojení s ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku nie je spôsobilá naplniť prvé Engelove kritérium.¹⁰ Pre úplnosť je tiež potrebné jedným dychom dodať, že pokiaľ by slovenský zákonodarca predchádzajúce disciplinárne stíhanie prokurátora alebo sudcu chcel rozoznávať ako prekážku vo vzťahu k trestnému stíhaniu pre ten istý skutok, neuvádzal by tento dôvod „len“ vo fakultatívnej rovine v § 215 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku. ESLP v rámci svojej rozhodovacej činnosti v obdobných prípadoch poukazuje na skutočnosť, že disciplinárne a trestné konanie vykonávajú iné, od seba odlišné a nezávislé príslušné orgány. Za súčasného právneho stavu, najmä s poukazom na začatie činnosti Najvyššieho správneho súdu, utíchajú aj hlasy názorovej skupiny nerozoznávajúcej disciplinárne senáty ako samostatné disciplinárne orgány (najmä v prípade prokuratúry mohla forma kreovania disciplinárnych senátov k tomuto navádzať). Vzhľadom na judikatúru ESLP a právnu úpravu disciplinárneho konania podľa zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, zákona o sudcoch a prísediacich, ako aj Disciplinárneho súdneho poriadku možno spoľahlivo konštatovať, že toto nie je v zmysle prvého kritéria Engelovho testu možné považovať za trestné obvinenie.

Druhé kritérium Engelovho testu sa vo vzťahu k disciplinárnemu stíhaniu sudcu alebo prokurátora nejaví ako problematické. Účelom dotknutej právnej regulácie je s určitosťou dodržiavanie povinností ustanovených právnym predpisom a spôsob vyodenia zodpovednosti v prípade ich porušenia, avšak týka sa len špecifickej skupiny osôb. Bez potreby bližšieho zdôvodňovania je nepochybné, že disciplinárneho deliktu podľa zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry a podľa zákona o sudcoch a prísediacich sa nemôže dopustiť každý. Na rozdiel od priestupku teda v prípade

10 vyplýva to tiež napr. z Rozsudku ESLP vo veci Müller-Hartburg v Rakúsko

disciplinárneho deliktu nedochádza k naplneniu druhého Engelovho kritéria, a za účelom zisťovania charakteru trestného obvinenia je potrebné skúmať i tretie kritérium Engelovho testu.

V rámci tretieho kritéria je nevyhnutné skúmať dve roviny, povahu sankcie, ktorá hrozí a závažnosť sankcie. Vo vzťahu k disciplinárnemu stíhaniu prokurátora alebo sudcu možno práve toto kritérium chápať ako najťažšie na vyhodnotenie. Priestor na názorovú diskusiu vytvára výklad oboch rovín tretieho kritéria Engelovho testu, a to v teoretickom ohľade, ako aj v rozhodovacej činnosti ESLP v prípadoch disciplinárneho stíhania predstaviteľov niektorých právnických profesií. Ako už bolo uvedené v rámci základných východísk, o trestné obvinenie pôjde v prípade, ak vystupuje do popredia represívna alebo preventívna povaha možnej sankcie. Nie je však smerodajné (aj keď to môže byť zohľadnené) aká sankcia v disciplinárnom konaní bola uložená, ale aká hrozila. Je teda potrebné brať do úvahy všetky sankcie, ktorých uloženie pre disciplinárny delikt v dotknutom prípade prichádzalo do úvahy. Za najzávažnejšiu možnú sankciu, ktorá prokurátorovi alebo sudcovi za disciplinárny delikt hrozí, možno jednoznačne považovať zbavenie funkcie prokurátora podľa § 189 ods. 2 písm. d) zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, resp. odvolanie z funkcie sudcu podľa § 117 ods. 5 zákona o sudcoch a príseďiacich. S ohľadom na povahu sankcie zbavenia funkcie, resp. odvolania z funkcie sú najčastejšie skloňované rozsudky ESLP vo veci Müller-Hartburg vs Rakúsko a vo veci Moullet vs Francúzsko.

Aj za uvedomovania si prísne kazuistickej rozhodovacej činnosti ESLP, ktorá vždy vychádza z konkrétnych okolností toho ktorého prípadu možno na zmienených rozsudkoch ilustrovať princípy, ktorými sa ESLP vo vzťahu k súbehu disciplinárneho a trestného stíhania spravuje. Vo veci Moullet vs Francúzsko ESLP dospel k záveru, že disciplinárne stíhanie verejného činiteľa (vedúceho mestského oddelenia dopravy), v rámci ktorého mu bola uložená sankcia v podobe povinného odchodu do dôchodku nemá charakter trestného obvinenia. ESLP v danom prípade vyhodnotil, že povinný odchod do dôchodku je charakteristickou sankciou pre disciplinárny delikt, teda nemá prioritne represívnu povahu. Zákon o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, ani zákon o sudcoch a príseďiacich obdobnú sankciu za disciplinárny delikt nerozoznáva. Napriek tomu je uvedený rozsudok ESLP dôležitý vo svetle skúmanej problematiky z dôvodu, že samotné disciplinárne konanie bolo založené na skutočnosti, že dotknutý verejný činiteľ si pri výkone svojej činnosti neplnil povinnosti čestnosti, lojality, profesionálnej diskretnosti a neutrality. V tejto súvislosti obsahovo veľmi podobne vyznieva § 188 ods. 1 zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, podľa ktorého sa disciplinárnym previnením rozumie 1) správanie prokurátora, ktoré vzbudzuje oprávnené pochybnosti o jeho svedomitosti a nestrannosti pri rozhodovaní, 2) správanie prokurátora na verejnosti, ktoré znižuje vážnosť prokuratúry alebo 3) zavinené nesplnenie alebo porušenie povinnosti prokurátora, pričom medzi základné povinnosti prokurátora patrí napr. povinnosť vykonávať svoje služobné povinnosti svedomite, nestranne a bez prietahov, povinnosť odmietnuť akýkoľvek zásah, nátlak, vplyv alebo žiadosť, ktoré by mohli viesť k ohrozeniu jeho nestrannosti, povinnosť zachovávať dôstojnosť pri výkone funkcie prokurátora, chrániť vážnosť vykonávanej funkcie a vystríhať sa všetkého, čo by mohlo spôsobiť ujmu na cti prokurátora alebo oslabiť dôveru v jeho nestrannosť.¹¹ Obdobnú úpravu obsahuje zákon o sudcoch a príseďiacich v ustanovení § 116 a nasledujúcich. Závery rozsudku ESLP vo veci Moullet vs Francúzsko s ohľadom na obdobný základ disciplinárneho stíhania, ako je to v prípade disciplinárneho stíhania prokurátora alebo sudcu naznačuje absenciu trestného obvinenia. V súvislosti s autonómnym výkladom trestného obvinenia je však potrebné skúmať povahu sankcie, ktorá v disciplinárnom konaní hrozí, keďže sankciu v podobe povinného odchodu do dôchodku predmetné zákony nerozoznávajú, a táto sa navyše javí ako jemnejšia než zbavenie, resp. odvolanie z funkcie.

Za účelom skúmania povahy sankcie zbavenia funkcie prokurátora alebo odvolania z funkcie sudcu možno použiť závery ESLP prezentované v rozsudku vo veci Müller-Hartburg vs Rakúsko. V danom prípade ESLP vyhodnotil vyčiarknutie zo zoznamu advokátov ako sankciu reparačnej povahy, poukazujúc na jej cieľ, ktorým je obnoviť dôveru verejnosti preukázaním, že v prípade závažného zneužitia úradnej moci advokátska komora zakáže dotknutému advokátovi vykonávať prax. V danej súvislosti možno samozrejme konštatovať, že aj účelom uvedených, najprísnejších sankcií podľa ustanovení zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry alebo zákona o sudcoch a príseďiacich je obnova dôvery v profesijný stav, v spravodlivosť a pod. (teda sankcie majú neopomenuteľný reparačný charakter). Na druhej strane je potrebné si zodpovedať, či sankcia (prípadne viac popri sebe uložených sankčných opatrení) môže mať reparačný a zároveň aj represívny, resp. preventívny charakter. ESLP v rozsudku vo veci Müller-Hartburg vs Rakúsko síce

¹¹ § 26 ods. 1 zákona o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry

12 napr. Rozsudok ESĽP
vo veci Jussila vs Fínsko

13 § 6 ods. 7 zákona o pro-
kurátoroch a právnych
čakateľoch prokuratú-
ry, § 5 ods. 2 zákona
o sudcoch a prísediacich

14 Rozsudok ESĽP vo veci
Ramos Nunes de Car-
valho e Sá vs Portugalsko

15 nález Ústav-
ného súdu ČR
sp. zn. Pl. ÚS 33/09

16 ČENTĚŠ, J. a kol.
*Trestný poriadok.
Veľký komentár.*
Bratislava: Eurokódex,
2017, s. 471

konštatoval, že ide o prísnu sankciu, ktorá ale ovplyvňuje v prvom rade občianske právo právniku pokračovať vo výkone svojej profesie, pričom zdôraznil, že v zmysle rakúskeho právneho poriadku nemusí mať vyčiarknutie trvalý charakter, ale právnik môže po troch rokoch žiadať o opätovnú registráciu. V súvislosti s nastolenou otázkou ESĽP formuláciou „v prvom rade“ (first an foremost) pripustil, že sankcia môže mať zároveň reparačnú aj represívnu/preventívnu povahu. Druhé a tretie Engelove kritérium sú síce alternatívnymi kritériami, avšak v situácii, kedy ich samostatná analýza neumožňuje dospieť k jednoznačnému záveru o existencii trestného obvinenia, ESĽP nevylučuje ani kumulatívny prístup, kedy sa disciplinárne konanie môže vo svetle existencie trestného obvinenia posúdiť ako celok.¹² V súvislosti s druhou rovinou, závažnosťou sankcie, je potrebné uviesť, že zákon o prokurátoroch a právnych čakateľoch prokuratúry a rovnako ani zákon o sudcoch a prísediacich neumožňuje za prokurátora alebo sudcu vymenovať osobu, ktorá bola z tejto funkcie odvolaná na základe disciplinárneho rozhodnutia.¹³ Uvedené však ESĽP v obdobnom prípade vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalsko nebránilo, aby disciplinárne stíhanie sudcu vyhodnotil ako nespĺňajúce charakter trestného obvinenia, keď na základe Engelových kritérií posúdil konanie a samotnú sankciu ako spadajúcu do „disciplinárneho systému.“ K rovnakému záveru dospel Ústavný súd Českej republiky v náleze Pl. ÚS 33/09 zo dňa 29. 9. 2010, v ktorom vyslovene konštatoval, že „kárné řízení se soudcem není řízením o trestním obvinění ve smyslu čl. 6 Úmluvy a čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě.“ Za sankciu s represívnou povahou by v zmysle judikatúry ESĽP bolo možné považovať uloženie vysokej peňažnej pokuty, čo však zákon o prokurátoroch a právnych čakateľoch ani zákon o sudcoch a prísediacich neumožňuje. Zníženie platu je v zmysle rozhodovacej činnosti ESĽP považované za opatrenie vlastné pre disciplinárne konanie a teda nevybočujúce z medzí „disciplinárneho systému“.

S poukazom na analýzu prvých dvoch Engelových kritérií vo vzťahu k prokurátorovi alebo sudcovi nachádza paradoxným oblúkom svoju aktuálnosť Trestný poriadok, ktorého § 215 ods. 2 písm. b) sa obsahovo takmer zhoduje s druhou rovinou tretieho kritéria Engelovho testu, závažnosťou samotnej sankcie. Podľa uvedeného kritéria môže závažnosť sankcie aj v prípade nenaplnenia ostatných kritérií vec posunúť do „trestnej“ roviny.¹⁴ Aj tu však platí, že charakter trestného obvinenia spravidla naplnený nebude, pokiaľ je uložená sankcia charakteristická pre disciplinárne konanie (disciplinárny systém) a nie pre trestné konanie. Práve takými sú sankcie rozoznávané analyzovanými slovenskými stavovskými zákonmi, ktoré sa dotýkajú iba podmienok, resp. existencie právneho vzťahu medzi štátom a sudcom, resp. prokurátorom.¹⁵ Uvedené vyplýva, okrem iného, už pri zmienenom rozsudku ESĽP vo veci Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalsko. Za súčasného poznania dotknutými zákonmi rozoznávaných sankcií, ktorých uloženie prichádza do úvahy za disciplinárne delikty, možno konštatovať, že disciplinárne konanie voči prokurátorovi alebo sudcovi nemá charakter trestného obvinenia ani v zmysle tretieho kritéria. Čo sa týka obsahového prekrytia závažnosti sankcie podľa tretieho kritéria Engelovho testu a § 215 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, tu je nevyhnutné podotknúť, že zatiaľ čo v prípade konštatovania závažnosti podľa Engelovho testu má toto obligatórne za následok existenciu trestného obvinenia a s tým súvisiacu nemožnosť dvojitého postihu, tak podľa konštatovania „dostatočnosti“ sankcie podľa § 215 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku pôjde vždy len o fakultatívny dôvod zastavenia trestného stíhania.¹⁶

Záver

V disciplinárnom stíhaní možno prokurátorovi alebo sudcovi uložiť až sankciu zbavenia funkcie, resp. odvolania z funkcie, pričom túto je na mieste vyhodnotiť ako objektívne prísnu. ESĽP v obdobných prípadoch, kedy posudzoval existenciu trestného obvinenia vo vzťahu k disciplinárnemu stíhaniu predstaviteľov rôznych právnických profesií vždy dospel k záveru, že disciplinárne stíhanie, nech sa aj sankcia javí akokoľvek prísna, má za cieľ obnoviť dôveru verejnosti v daný právnický stav. Na súčasnej spoločenskej situácii možno pozorovať, že v stávke je naozaj veľa. Sankcia, ktorá sudcovi, resp. prokurátorovi v disciplinárnom konaní hrozí, so sebou nepochybne nesie i prvky represie. Ako však vyplýva z konštantnej judikatúry ESĽP, do popredia vystupuje najmä reparačný charakter sankcie, ktorá v disciplinárnom konaní voči sudcovi alebo prokurátorovi prichádza do úvahy, čo s poukazom na Engelove kritériá svedčí o neexistencii trestného obvinenia. Je pravdou, že dosiaľ ESĽP vo vzťahu k aplikácii zásady *ne bis in idem* neskúmal priamo slovenskú právnu úpravu týkajúcu

sa disciplinárneho stíhania prokurátora alebo sudcu, preto si v tejto partikulárnej otázke musíme vysťačiť s princípmi a všeobecnými závermi prezentovanými v rozsudkoch ESLP v obdobných veciach. Bolo by však veľmi trúfalé domnievať sa, že práve tá slovenská právna úprava disciplinárneho stíhania prokurátora alebo sudcu nad ostatnými svojím charakterom, resp. povahou sankcií vyčnieva. Vzhľadom na uvedené možno spoľahlivo prijať záver, že disciplinárne stíhanie sudcu alebo prokurátora nepredstavuje trestné obvinenie v zmysle čl. 6 Dohovoru, a teda trestné stíhanie sudcu alebo prokurátora pre ten istý skutok nie je porušením zásady *ne bis in idem*. Prezentovaný záver, samozrejme, neplatí *en bloc* na akékoľvek disciplinárne konanie, čo nakoniec vyplýva aj z rozsudku ESLP vo veci Engel a ďalší vs Holandsko. Vo svetle úvodom načrtnutej paralely z futbalového prostredia bude teda disciplinárne stíhanie sudcu alebo prokurátora predstavovať tú jednoznačnú situáciu, kedy je dvojitý postih akceptovateľný, a červená karta i pokutový kop na mieste. ■

RESUMÉ

Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok nie je porušením zásady *ne bis in idem*?

Článok pojednáva o prípustnosti súbehu disciplinárneho a trestného stíhania prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok, pričom sa zameriava na podrobnú analýzu kľúčových ustanovení vnútroštátnych i medzinárodných predpisov vo svetle súvisiacej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Autor približuje dôvody, ktoré viedli k už prezentovaným záverom o neporušení zásady *ne bis in idem* a aplikuje ich na vnútroštátnu právnu úpravu. Dosiahnuté závery sú v súlade s aktuálnou rozhodovacou činnosťou orgánov aplikujúcich právo.

SUMMARY

Why Aren't the Disciplinary and Criminal Proceedings against a Prosecutor or a Judge for the Same Act Considered a Breach of the *Ne Bis in Idem* Principle?

The article deals with the admissibility of concurrent (parallel) disciplinary and criminal proceedings against a prosecutor or a judge for the same act, focusing on a detailed analysis of key provisions of both the national and international legislation in the light of the related European Court of Human Rights case law. The author outlines the reasons supporting already presented conclusions on the non-breach of the *ne bis in idem* principle, and applies them to the national legislation. The conclusions drawn are in line with the recent decision-making of the authorities applying the law.

ZUSAMMENFASSUNG

Weswegen ist die diszipliniäre und strafrechtliche Verfolgung eines Staatsanwaltes oder Richters wegen derselben Tat nicht die Verletzung des Grundsatzes „*ne bis in idem*“?

Der Artikel behandelt die Zulässigkeit des Zusammentreffens der diszipliniären und der strafrechtlichen Verfolgung eines Staatsanwaltes oder Richters wegen derselben Tat, wobei die Aufmerksamkeit dabei der ausführlichen Analyse der Schlüsselbestimmungen innenstaatlicher sowie internationaler Vorschriften im Licht der zusammenhängenden Judikatur des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte gewidmet ist. Der Autor erklärt die Gründe, welche zu den schon präsentierten Schlussfolgerungen, wonach der Grundsatz „*ne bis in idem*“ nicht verletzt wird, geführt haben und er wendet diese auf die innenstaatliche Rechtsregelung an. Schlussfolgerungen, die er daraus gezogen hat, übereinstimmen mit der aktuellen Entscheidungstätigkeit der das Recht anzuwendenden Organe.

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

K povinnosti advokáta používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickú schránku

1 § 82l ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov: *Orgán verejnej moci, advokát, súdny exekútor, notár a správca sú povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickú schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom; to neplatí, ak súd požiada o predloženie určitej listiny a pre predkladanie administratívneho spisu alebo iného spisu. Ak je pre podanie určený elektronický formulár, sú osoby podľa predchádzajúcej vety povinné podanie urobiť prostredníctvom takého formulára. Trovy vzniknuté porušením povinnosti podľa prvej vety nie sú predmetom náhrady trov konania.*

Nie je v rozpore s koncepciou výkonu advokácie ako slobodného povolania, aby advokát, ktorý poskytuje právne služby ako zástupca strany súdneho konania, bol viazaný takými povinnosťami vzťahujúcimi sa na subjekty súdneho konania, ktorých účelom je napomáhať riadnemu a efektívnemu fungovaniu civilného procesu, ak je ich uloženie proporcionálne a sleduje legitímny cieľ. Vyrušenie súdneho poplatku za nesplnenie zákonnej povinnosti advokáta vyplývajúcej z § 82l ods. 3 zákona o súdoch č. 757/2004 Z. z.¹ doručovať v konaní pred súdom podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickú schránku aktivovanú na doručovanie v sebe nesie nielen prvky refundácie nákladov na spracovanie listinných podaní, ale aj motiváciu využívať štátom zriadené elektronické schránky, a tým prispievať k zefektívneniu justície. Absencia komunikácie advokáta so súdom prostredníctvom elektronickej schránky, resp. podanie urobené advokátom v listinnej podobe však neopravňuje súd na podanie urobené v listinnej podobe neprihliadať ani ho vyhodnotiť ako neúčinné.

Uznesenie Ústavného súdu SR č. k. PL. ÚS 13/2021-11 zo dňa 13. októbra 2021

Dotknuté ustanovenia:

- § 82l ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch
- položka 20a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb.

Návrhom na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Okresný súd Brezno žiadal rozhodnúť o súlade § 82l ods. 3 a § 101cd zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1, 3 a 4, čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy, čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru.

Okresný súd podal návrh v súvislosti s civilným sporovým konaním, v ktorom bolo advokátke žalovaného uložené zaplatiť súdny poplatok za spracovanie podaní a ich príloh v listinnej podobe podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.² Advokátka podala proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok sťažnosť, v ktorej namietala, že § 82l ods. 3 zákona o súdoch ukladajúci povinnosť doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať elektronickú schránku aktivovanú na doručovanie pri elektronickej komunikácii so súdom určeným osobám ako aj advokátom všeobecne, sa pri zohľadnení jeho doslovného znenia vzťahuje iba na osoby,

ktoré majú elektronické schránky aktivované. Na ňu ako advokátku, ktorá nemá elektronickú schránku aktivovanú a nevyužíva ju, sa povinnosť elektronickej komunikácie nevzťahuje, preto jej bol súdny poplatok vyrubený neoprávnene. Zároveň poukázala na možnú protiústavnosť dotknutých zákonných ustanovení.

Ústavný súd SR na predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy odmietol pre absenciu zákonných náležitostí návrhu v zmysle § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ako *obiter dictum* ústavný súd poukázal na závery nálezu č. k. PL. ÚS 109/2011-48, kde konštatoval, že dane a poplatky majúce charakter verejnoprávnej povinnosti peňažnej platby štátu (daňová a poplatková povinnosť) predstavujú ústavne aprobované obmedzenie práva vlastníť majetok. V oboch prípadoch platí, že prostredníctvom týchto povinností sú zabezpečované príjmy štátneho rozpočtu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom na to, aby štát mohol efektívnym spôsobom plniť svoje úlohy. K ustanoveniu daní a poplatkov môže v zmysle čl. 59 Ústavy³ dôjsť len zákonom alebo na základe zákona. Len zákon môže vymedziť konkrétne náležitosti predmetného právneho vzťahu, v rámci ktorého vzniká na strane štátu právny nárok na daň či poplatok a na strane jednotlivca určitá tomu zodpovedajúca povinnosť. Pritom nemožno opomenúť, že zákonodarcu má široké uváženie v tom, akým spôsobom tieto povinnosti vymedzí, či už ide napr. o určenie predmetu, výšky či poplatníka dane, alebo určenie poplatku. Samotný základný účel daňovej či poplatkovej povinnosti ho v tomto smere žiadnym spôsobom neobmedzuje.

Na účely zabezpečenia elektronickej komunikácie advokátov so súdmi podľa § 82l ods. 3 zákona o súdoch zriadil štát elektronické schránky, ktorých majiteľmi sú advokáti. Ide o povinnosť uloženú zákonom, ktorej splnenie subjekt ukladajúci povinnosť zabezpečil zriadením elektronickej schránky [§ 11 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente)].⁴ Účelom uloženej povinnosti je elektronizácia justície, čo sa má odraziť v jej efektívnejšom fungovaní. Vyrubenie súdneho poplatku za nesplnenie predmetnej povinnosti v sebe nesie nielen prvky refundácie nákladov na spracovanie listinných podaní, ale aj motiváciu využívať štátom zriadené elektronické schránky, a tým prispievať k sledovanému účelu, t. j. zefektívneniu justície.

Ďalej ústavný súd dáva do pozornosti závery vyslovené vo viacerých senátnych rozhodnutiach (I. ÚS 186/2019, I. ÚS 11/2020, I. ÚS 123/2020, II. ÚS 69/2020), že zo všeobecného hľadiska v nadväznosti na z čl. 6 Dohovoru vyvoditeľný zákaz odmietnutia spravodlivosti (tzv. *denegatio iustitiae*) je rozhodujúce aj to, že spôsob komunikácie, ktorý právny zástupca strany v príslušnom konaní zvolil (podanie v listinnej podobe), nemá vo vzťahu k ním zastupovanej strane sporu za následok zásah do samotnej podstaty práva na spravodlivé súdne konanie. Absencia komunikácie advokáta so súdom prostredníctvom elektronickej schránky, resp. podanie urobené advokátom v listinnej podobe neoprávňuje súd na podanie urobené v listinnej podobe neprihliadať ani ho vyhodnotiť ako neúčinné.

Ústavný súd v závere uvádza, že procesný predpis Civilný sporový poriadok ukladá povinnosti prioritne stranám sporu, pričom advokát vystupuje spravidla ako zástupca strany. Nie je v rozpore s koncepciou výkonu advokácie ako slobodného povolania, aby advokát, ktorý poskytuje právne služby ako zástupca strany súdneho konania, bol viazaný takými povinnosťami vzťahujúcimi sa na subjekty súdneho konania, ktorých účelom je napomáhať riadnemu a efektívnemu fungovaniu civilného procesu, ak je ich uloženie proporcionálne a sleduje legitímny cieľ.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

2 Položka 20a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov:
Za spracovanie podania a jeho príloh v listinnej podobe, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu a za spracovanie podania a jeho príloh v elektronickej podobe doručeného súdu inak ako do elektronickej schránky súdu, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu – 20 eur za podanie vrátane jeho príloh.

3 Čl. 59 Ústavy:

(1) Dane a poplatky sú štátne a miestne.

(2) Dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona.

4 § 11 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente):
Elektronické schránky sa zriaďujú orgánu verejnej moci, právnickej osobe, fyzickej osobe, podnikateľovi, subjektu medzinárodného práva, organizačnej zložke alebo organizácii podľa § 12 ods. 6 a tým, o ktorých to ustanoví osobitný predpis.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Zrušenie amnestie a právo Európskej únie

1. Článok 50 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vydaniu európskeho zatykača na osobu, voči ktorej bolo prebiehajúce trestné stíhanie pôvodne zastavené právoplatným súdnym rozhodnutím prijatým na základe amnestie a následne sa v ňom opäť pokračovalo po prijatí zákona, ktorý zrušil túto amnestiu aj uvedené súdne rozhodnutie, ak bolo toto súdne rozhodnutie prijaté pred akýmkoľvek posúdením trestnoprávnej zodpovednosti dotknutej osoby.

2. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na postup legislatívnej povahy týkajúci sa zrušenia amnestie, ani na súdne konanie, ktorého predmetom je preskúmanie súladu tohto zrušenia amnestie s vnútroštátnou ústavou.

*Rozsudok Súdneho dvora zo 16. decembra 2021
vo veci C-203/20, AB a i. – ECLI:EU:C:2021:1016*

Prejudiciálne konanie pred Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vedené z podnetu Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „predkladajúci súd“) bolo pravdepodobne najsledovanejším z doterajších prejudiciálnych konaní iniciovaných slovenskými súdmi. Dôvodom bola skutočnosť, že predkladajúci súd formuloval prejudiciálne otázky v rámci trestného konania týkajúceho sa okrem iného aj trestného činu zavlčenia osoby do cudziny, pričom obeťou tohto trestného činu mal byť syn vtedajšieho prezidenta Slovenskej republiky. K skutku malo dôjsť ešte v roku 1995, pričom súvisiaca obžaloba bola na predkladajúci súd podaná v roku 2000. Trestné stíhanie však bolo zastavené v roku 2001 rozhodnutím predkladajúceho súdu aj z dôvodu amnestie z roku 1998, ktorá bola vydaná predsedom vlády Slovenskej republiky v tom čase vykonávajúcim právomoci prezidenta Slovenskej republiky. Samotná amnestia bola následne v roku 2017 zrušená uznesením Národnej rady Slovenskej republiky. V zmysle čl. 154f ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má zrušenie amnestie za následok zrušenie rozhodnutia predkladajúceho súdu z roku 2001 o zastavení trestného stíhania a pokračovanie v trestnom stíhaní.

Aj keď predkladajúci súd predložil Súdnemu dvoru tri prejudiciálne otázky, tieto v zásade sledovali len dve línie. Prvá línia sa týkala možného rozporu pokračovania v trestnom stíhaní po jeho predchádzajúcom ukončení v dôsledku udelenej amnestie so zásadou *ne bis in idem* obsiahnutou v čl. 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Druhá línia sa snažila získať názor Súdneho dvora na ústavnú úpravu možnosti zrušenia amnestie.

S postupom prekladajúceho súdu boli od počiatku spojené určité pochybnosti týkajúce sa otázky, či prejudiciálne konanie neposlúži len ako prostriedok na predĺženie trestného konania. Náznaky týchto pochybností je možné vidieť aj v uznesení Krajského súdu v Bratislave, ktorý rozhodoval o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu predkladajúceho súdu o prerušení konania a predložení prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru. Krajský súd však v zmysle konštantnej judikatúry Súdneho dvora správne uprednostnil autonómiu prvostupňového súdu v otázke predkladania prejudiciálnych otázok pred svojím názorom o nepotrebnosti prejudiciálnych otázok a sťažnosť prokurátora zamietol.¹ Uvedené pochybnosti určite nevyvracajú ani časové okolnosti, keď uznesenie predkladajúceho súdu o prerušení trestného stíhania a predložení prejudiciálnych otázok je z 21. 6. 2019, ale k predloženiu prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru došlo až 11. 5. 2020. Za povšimnutie stojí aj skutočnosť, že predkladajúci súd, na rozdiel od ostatných slovenských súdov, neinicioval prejudiciálne konanie pred Súdnym dvorom priamo uznesením z 21. 6. 2019, ale samostatným podaním z 11. 5. 2020.²

Slovenskí politici a slovenské médiá sa vyjadrovali o tomto rozsudku Súdneho dvora ako o prelomovom rozhodnutí, alebo ako o zásadnom míľniku na ceste k spravodlivosti. Z pohľadu práva Európskej únie (ďalej len „Únia“) však tento rozsudok nepredstavuje žiaden zlomový moment. V prevažnej miere je založený na odkazoch plynúcich z predchádzajúcej konštantnej judikatúry Súdneho dvora. Najväčší „právny súboj“ sa odohral v otázke právomoci Súdneho dvora a prípustnosti prejudiciálnych otázok a nie vo veci samej.

Súdny dvor sa nenechal vtiahnuť do polemiky o vnútroštátnej úprave procesu zrušenia amnestie. Jednoznačne konštatoval, že takéto postupy a s tým súvisiace konania nepatria do pôsobnosti práva Únie a Súdny dvor tak nemá právomoc odpovedať na súvisiacu prejudiciálnu otázku. Rovnako tak Súdny dvor nepreskúmal vnútroštátny legislatívny postup zrušenia amnestie a s tým súvisiace súdne konanie preskúmajúce súlad tohto zrušenia amnestie s vnútroštátnou ústavou vo svetle smernice 2012/13 o práve na informácie v trestnom konaní. V tomto prípade totiž na vnútroštátnej úrovni nejde o konanie smerujúce k preukázaniu trestnoprávnej zodpovednosti konkrétnej osoby, čo je predpoklad založenia pôsobnosti danej smernice.

Čo sa týka uplatnenia zásady *ne bis in idem* v situácii, keď sa pokračuje v trestnom stíhaní v dôsledku zrušenia amnestie, ktorá predtým spôsobila zastavenie tohto trestného stíhania, Súdny dvor najprv potvrdil svoju právomoc odpovedať na túto prejudiciálnu otázku. Vychádzal pritom z toho, že prejudiciálna otázka súvisí s úmyslom predkladajúceho súdu vydať európsky zatykač v zmysle rámcového rozhodnutia 2002/584 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, v dôsledku čoho ide o vykonávanie práva Únie na vnútroštátnej úrovni, čím je založená pôsobnosť Charty. Okrem toho je táto prejudiciálna otázka aj prípustná, a to napriek argumentu slovenskej vlády a Komisie, v zmysle ktorého len zámer vydať európsky zatykač nie je dostatočný na to, aby sa predmetné trestné konanie mohlo považovať za vykonávanie práva Únie. Súdny dvor tu uplatnil domnienku relevantnosti prejudiciálnej otázky, ktorá je založená na silnej dôvere k predkladajúcemu súdu v tom, že tento súd vie najlepšie posúdiť potrebu odpovede na prejudiciálnu otázku pre svoje rozhodnutie.³ Súdny dvor by tak odmietol odpovedať na prejudiciálnu otázku len vtedy, ak by bolo zjavné, že neexistuje jej súvislosť so sporom vedeným na vnútroštátnej úrovni, ak by išlo o hypotetický problém, alebo ak by Súdny dvor nedisponoval potrebnými skutkovými a právnymi podkladmi na poskytnutie užitočnej odpovede. Podľa Súdneho dvora v tomto konkrétnom prípade nešlo ani o jednu z uvedených situácií a tak mohol podať výklad zásady *ne bis in idem*. Odvolávajúci sa na svoju predchádzajúcu judikatúru Súdny dvor uviedol, že zásada *ne bis in idem* sa uplatní len v prípade rozhodnutia o zastavení trestného stíhania vydaného po meritórnom posúdení veci, teda po preskúmaní trestnoprávnej zodpovednosti dotknutej osoby. V prípade rozhodnutia predkladajúceho súdu z roku 2001 o zastavení trestného stíhania, ktoré bolo prijaté okrem iného aj na základe amnestie z roku 1998, má síce toto rozhodnutie účinky oslobodzujúceho rozsudku, ale bez ohľadu na to bolo vydané skôr ako došlo k posúdeniu trestnoprávnej zodpovednosti obvinených osôb. Súdny dvor tu ešte ponechal priestor pre predkladajúci súd, aby túto okolnosť overil. V prípade jej potvrdenia to bude znamenať, že rozhodnutie predkladajúceho súdu z roku 2001 o zastavení trestného stíhania nezakladá prekážku *ne bis in idem* a nebráni pokračovaniu v trestnom stíhaní po zrušení tohto rozhodnutia v dôsledku zrušenia amnestie a teda nebráni ani prípadnému vydaniu európskeho zatykača.

1 Znenie uznesenia Krajského súdu v Bratislave je dostupné napr. na <http://www.pravnelisty.sk/-rozhodnutia/a811-uznesenie>

2 Znenie podania predkladajúceho súdu je dostupné na <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=227841&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4372071>

3 Užitočnosť odpovede Súdneho dvora a teda aj opodstatnenosť prerušenia trestného stíhania v súvislosti s prejudiciálnym konaním pred Súdnym dvorom v rozsahu viac ako dva roky sa tak paradoxne preukáže až v prípade, keď sa predkladajúci súd skutočne rozhodne v danej veci vydať európsky zatykač.

Rozhodnutie Súdneho dvora môže prispieť aj k zlepšeniu poznatkov sudcov a advokátov o konaní pred Súdny dvorom. V prípade sudcov Súdny dvor v rozsudku vysvetľuje, ako je potrebné odôvodniť návrh na využitie naliehavého konania. Skutočnosť, že rámcové rozhodnutie 2002/584 v čl. 17 ods. 1 stanovuje, že „európsky zatykač... prejednáva a vykonáva ako naliehavá záležitosť“ ešte neznamená, že je to aj automaticky dôvod pre naliehavé konanie pred Súdny dvorom. V prípade advokátov zasa Súdny dvor zaradil do rozsudku vysvetlenie, kedy má šancu na úspech návrh na opätovné začatie ústnej časti konania pred Súdny dvorom.

Odpovede Súdneho dvora na prejudiciálne otázky predkladajúceho súdu by mali byť jasným signálom aj pre ďalší slovenský súd a to Okresný súd Bratislava I. Tento súd predložil 29. 12. 2020 Súdny dvor takmer identické prejudiciálne otázky týkajúce sa vnútroštátnej úpravy procesu zrušenia amnestií (ide o konanie vo veci C-710/20). Keďže Súdny dvor sa už odmietol zaoberať touto problematikou, mal by Okresný súd Bratislava I čo najskôr informovať Súdny dvor o spať vzatí návrhu na začatie prejudiciálneho konania, aby tak zbytočne nepredlžoval dobu prerušenia trestného stíhania na vnútroštátnej úrovni.

Rozhodnutie spracovala
doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.
*Ústav medzinárodného práva
a európskeho práva UPJŠ v Košiciach,
Právnická fakulta*

OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2022

.....
Odberateľ:
.....
.....

.....
IČO:
.....

.....
DIČ:
.....

.....
IČ DPH:
.....

.....
Číslo účtu:
.....

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:
.....
.....
.....

.....
Závazne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2022 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.
.....

.....
Vybavuje:
.....

.....
Telefón:
.....

.....
E-mail:
.....

.....
Dátum:
.....

.....
Podpis:
.....

.....
Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Aktuálne udalosti

Poslanecký návrh Petra Kremského – právne rady na živnosť a snaha o legalizovanie pokútnictva

Do Národnej rady SR bol predložený poslanecký návrh, ktorého predmetom je zavedenie novej skupiny poskytovateľov právnych služieb – právnych poradcov. Na poskytovanie odborných právnych rád by malo, podľa návrhu, stačiť mať len vyštudovanú vysokú školu v odbore právo a nie je potrebné absolvovať ďalšie vzdelávanie a prax. Navrhovatelia tvrdia, že týmto návrhom chceli dosiahnuť predovšetkým to, aby neadvokáti mohli vypracúvať legislatívne návrhy, právne rozbor a podobne. Návrh, tak ako bol predložený, bol oveľa širší a v podstate legalizoval pokútnictvo, teda trestný čin neoprávneného podnikania.

Tento legislatívny návrh bol podľa našich informácií podaný bez predchádzajúcej dohody klubu OĽANO a zároveň bez dohody s koalíčnymi partnermi a vnímame ho viac-menej ako individuálnu iniciatívu. Nejde o iniciatívu Ministerstva spravodlivosti SR a pani ministerka vyjadrila nesúhlas so zverejneným návrhom. Aj napriek tomu však túto záležitosť predsedníctvo SAK nepodceňuje, predseda a podpredsedovia absolvovali množstvo stretnutí, medzi inými aj s predkladateľom zákona, zvolali mimoriadne rokovanie predsedníctva, komora napísala vyhlásenia a tlačové správy, ktorými sa snažila upozorniť na problematiku aj prostredníctvom médií, ako aj ucelený materiál s našimi argumentmi. Predseda SAK zvolal aj k tejto téme stretnutie predstaviteľov najvyšších justičných inštitúcií. Návrh bol predmetom rozpravy v NR SR a následne bol vrátený na prepracovanie. Viac informácií nájdete v aktualitách na webovej stránke www.sak.sk.

Najvyšší predstavitelia justičných inštitúcií diskutovali na pôde SAK o pripravovaných legislatívnych zmenách

Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR, Najvyšší správny súd SR, Generálna prokuratúra SR a Slovenská advokátska komora vytvorili spoločnú platformu na odbornú diskusiu o justičných témach. Na pôde Slovenskej advokátskej komory sa konal už v poradí druhý okrúhly stôl najvyšších predstaviteľov justície, kde sa za Ústavný súd SR zúčastnil jeho predseda Ivan Fiačan a podpredseda Ľuboš Sziget, za Najvyšší súd SR predseda Ján Šikuta a podpredsedníčka Andrea Moravčíková, za Najvyšší správny súd SR predseda Pavol Naď a podpredseda Marián Trenčan a z Generálnej prokuratúry SR generálny prokurátor Maroš Žilinka a prvý námestník GP Jozef Kandra. Slovenskú advokátsku komoru zastupovali predseda Viliam Karas a podpredsedovia Ondrej Laciak a Martin Puchalla (fotografia).

Prvou témou, ktorej sa na odbornej úrovni venovali, bola **reforma súdnej mapy**. Účastníci uvítali zriadenie Najvyššieho správneho súdu s tým, že sa očakáva dobudovanie sústavy prvostupňových správnych súdov. K návrhu reformy súdnej mapy, ktorá bola predložená do NR SR konštatovali, že množstvo ich návrhov predložených v medzirezortnom pripomienkovom konaní k prvému návrhu súdnej mapy nebolo vypočítaných a neprešli riadnym rozporovým konaním. Uvedomujú si, že súdnictvo reformu na jednej strane potrebuje, tak čo do zníženia počtu súdov ako aj vyššej špecializácie sudcov vrátane dobudovania systému správneho súdnictva, ale na strane druhej by mala byť pripravená riadne a realizovateľná postupnými krokmi, zohľadňujúc aj dopad na sústavu orgánov prokuratúry, aby nedošlo k ohrozeniu funkčnosti celého systému a neprimeranému nárastu dĺžky súdnych konaní. Z tohto dôvodu predstavitelia NS SR, NSS SR, SAK a GP SR zaslali predsedovi vlády Eduardovi Hegerovi list so žiadosťou o spoločné stretnutie k návrhu súdnej mapy aj za účasti ministerky spravodlivosti Márie Kolíkovej. Účastníci zároveň dôrazne žiadajú kompetentných, aby sa v rámci reformy popri návrhu súdnej mapy čo najskôr pristúpilo k zásadnému personálnemu a technickému posilneniu súdov a prokuratúry. Viac vyšších súdnych úradníkov a asistentov na súdoch a prokuratúrach je rýchla, efektívna a najlacnejšia cesta k prístupu k spravodlivosti a odstraňovaniu prieťahov.

Druhou témou rozhovorov bola **novelizácia trestných kódexov**. Navrhovaná novela Trestného zákona je svojím rozsahom vnímaná už takmer ako rekodifikácia, ktorá však bola znovu pripravovaná na ministerstve bez komunikácie s ďalšími zložkami justície. Pri okrúhlym stole sa zhodli, že návrh obsahuje aj viacero vítaných zmien trestnej politiky štátu, ale každý zo zúčastnených subjektov podal voči nemu množstvo zásadných pripomienok v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Dohodli sa na potrebe vytvorenia spoločnej odbornej platformy - skupiny pre trestné právo, ktorej účelom bude formulovať spoločnú odbornú pozíciu, ktorá by prispela ku kvalitnej rekodifikácii trestných kódexov.

Tretou témou stretnutia bol **poslanecký návrh na vytvorenie živnosti na poskytovanie právnych služieb**. Predstavitelia najvyšších justičných inštitúcií podpísali vyhlásenie s vyjadrením postoja k navrhovanej zmene.

Spoločné vyhlásenie najvyšších predstaviteľov justičných inštitúcií

k poslaneckému návrhu vzniku živnosti na poskytovanie právnych služieb

Na spoločnom stretnutí najvyšších predstaviteľov justičných inštitúcií pri okrúhlym stole na pôde Slovenskej advokátskej komory sa otvorila aj téma poslaneckého návrhu zmeniť živnostenský zákon a zaviesť nový druh živnosti na poskytovanie právnych služieb. Zástupcovia Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho správneho súdu SR, Generálnej prokuratúry SR a Slovenskej advokátskej komory vyjadrili nasledovné jednotné stanovisko k tomuto návrhu:

Zásadne nesúhlasíme s tým, aby bol popri advokácii vytvorený paralelný systém poskytovateľov právnych služieb formou živnosti. Ide o krok proti zabezpečeniu kvality a etiky pri poskytovaní právnych služieb občanom. Navrhovanú zmenu považujeme za nedôvodnú a odmietame ju ako celok. podpísaní:

za Najvyšší súd SR Ján Šikuta, predseda

za Najvyšší správny súd SR Pavol Nad', predseda

za Generálnu prokuratúru SR Maroš Žilinka, generálny
prokurátor

za SAK Viliam Karas, predseda

SAK sa zapája do legislatívneho procesu – trestné kódexy a väzenstvo

Ministerstvo spravodlivosti SR dalo pred koncom roka do medzirezortného pripomienkového konania štyri návrhy týkajúce sa trestného práva: novú koncepciu väzenstva, novelu zákona o registri trestov, novelu zákona o výkone väzby a novelu Trestného zákona. Všetkým návrhom sa aktívne venovala pracovná skupina SAK pre trestné právo, ktorej členovia pripravili zásadné pripomienky.

Slovenská advokátska komora uvítala návrh koncepcie väzenstva a návrh novely zákona o výkone väzby, ktoré smerujú k humanizácii podmienok vo výkone väzby. SAK dlhodobo apeluje na prijatie zmien v trestnom práve pri uplatňovaní inštitútu väzby, ako aj na ostatné orgány justície – prokuratúru a súdy, aby dôkladne zvažovali využívanie tohto represívneho nástroja s ohľadom na to, že ide o osoby, ktoré nie sú odsúdené a uplatňuje sa na ne prezumpcia neviny. Preto vítame návrh smerujúci k zapracovaniu odporúčaní výboru CPT smerom k dosiahnutiu medzinárodných štandardov, návrh ustanovení o komunikácii s obhajcom, umožnenie stretnutí prostredníctvom videohovorov a celkový trend smerom k zlepšovaniu podmienok vo väzbe. Upozornili sme ale na problémy v praxi, ktoré vyplynuli aj z prieskumu medzi advokátmi o nezákonných praktikách OČTK, na zadržovanie korešpondencie, navrhovali sme aj zavedenie nezávislého mechanizmu na kontrolu nových metód (viac informácií o legislatívnom procese LP/2021/603 nájdete na portáli SLOV-LEX). V prípade koncepcie väzenstva SAK pripomínala, že v prvom rade by mal štát zabezpečiť využívanie alternatívnych trestov, inak dobre mienená koncepcia nebu-

de v praxi realizovateľná (viac informácií o legislatívnom procese LP/2021/688 nájdete na portáli SLOV-LEX). V prípade novely zákona o registri trestov sa diskutovalo najmä o možnosti uplatniť sa na trhu práce v prípade zahľadania odsúdenia, ak ide o nesúvisiaci a menej závažný trestný čin (viac informácií o legislatívnom procese LP/2021/687 nájdete na portáli SLOV-LEX). K procesom prebehli rozporové konania za účasti zástupcov komory a MS SR.

Napriek avizovanému zriadeniu pracovnej skupiny k novele Trestného zákona, v ktorej mala mať zastúpenie aj SAK, bol návrh daný k dispozícii zainteresovaným stranám až prostredníctvom portálu SLOV-LEX.

Členovia pracovnej skupiny SAK pre trestné právo pripravili zásadné pripomienky (dostupné na portáli SLOV-LEX, LP/2021/744). Komora ocenila zámer predkladateľa prijať zmeny Trestného zákona smerujúce k zavedeniu nižších trestných sadzieb, dekriminalizácii a depenalizácii v niektorých oblastiach, upusteniu od trestu odňatia slobody ako univerzálneho trestu, čiastočné zavedenie materiálneho korektívu, či zmenu úpravy výšky škody. Na druhej strane považovali za potrebné upozorniť na niektoré časti návrhu, ktoré sú v rozpore s týmto zámerom alebo na návrhy, ktoré nepovažujú za vhodné riešenie z hľadiska aplikačnej praxe.

Viaceré podnety a pripomienky prišli aj z advokátskej a koncipientskej obce, za čo kolegom ďakujeme, a vašu iniciatívu uvítame aj v budúcnosti. **V prípade, že máte k tomuto alebo inému procesu pripomienky**, adresujte ich kancelárii SAK na chladekova@sak.sk. Podnety z radov členov komory sú vždy vítané a bude sa nimi zaoberať príslušný poradný orgán SAK.

Odbúravanie byrokracie – končí povinnosť predkladať výpis z registra advokátov

Novelou zákona č. 177/2018 Z. z. (antibyrokrický zákon) sa okrem iných odbúrala povinnosť predkladať úradom ďalší papierový výpis, ktorý je v gescii SAK, a to výpis z registra advokátov. Od 1. 1. 2022 už tento papierový dokument nie je potrebný na úradné účely, pretože si ho úrady majú zabezpečiť vzájomne elektronicky. Bližšie informácie nájdete aj na www.stopbyrokracii.sk

Mgr. Alexandra Donevová
Mgr. Michaela Chládková, PhD.

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

V poslednom mesiaci v roku 2021 sa predsedníctvo komory stretlo dvakrát: na riadnom rokovaní **8. – 9. decembra** v hybridnej forme a na mimoriadnom rokovaní **21. decembra** dištančne.

Na riadnom rokovaní predseda SAK JUDr. Karas, PhD. informoval o schválení **nového odborného zamerania advokátov** v oblasti **správne právo súvisiace s COVID-19** (pozri Vestník č. 73). Predsedníctvo SAK k tomuto kroku pristúpilo vzhľadom na celospoločenskú situáciu vyvolanú pandemiou a množiace sa prípady, kedy právnické a fyzické osoby, ale aj orgány verejnej správy a samosprávy majú potrebu poskytnutia kvalifikovanej právnej služby. Vláda SR 24. novembra 2021 prijala uznesenie umožňujúce jednoduchší výber advokátov na spoluprácu so štátnymi orgánmi.

JUDr. Karas, PhD. informoval o **stretnutí predstaviteľov justície a rozhodcovských súdov** ako odbornej platformy zameranej na podporu dialógu medzi všeobecnými a rozhodcovskými súdmi. Organizovaním podujatí tohto druhu aj v iných oblastiach práva sa vytvára vhodný priestor na komunikáciu s partnermi. Komora vydala stanoviská k **zrušeniu obvinenia advokátky v súvislosti s poskytovaním právnych služieb** a k **povinnosti mlčanlivosti advokáta**. Viac informácií je uvedených na webovej stránke komory. Kancelária komory spracovala **komplexný materiál o všetkých činnostiach komory** v reakcii na pandemickú situáciu od marca 2020 do novembra 2021.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o pripravovaných zmenách v činnosti **skúšobnej komisie** a o výsledkoch zasadnutí **komisie pre veci koncipientske**.

V kontexte elektronizácie výkonu advokácie predsedníctvo vzalo na vedomie informácie o príprave **online platformy na poskytovanie právnych služieb**, o stave **prepojenia databázy SAK s platformou oversi.sk** v súčinnosti so štátnymi orgánmi a o postupe kancelárie SAK v súvislosti s **budovaním ekosystému SAK**, schválilo časový **harmonogram analýzy súčasného stavu, zmapovania biznis požiadaviek SAK, predbežnej správy a koncepcie rozvoja IT** a dalo poverenie na rokovania o možnosti aktívne komoru zapojiť do procesov v súvislosti s projektom **MobileID/Slovensko** v mobile.

V rámci informácií o súčasných **legislatívnych aktivitách** sa Predsedníctvo SAK venovalo okrúhlemu stolu organizovanému Ministerstvom spravodlivosti SR k **zriadeniu správnych súdov**, konceptu **právnických osôb ako súčasti všeobecnej časti Občianskeho zákonníka**, novelám **zákona o vysokých školách**, **zákona o výkone väzby** a **zákona o re-**

gistri trestov, koncepcii väznenstva, novele **trestných kódexov** ohlásenej Ministerstvom spravodlivosti SR a rokovaniam s **hodnotiacim tímom Rady EÚ** v súvislosti s viacerými rámcovými rozhodnutiami (napr. európsky zatykač, postupy odovzdávania osôb medzi členskými štátmi a vzájomné uznávanie rozsudkov), ako aj **iniciatíve európskych inštitúcií** v oblasti **boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu**.

Predsedníctvo komory schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**. Predsedníctvo komory odsúhlasilo postup pri **zverejňovaní zásadných stanovísk z rozhodovacej praxe pracovnej skupiny pre veci advokátske**. Po zhromaždení podkladov budú stanoviská zjednotené a spracované do ucelenej podoby formou tzv. „soft law“ – odporúčaní obsahujúcich princípy, normy, štandardy alebo iné vymedzenie želaného správania sa advokátov v jednotlivých oblastiach.

Členovia P SAK vzali na vedomie **závery z decembrového zasadnutia vzdelávacieho kolégia**, ktoré sa venovalo príprave **vzdelávacích podujatí v réžii SAK** a príprave **otázok na advokátske skúšky**, a schválili **syllaby k témam hlavných seminárov z trestného práva a civilného práva**.

V rámci **ekonomických otázok** sa predsedníctvo zaoberalo prípravou rozpočtu komory na rok 2022. Osobitne sa venovalo **nákladom na advokátske preukazy**, na **vydávanie certifikátov** a na **vydávanie Bulletinu slovenskej advokácie v tlačenej podobe**. V tejto súvislosti bol vykonaný prieskum medzi advokátmi. Bulletin je najdlhšie a najstabilnejšie používaným komunikačným kanálom, komora na komunikáciu s členskou základňou intenzívnejšie využíva aj webovú stránku, e-mail a sociálne siete. Advokátom aktívne vykonávajúcej advokáciu je Bulletin doručovaný ako fyzický výtlačok, okrem tých, ktorí sa z odberu odhlásili, prípadne požiadali o elektronické doručovanie. Koncipientom je doručovaný v elektronickej podobe, v ktorej je prístupný aj na webe komory. Fyzický výtlačok sa doručuje aj externým inštitúciám. Prieskum bol zameraný na zistenie názorov advokátov na komunikáciu SAK a spôsoby komunikácie, ktoré najčastejšie využívajú, ako aj na názory na ďalšie smerovanie Bulletinu slovenskej advokácie. Redakčná rada Bulletinu nesúhlasí so zrušením printovej podoby stavovského časopisu, čo v liste adresovanom Predsedníctvu SAK tlmočil jej predseda JUDr. Brázdil.

Predsedníctvo po posúdení ponúk predložených vo výberovom konaní schválilo výber spoločnosti Slovak Telekom na zabezpečenie realizácie projektu **Advokát**, ktorého predmetom je **zvýhodnené poskytovanie hlasových a dátových mobilných telekomunikačných služieb** od Slovak Telekom pre komoru aj advokátov.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **mediálnej prezentácii komory**. Analyzovali možnosti **budovania identity advokátskeho stavu** s cieľom priblížiť kolegov kolegom,

dosiahnuť u advokátov prirodzené uvedomenie si stavovských povinností, pravidiel výkonu povolania a príslušnosti k stavu, ako aj prirodzený rešpekt kolegov medzi sebou navzájom. Predsedníctvo bude ďalej venovať pozornosť možnostiam, ktoré na tento účel komora môže využiť. Poradné orgány komory pripravujú množstvo kvalitných podkladov do legislatívneho procesu, ktoré by bolo vhodné a potrebné promovať v rámci advokátskej obce.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **diani na úrovni CCBE** a o návšteve **skupiny osemnástich referendárov z Nemecka**, ako aj správy zo **stretnutia predsedov advokátskych komôr strednej a východnej Európy**, z **otvorenia súdneho roka v Paríži**, z **konferencie CEEBA** a zo **XVII. konferencie o histórii advokácie**. Odbor medzinárodných vzťahov informoval o projekte **Young Lawyers' Contest 2022+**, formou súťaže zameranom na budovanie zručností v oblasti správnej a jednotnej aplikácie práva Európskej únie. Časť projektu by sa v roku 2022 mala realizovať na Slovensku.

Predsedníctvo komory rozhodovalo o žiadostiach **súvisiacich s matrikou** advokátskych koncipientov, advokátov

a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností.

Na mimoriadnom rokovaní predsedníctvo komory schválilo **vyrovnaný rozpočet komory na rok 2022**.

-km-

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

Pýta(j)te sa predsedníctva

S bývalým klientom viem súdny spor o zaplatenie advokátskej odmeny. Klient sa vyhráza medializáciou prípadu. Akým spôsobom sa má advokát brániť prípadným difamačným útokom, aby súčasne neporušil povinnosť mlčanlivosti?

Podľa § 18 ods. 3 zákona o advokácii advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.

Podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak.

Podľa § 23 ods. 2 zákona o advokácii pozbavíť advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť môže klient a po smrti či zániku klienta iba jeho právny nástupca. Ak má klient viac právnych nástupcov, na účinné pozbavenie advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa vyžaduje súhlasný prejav vôle všetkých právnych nástupcov klienta. Súhlas musí mať písomnú formu.

Podľa § 23 ods. 5 zákona o advokácii advokát nemá povinnosť zachovávať mlčanlivosť v konaní **pred súdom alebo**

iným orgánom, ak predmetom konania je spor medzi ním a klientom alebo jeho právnym nástupcom.

Podľa § 9 ods. 3 Advokátskeho poriadku povinnosť mlčanlivosti advokáta a osôb, ktoré sa podieľajú na jeho činnosti spojenej s poskytovaním právnych služieb, trvá aj po skončení zastúpenia.

Podľa § 9 ods. 3 Advokátskeho poriadku je pri poskytovaní právnych služieb prvoradý záujem klienta. Jeho oprávnené záujmy majú prednosť pred inými záujmami advokáta, ako aj pred jeho ohľadom na iných advokátov.

Ako vyplýva z vyššie uvedených ustanovení zákona o advokácii a Advokátskeho poriadku SAK, advokát je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie. Túto povinnosť nemá iba v prípade, ak ho klient tejto povinnosti písomne zbavil, alebo v konaní pred súdom alebo iným orgánom, ak predmetom konania je spor medzi ním a klientom. Advokát je povinný konať tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu s poukazom na § 18 ods. 3 zákona o advokácii a § 9 ods. 3 Advokátskeho poriadku.

V rámci mediálnej komunikácie je advokát v zásadne limitovaný dvoma základnými povinnosťami: povinnosťou mlčanlivosti a zachovaním princípu nezávislosti. Zároveň všeobecne platí, že advokát je povinný vyjadrovať sa vecne a neosobne.

Advokát musí nájsť mieru primeranosti aj v prípade, ak bude konfrontovaný s atakmi médií, ktoré sa možno budú snažiť o istú „bulvarizáciu“ prípadu. Tým nie je dotknuté právo advokáta domáhať sa ochrany pred neoprávneným zásahom do dobrého mena fyzickej osoby a dobrej povesti právnickej osoby.

Koncipientske okienko

V zmysle uznesenia predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 30/1/2011 o poradných orgánoch komory v rámci pracovnej skupiny pre veci advokátske vykonáva činnosť **komisia pre veci koncipientske**, ktorej úlohou je zlepšenie komunikácie medzi advokátskymi koncipientmi a predsedníctvom SAK.

Komisii pre veci koncipientske predsedá členka predsedníctva komory JUDr. Zuzana Čížová, ostatnými členmi sú Mgr. Matúš Ridzoň, advokátsky koncipient (1. ročník), Mgr. Jana Podhorcová, advokátska koncipientka (2. ročník) a Mgr. Erik Neupaver, advokátsky koncipient (3. ročník).

Komisia vytvorila dva dokumenty zverejnené na stránke www.sak.sk v časti **Dokumenty**:

Chcem sa stať advokátskym koncipientom. Čo je potrebné vedieť?

a Stal som sa advokátskym koncipientom. Čo je potrebné vedieť?

Dokumenty obsahujú základné informácie o povinnostiach advokátskych koncipientov v rámci prípravy na povolanie advokáta. V rubrike koncipientske okienko bude komora pravidelne zverejňovať vybrané témy, spracované na základe najčastejších dopytov advokátskych koncipientov evidovaných kanceláriou SAK.

Výkaz praxe advokátskeho koncipienta

Novelou zákona o advokácii č. 335/2012 Z. z. bola advokátskemu koncipientovi uložená povinnosť, s účinnosťou od 1. januára 2013, preukazovať plynutie povinnej praxe výkazom praxe, v ktorom advokát vedie záznamy o úkonoch, ktorými advokátskeho koncipienta poveril a záznamy o účasti advokátskeho koncipienta na súdnych pojednávaníach. Samozrejme, v praxi je vedením výkazu spravdla poverený advokátsky koncipient, ktorý za preukázanie priebehu praxe (v prípade straty výkazu alebo úmrtia školiteľa) zodpovedá.

Výkaz praxe je advokátsky koncipient povinný kedykoľvek na výzvu komory predložiť, o jeho predloženie môže požiadať aj klient školiteľa v prípade, ak má byť advokátsky koncipient poverený úkonmi substitučného zastupovania advokáta v jeho veci. Z uvedeného vyplýva, že je vhodné výkaz viesť priebežne a nenechávať si túto povinnosť do času podania prihlášky na vykonanie advokátskej skúšky alebo ku dňu skončenia pracovného pomeru, kedy sa komore rovnako doručuje.

Výkaz praxe sa vedie **výlučne v elektronickej podobe** (pôvodne bolo možné výkaz viesť aj v listinnej podobe) a to dvoma spôsobmi:

1. elektronicke môže viesť výkaz praxe **advokátsky koncipient** v internej časti stránky SAK (po prihlásení sa), pričom školiteľ je povinný jednotlivé záznamy potvrdiť, pretože tento typ výkazu sa nepodpisuje, alebo
2. výkaz praxe doručí elektronicke sám **školiteľ** prostredníctvom elektronickej žiadosti, ktorú má k dispozícii po prihlásení sa v internej časti stránky SAK, v časti *Elektronické žiadosti*.

Elektronická verzia výkazu praxe má byť v zmysle platného uznesenia predsedníctva komory (*Uznesenie Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 16/11/2012 zo 6. decembra 2012, ktorým sa stanovuje rozsah a podmienky účasti advokátskeho koncipienta na súdnych pojednávaníach a podrobnosti v súvislosti s vedením výkazu praxe advokátskeho koncipienta*) **vo formáte xls**, kancelária ko-

Výkaz praxe koncipienta – účasť na súdnych pojednávaníach

PRIDANIE ZÁZNAMU VO VÝKAZE PRAXE

Dátum* Datum

Miesto* Miesto

Súd* Najvyšší súd SR

Spisová značka* Spisová značka

Trvanie* Trvanie

Zameranie* všeobecná práca

Popis* Nothing selected

Školiteľ* Nothing selected

Pridaj záznam Zruš pridávanie

Výkaz praxe koncipienta – ostatné činnosti

PRIDANIE ZÁZNAMU VO VÝKAZE PRAXE

Dátum* Datum

Miesto* Miesto

Trvanie* Trvanie

Zameranie* všeobecná práca

Popis* Nothing selected

Školiteľ* Nothing selected

Pridaj záznam Zruš pridávanie

mory však akceptuje akýkoľvek elektronický formát výkazu (pdf, doc...).

Jednotlivé záznamy sa vykonávajú za pracovné dni s výnimkou dní, počas ktorých advokátsky koncipient nevykonával prax z dôvodu čerpania dovolenky, návštevy lekára, prekážky v práci a pod.

Záznamy o úkonoch, ktorými bol advokátsky koncipient poverený spravidla obsahujú označenie dátumu, miesto vykonania úkonu, krátky popis úkonu a odborné zameranie. V záznamoch sa neuvádzajú údaje o menách alebo názvoch klientov z dôvodu dodržania povinnosti mlčanlivosti.

Záznamy o účasti na súdnych pojednaniach spravidla obsahujú dátum pojednávania, spisovú značku, krátky popis predmetu pojednávania a označenie konajúceho súdu.

Advokátski koncipienti často kanceláriu SAK dopytujú s otázkou, či sa môžu zúčastňovať na súdnych pojednáva-

niach **ako verejnosť**. K uvedenej problematike je možné konštatovať, že školiteľ advokátskeho koncipienta má vytvoriť koncipientovi také podmienky, aby mohol počas praxe absolvovať súdne pojednávania (najmenej 10 pojednávanií podľa Trestného poriadku a najmenej 20 pojednávanií podľa Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku alebo Správneho súdneho poriadku) **aktívne** v rámci substitučného zastúpenia školiteľa. Ak to nie je možné, v druhom rade je ideálnym riešením spolupráca s inou advokátskou kanceláriou so sporovou agendou. Pre prípady splnenia tejto povinnosti komora akceptuje aj účasť formou verejnosti, takýto spôsob však **nemôže nahradiť viac ako polovicu povinnej účasti na pojednaniach**.

Povinnosť vedenia výkazu praxe trvá do času uplynutia zákonom stanovenej dĺžky trvania povinnej praxe, t. j. tri roky.

Poviedky o advokátoch a spravodlivosti

Kniha prináša **23 poviedok** z pera známych slovenských spisovateľov

Jednotliví autori v nich ukazujú prácu advokáta, vyzdvihujú význam čestnosti a obetavosti advokáta pre naplnenie jeho poslania. Advokátov v týchto poviedkach stretáme pred súdom, v ich súkromí, v situáciách, keď pomáhajú svojim klientom, ale aj ako ľudí až príliš tvrdých k svojim zamestnancom, či klientom. Ukazujú čitateľovi, akým by advokát byť mal a akým byť nesmie. To všetko na pozadí hľadania spravodlivosti v konkrétnom prípade.

V knihe sú zaradené poviedky humorné i vážne, ktoré oslovia nielen advokátov, ale aj širšiu čitateľskú verejnosť, pre ktorú je literárne spracovanie práce advokáta tradične príťažlivé.

Kniha ponúka obraz advokáta a spravodlivosti v našej modernistickej literatúre v jej umelecky najhodnotnejších poviedkach. Obsahuje poviedky **Janka Jesenského, Tida J. Gašpara, Mila Urbana, Jána Čajaka, Jozefa Gregora Tajovského, Ladislava Nádaši-Jégeho, Alberta Martiša, Gustáva Maršalla-Petrovského, Petra Jilemnického, Jána Poničana a Ivana Horvátha**.

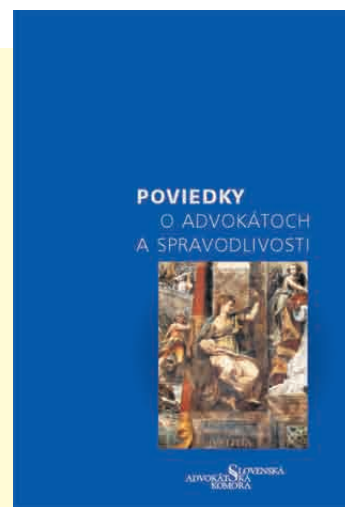
Slovenská advokátska komora vydaním tejto knihy v roku 2021 priniesla prvú tematickú

zbierku poviedok venovaných advokácii v našej literatúre. Postavy advokátov v nich privádzajú čitateľa k zamysleniu nad významom advokácie v spoločnosti, konanie ich hrdinov nastavuje zrkadlo aj samotným advokátom.

Kniha je doplnená **esejom prof. Pavla Holländera** nazvanou *Umenie advokácie a advokácia v umení*, predslovom predsedu Slovenskej advokátskej komory a dvoma doslovmi – *Advokát v slovenskej literatúre* (Peter Kerecman), ktorý približuje niektoré ďalšie diela slovenskej literatúry, v ktorých vystupujú advokáti a doslovom PhDr. Jany Kuzmíkovej z Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá výber poviedok i spoluzostavila (*Obraz advokáta v modernistickej literatúre*).

Cena 8 eur

Kontakt: ondrisova@sak.sk

Výsledky prieskumu medzi advokátmi

Slovenská advokátska komora využíva na komunikáciu do vnútra stavu viacero komunikačných kanálov, v ostatnom období intenzívnejšie webovú stránku www.sak.sk a sociálne siete. Azda najdlhšie a najstabilnejšie používaným komunikačným prostriedkom je mesačník Bulletin slovenskej advokácie obsahujúci časť s odbornými článkami a časť „internú“ s priestorom na prezentovanie advokátskych a komorových informácií.

Na jeseň 2021 uskutočnila SAK prieskum s cieľom zistiť názory advokátov nielen na ďalšie smerovanie Bulletinu a na to, ktoré spôsoby komunikácie využívajú najčastejšie, ale aj s cieľom dozvedieť sa, ako sú spokojní s komunikáciou a činnosťou komory.

Na dotazník odpovedalo 243 respondentov. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že dotazník bol advokátom poslaný iba e-mailom, o možnosti jeho vyplnenia neboli informovaní inými kanálmi. Vyplnili ho teda predovšetkým tí, ktorí sledujú e-mailovú komunikáciu zo strany komory.

Predsedníctvo SAK považuje za dôležité oboznámiť s výsledkami prieskumu členskú základňu. V ďalšom texte nájdú čitatelia znenie otázok a sumár spätných väzieb.

■ Do akej miery máte v súčasnosti prehľad o činnosti Slovenskej advokátskej komory?

Spolu 93 % respondentov sa vyjadrilo, že má aspoň čiastočný prehľad o tom, čo komora robí. 7 % odpovedalo, že nemá žiadny prehľad o činnosti komory.

■ Ktoré zdroje v súčasnosti využívate na získavanie informácií o činnosti Slovenskej advokátskej komory?

Za primárny zdroj informácií respondenti označili práve Bulletin slovenskej advokácie (173 z 243 respondentov). Ďalšími zdrojmi boli v poradí e-mailový newsletter a webová stránka komory.

■ Ktorú z foriem doručovania Bulletinu slovenskej advokácie by ste osobne preferovali?

V dnešnej dobe veľa časopisov funguje elektronicky, stále je však nezanedbateľná skupina ľudí preferujúca časopis, ktorý si môžu vziať do ruky. Respondenti mohli označiť viacero odpovedí (printová forma, umiestňovanie Bulletinu na webovú stránku komory, zasielanie Bulletinu e-mailom, resp. iná forma), niektorí preto vybrali viac možností, s ktorými by boli spokojní. Najviac (celkom 147 respondentov z 243, teda 60 %) označilo formu fyzického výtlačku ako požadovanú/preferovanú.

■ Do akej miery ste spokojný/á s komunikáciou komory cez tento zdroj informácií/komunikačný kanál?

Respondenti označili spokojnosť 70 %.

■ S ohľadom na ochranu životného prostredia a náklady na tlač a distribúciu Bulletinu uvažuje komora o nových spôsoboch jeho vydávania. Považujete za potrebné, aby vám bol Bulletin doručovaný aj v tlačenej forme?

Nadpolovičná väčšina respondentov sa vyjadrila v prospech ochrany životného prostredia.

■ Uprednostnili by ste tlačnú formu aj za cenu dodatočných nákladov?

Táto otázka bola položená len respondentom, ktorí v odpovedi na predchádzajúcu otázku uviedli, že uprednostňujú tlačnú formu časopisu. Z nich polovica (z celkového počtu respondentov cca 23 %) sa vyjadrila, že by uprednostnili tlačnú podobu aj za cenu dodatočných nákladov.

■ Do akej miery ste vo všeobecnosti spokojný/á s činnosťou Slovenskej advokátskej komory na základe všetkých vašich doterajších skúseností?

Otázka smerovala k celkovému vnímaniu činnosti SAK advokátmi, ako aj k ich osobnej skúsenosti s komorou. Komora získala hodnotenie v priemere 7 z 10.

■ Akou formou vy osobne v súčasnosti komunikujete so Slovenskou advokátskou komorou alebo zástupcami komory, keď potrebujete niečo riešiť?

Otázka smerovala k zisteniu kanálov, ktorými advokáti prednostne oslovia komoru a komunikujú s ňou. Ako najpoužívanejšiu označili e-mailovú a telefonickú komunikáciu, nasledovala možnosť vyplnenia žiadostí na webovej stránke a potom osobná návšteva kancelárie komory.

■ V ktorých oblastiach alebo činnostiach by mala byť podľa vás SAK do budúcnosti aktívnejšia – kde vidíte priestor na zlepšenie?

Respondenti ako oblasť, kde by mala byť komora aktívna, označili na prvých miestach komunikáciu so štátom, komunikáciu s médiami a komunikáciu s členskou základňou – advokátmi a koncipientmi. Ako štvrtú najvýraznejšiu oblasť označili školenia a vzdelávanie pre advokátov.

■ Čo by ste odkázali Slovenskej advokátskej komore? Napíšte, čo vám napadne ako dôležité.

Šlo o otvorenú otázku. Respondenti sa vyjadrovali k rôznym témam, najčastejšie rezonovali:

Hospodárnosť

Niektorí respondenti odporučili klásť väčší dôraz na minimalizovanie výdavkov s cieľom ekonomicky nakladať s prostriedkami vyzbieranými od advokátov.

Platby určené komore

Niektorí respondenti navrhli znížiť poplatky do SAK a nezvyšovať poplatky za činnosť každoročne, resp. odvodzovať poplatok individuálne zo zdaniteľných príjmov advokátov podobne ako daň z príjmu. Objavili sa aj názory požadujúce zníženie alebo zmrazenie povinného príspevku na činnosť SAK a vzdelávanie koncipientov.

Poistenie

Niektorí respondenti odporučili zvážiť zmenu poisťovne pri hromadnej poisťke na účel zníženia nákladov na poistenie pre obchodné spoločnosti. Vyjadrili značnú nespokojnosť s dohodnutou hromadnou poisťnou zmluvou. Vyrokovanie novej zmluvy, prípadne zmena poisťovne by mala byť absolútna prioritou predsedníctva komory v najbližšom čase. Výška poisťného by mala zohľadňovať, koľko poisťných udalostí spôsobil advokát/advokátska kancelária s tým, že za bezškodový priebeh by mal byť určený bonus. Naopak, advokát/advokátska kancelária, ktorá spôsobila poisťnú(é) udalosť(ti), by v ďalšom období mala uhrádzať vyššie poisťné.

Bulletin

Napriek tlaku na elektronizáciu a ochranu životného prostredia sú advokáti za zachovanie fyzickej formy Bulletinu. Podľa mnohých vyjadrení je printová verzia reálnym prínosom komory jednotlivým advokátom. Zrušiť printovú podobu Bulletinu by bolo veľkým sklamaním. Vo všeobecnosti by bolo riešením (vzhľadom na vysoké náklady) zmeniť periodicitu jeho vydávania.

Komunikácia

Názory sa rôznia. Viacerí advokáti hodnotia činnosť SAK pozitívne, oceňujú pomerne promptné a najmä odborné reakcie na dôležité témy rezonujúce v spoločnosti. Komunikáciu SAK vo vzťahu k advokátom aj spoločnosti považujú za viac ako dostatočnú. Najviac pripomienok sa týkalo vyjadrení komory v médiách, kedy stavovská organizácia nemusí okamžite reagovať na všetky aktuálne mediálne kauzy, resp. mala by reagovať zdržanlivejšie a mala by sa vyhnúť politickým témam. Objavili sa názory, že treba sústavne naďalej zvyšovať mediálnu aktivitu s ohľadom na politické tlaky smerujúce voči komore v snahe znížiť jej suverenitu; komora by sa mala verejne viac vyjadrovať k deformovaniu právneho štátu.

Komora by mala uvažovať nad systematickým dlhodobým pozitívnym prezentovaním advokácie ako služby pre občanov, čo umožní rýchlejšie a lepšie riešiť právne problémy občanov, viac zviditeľniť komoru ako inštitúciu zastrešujúcu fungovanie profesionálnych právnych poradcov a vysvetľovať postavenie advokáta aj vo vzťahu k verejnosti. Je potrebné systematicky vysvetľovať, prečo majú ľudia namiesto internetu pri spísaní zmlúv a právnych dokumentov využívať služby advokátov. Objavil sa návrh zriadiť vlastný kanál (napríklad na spôsob LegalTV na youtube alebo vo forme pod-

kastov prostredníctvom dlhších, komplexnejších rozhovorov s osobnosťami v oblasti práva, napr. s advokátmi, sudcami, exekútormi, notármi a prokurátormi, ale aj s akademikmi či ministerkou spravodlivosti alebo verejnou ochrankyňou práv, čo by mohlo prispieť k zvyšovaniu nielen právneho povedomia v spoločnosti; prostredníctvom uvedeného kanála by bolo možné poskytovať právne poradenstvo pro bono aj elektronicky, venovať sa závažným spoločenským problémom alebo aktuálnemu daniu na vnútroštátnej aj európskej úrovni, príp. právnym otázkam alebo rozhodnutiam najvyšších súdnych autorít). Podľa niektorých by SAK mala viac reflektovať na požiadavky súčasnej doby a viac počúvať názory advokátov. Pred rozhodovaním o dôležitých otázkach by mal existovať nástroj, ktorým by SAK zistila názor väčšiny a v súlade s ním by ďalej konala. Vo vzťahu k médiám, ktoré prezentujú niektorých advokátov za hranou porušovania ich dobrého mena, je podľa niektorých respondentov potrebné zaujať jasný a niekedy aj tvrdý postoj.

Pokútnictvo

Prevažovali názory, aby sa komora dôsledne zaoberala pokútníkmi (a to aj diskusiou na úrovni štátu), keďže v tejto veci nevidno žiadny relevantný posun, a medializovala možné porušenia advokátskych predpisov zo strany niektorých „kolegov“, ktorí by v prípade, ak sa preukáže pravdivosť porušení, mali rady advokátov opustiť. V snahe zabrániť pokútnemu poskytovaniu právnych služieb a zabezpečiť lepšiu ochranu občanov by mali zmluvy o prevode nehnuteľností pripravovať výlučne advokáti a notári, čo sa však dá dosiahnuť úpravou v zákone. SAK by mala byť v presadení tohto práva podstatne aktívnejšia. Mala by intenzívnejšie a efektívnejšie vystupovať voči osobám a spoločnostiam, ktoré neoprávnene poskytujú právne poradenstvo, a komunikovať aj so štátnou mocou o efektívnejších nástrojoch, a to nielen legislatívnej povahy, ale aj metodickej. Neustále je obrovským problémom, že aj zo strany štátnych orgánov je pokútnictvo akceptované, príp. aj vítané, napr. v administratívnej agende štátu (obchodný register, evidenčné úkony na polícii, zastupovanie v konaniach). Komora by mala zabezpečiť ochranu poskytovania právnych služieb prostredníctvom advokátov.

Kancelária komory a organizácia práce

Niektorí respondenti ocenili operatívnu spoluprácu pracovníkov kancelárie komory pri vybavovaní otázok, podľa iných, naopak, by sa mala zvýšiť ochota pracovníkov komory a ich flexibilita. SAK by mohla viac informovať o poradných orgánoch, mnohí advokáti odporúčajú ich efektívnejšie fungovanie a komunikáciu ich práce smerom k advokátskemu stavu.

Vzdelávanie

Vzdelávanie advokátov a advokátskych koncipientov podľa väčšiny respondentov tvorí základ zlepšenia úrovne advokátskeho stavu a jeho následného vnímania, preto by malo mať prioritu. Väčšina ocenila online webináre a prednášky, odporučila pokračovať v online formáte, ideálne ich rozšíriť o zaujímavé súdne rozhodnutia či upozorňovať na zmeny v základných právnych predpisoch. Niektorí by prijali viac

Všetkē Predpisy Judikatōria Literatūra Kalkulāčny Praktickē nástroje Speciālizācie Covid

Hľadať v ASPI

Zadajte výraz, predpis, judikāt, otázku Rozširenē vyhľadavanie

<p>Vyšlo v Zbierke zákonov SR</p> <p>370/2021 Z.z.</p> <p>vo veci nesúladu ustanovenia Civilného mimosporového poriadku s Ústavou SR</p>	<p>Vyšlo v Zbierke stanovisk a rozhodnutí Najvyššieho súdu</p> <p>Nečinnosť orgānu verejnej sprāvy</p> <p>Uznanie respiky a dlužky - použitie sprāvneho sūdu</p>	<p>Histoia</p> <p>40/1964 Zb.</p> <p>Občiansky zākonnik</p>
---	---	--

Objavte ASPI novej generācie

Jednoduchā prāca s časovym znenim

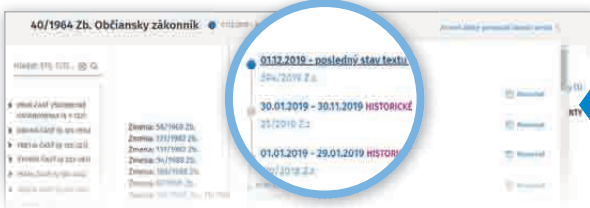
ASPI je moderny, komplexny system pre prācu s prāvnyimi predpismi a dōležitymi sūvisiacimi informāciami

Objavujte s nami vōhody prāce s ASPI novej generācie. Získajte rýchlý prehľad o všetkych zmenach vďaka časovym zneniam.

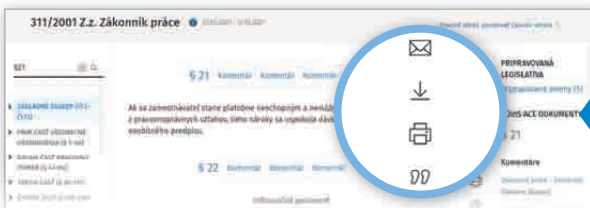
Porovnavanie ľubovoľnych časovych zneni paragrafu alebo celého predpisu.

Pri porovnavaní časovych zneni sa ľahko zorientujete vďaka rýchlemu prekliknutiu medzi jednotlivymi zmenami. Nemusíte sa tak zdĺhavo posúvať nadol celým predpisom.

Vďaka časovej osi si zobrazíte potrebné časové znenie predpisu. Zároveň vidíte, odkedy je nové znenie účinné a ktorá novela viedla k zmene.

Iba v ASPI nájdate časové znenie komentárov. Najaktuálnejšie komentáre získate len v ASPI.

Ľubovoľný text si ľahko vyexportujete do Wordu. V MS Wordu zostane farebné označenie zmien nezmenené. Dokument si jednoducho vytlačíte.

Vyskúšajte vōhody ASPI novej generācie na 14 dní zdarma

+421 2 58 10 20 14 | +421 911 360 782 | obchod@aspi.sk

Wolters Kluwer SR s. r. o., Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava, www.aspi.sk

seminárov, resp. webinárov k problematike trestného práva. Na školeniach koncipientov by sa však už mali riešiť konkrétne problémy z praxe, t. j. nepreberať s nimi napr. celú oblasť trestného práva procesného, ale vybrať len niektoré oblasti a poukázať napr. na aplikačné problémy orgánov činných v trestnom konaní či súdov s akcentom na to, čoho sa majú koncipienti vyvarovať. Advokáti by uvítali, keby sa na školeniach advokátskych koncipientov uprednostnila diskusia o komplikovaných problémoch pred teoretickými otázkami.

Veľmi pozitívne boli hodnotené tzv. „vzdelávacie stredy“ aj formou online účasti, viacerí by prijali organizovanie konferencií aj regionálne. Zaznel názor, aby sa v rámci SAK vytvorila otvorejšia a ústretovejšia atmosféra medzi členmi. Jedným zo spôsobom by mohlo byť založenie dobrovoľného diskusného fóra o aktuálnych právnych témach, legislatívnych návrhoch a judikatúre na pôde SAK vo vyhradenom čase. Advokáti by si vzájomne vymieňali názory, a nie sa školili. Pri podujatiach organizovaných komorou je potrebné dbať na výber prednášajúcich, prednášky by mali byť nadväzujúcou vedomostí. Vzhľadom na to, že v súčasnosti sa do popredia dostáva elektronický výkon advokácie, advokáti by privítali školenia v oblasti elektronizácie.

Advokátske skúšky

K advokátskym skúškam sa vyslovilo iba malé percento respondentov. Sú toho názoru, že pri advokátskej skúške sa zbytočne kladie dôraz na rozsah znalostí z oblastí práva, s ktorými sa koncipient pri poskytovaní právnych služieb ako budúci advokát nedostane do kontaktu.

Etika výkonu povolania

Respondenti odporúčajú komore, aby bola kritickejšia dovnútra voči advokátom, nastavovala etalón profesionality, nie solidarity, dôsledne ochraňovala dobré meno Slovenskej advokátskej komory najmä voči tým členom, ktorí svojím správaním a vyjadrovaním nerobia česť advokátskemu stavu; mala by sa sústrediť na vážne porušenia advokátskej etiky, nie na drobné „administratívne“ pochybenia, a viac presadzovať skutočnú etiku, nie formalistickú.

Verejnosc komoru často kritizuje za postup v prípade podozrení z disciplinárnych previnení advokátov v medializovaných prípadoch. Advokáti odporúčajú, aby sa niektoré procesy do budúcnosti nastavili transparentnejšie vo vzťahu k verejnosti a väčšia pozornosť sa venovala správne komunikovaniu jednotlivých krokov. Advokáti chcú vedieť, ako prebieha a aký je výsledok disciplinárnych konaní vedených proti advokátom v mediálne známých kauzách; ak to legislatíva neumožňuje, navrhujú urobiť zmenu.

Podľa niektorých názorov sa komora jasne nevymedzuje v podozrivých kauzách, v ktorých figurujú advokáti. S cieľom očistiť advokáciu v očiach verejnosti je potrebné jasne oddeliť nepoctivých advokátov od poctivých tak, že komora tvrdo zakročí aj v prípade podozrenia (ako vhodný nástroj sa javí napr. pozastavenie činnosti, prípadne zavedenie nových inštitútov). Pokiaľ Slovenská advokátska komora zaujme vážne stanovisko, iba sa tým utvrdí názor verejnosti, že advokáti sú „chránená zver“.

Je potrebné správať sa moderne a rázne voči advokátom, ktorí nedodržiavajú zákon.

V prípade osôb z iných prostredí, ktoré prichádzajú do advokácie (napr. zo súdov či z politického prostredia), je potrebné pred zápisom do zoznamu vedeného komorou preskúmať, či spĺňajú podmienky na zápis, resp. či ich zápisom nemôže dôjsť k poškodeniu dobrého mena advokácie; inak SAK vyzerá ako úkryt pre skorumpované osoby zo súdov, prokuratúry či politiky, čo následne zneužívajú médiá a na ich tlak aj politici. Takýto postup má napokon pre celú SAK kontraproduktívny účinok.

Ochrana záujmov advokátov a advokácie

Niektorí respondenti navrhli vrátiť sa k pôvodnej myšlienke, ktorá viedla k zriadeniu SAK – hájiť a brániť záujmy advokátov a nepodliehať tlaku zo strany štátnych orgánov, inštitúcií a médií, viac chrániť svojich členov pred svojvôľou orgánov činných v trestnom konaní a vládou, ktoré si vykladajú zákony po svojom.

SAK by mala šíriť medzi bežnou populáciou väčšiu osvetu v tom, čo advokáti robia a čo nerobia (resp. čo by robiť nemali) a za čo im klienti platia. Mala by byť oporou členom v trestných konaniach, v ktorých je snaha eliminovať obhajcu jeho sťahanim za realizáciu obhajoby iného človeka.

Za veľmi dôležité považujú advokáti brániť nezávislosť advokácie a princípy právneho štátu vo vzťahu k čoraz väčšej snahe štátu – výkonnej moci – zasahovať nielen do nezávislej advokácie, ale aj do justície. Komora by mala aktívnejšie hájiť stavovské práva, dohliadať na dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd občanov, advokátov, ako aj ústavných práv a princíпов právneho štátu. Nemala by zatvárať oči pred nekompetentnosťou, amatérstvom a bezbrehou šikanou štátnych a správnych orgánov. Je nutné aktívne sa vyjadrovať k právnym paškvilom a prijímaným právnym normám, ako aj k legislatívnemu procesu. Treba využiť potenciál šikovných odborne zdatných kolegov a kolegýň, ktorí dokážu fundovane reagovať na konkrétnu problematiku. Je potrebné neustále bojovať za nezávislosť advokátskeho povolania a zvýšiť objem aktivít komory smerujúcich k udržaniu princíпов právneho štátu s ohľadom na aktuálnu situáciu, ako aj pre budúcnosť. Zároveň je potrebné viac sa komplexne starať o mladších advokátov a advokátky, ktorí pôsobia v menších mestách (kolegiálne neformálne označovaní ako „vidiecki“ advokáti).

Elektronizácia a webová stránka

Časť advokátov vyjadrila nespokojnosť s webovou stránkou komory, najmä s vyhľadávaním na nej. Prijali by automatizované/vzorové žiadosti cez stránku (napr. žiadosť o zmenu doručovania Bulletinu v elektronickej forme, resp. žiadosť o zrušenie zasielania fyzického výtlaku atď.). Podľa advokátov by webová stránka komory mala prinášať aktuálne spravodajstvo z oblasti práva, odkazy a anotácie na legislatívny proces, príp. na iné stránky s právnickou problematikou a prinášať rozhodne viac vnútroštátnej judikatúry, a to aj nespracovanej. Niektorí advokáti by ocenili video návody, ako komunikovať elektronicky. Za potrebné považujú doriešiť pri-

hlasovanie na portál www.slovensko.sk iba cez advokátsky preukaz, online databázu autorizácií zmlúv (bez potreby vedenia papierovej knihy), možnosť pristupovať na Ústredný portál verejnej správy cez advokátsky preukaz, vyvíjať dôraz na zlepšenie používateľských možností pri online formulároch štátnych úradov (podania na súdy, obchodný register).

Objavili sa aj opačné názory – niektorí advokáti pozitívne hodnotia zlepšenie vizuálu webovej stránky a promptné reakcie komory na aktuálne dianie.

Vyhodnotenie publikačnej súťaže za rok 2021

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie vyhodnotila publikačnú súťaž za rok 2021.

1. miesto

doc. JUDr. Zuzana Mlkvá Illyová, PhD.

príspevok:

Historický vývoj inštitútu kolúznej väzby, súčasná právna úprava a perspektívy de lege ferenda

2. miesto

Mgr. Tomáš Čentík

príspevok:

Prezumpcia neviny a ochrana osobnosti

3. miesto

JUDr. Tomáš Pobijak

príspevok:

Trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku zo strany člena štatutárneho orgánu, 1. a 2. časť

Žiaľ, pandemická situácia nedovolila Slovenskej advokátskej komore zorganizovať pravidelné *Novoročné stretnutie právnikov*, na ktorom sa tradične odovzdávali ceny výhercom publikačnej súťaže.

Finančné odmeny vo výške **700 eur**, **500 eur** a **300 eur** od Slovenskej advokátskej komory ako aj dar od partnerského vydavateľstva Wolters Kluwer – **Voucher na ročné pripojenie k ASPI** boli výhercom doručené.

Ešte raz srdečne blahoželáme!

Redakcia BSA

Nové možnosti advokátov

SAK by mala presadzovať na Ministerstve spravodlivosti SR a v Národnej rade SR, aby advokáti mohli overovať podpisy, mať prístup do katastra ako notári alebo exekútori či prístup do registra obyvateľov. Malo by dôjsť k zrovnoprávneniu advokátov s inými právnickými profesiami (napr. s notármi či exekútormi) a s pomáhajúcimi odbornými profesiami (napr. znalcami a prekladateľmi), a to najmä z hľadiska prístupu k informáciám z „verejných databáz“ (napr. kataster nehnuteľností, register obyvateľstva, register trestov, evidenca priestupkov a pod.).

Advokát by mal mať vždy online prístup k odbornej literatúre. Ako možnosť zabezpečenia prístupu k nej sa ponúka vytvorenie portálu, kde po zaplatení určitého poplatku na určité obdobie bude môcť online študovať a hľadať odborné stanoviská z rôznych právnych odvetví.

Komora by mala vynaložiť oveľa väčšie úsilie s cieľom dosiahnuť zlepšenie pozície advokátov z pohľadu trhu v kontexte právomocí a úloh, ktoré by mohli vykonávať a plniť exkluzívne; uvedené sa týka najmä netrestných vecí (napr. advokátske úschovy alebo možnosť pôsobiť ako externý registrátor na obchodnom registri). O týchto právomociach by komora mala s advokátmi viac diskutovať a bez širšej diskusie by ich nemala odmietat.

Advokáti by uvítali viac možností spolupráce SAK s externými partnermi, ktorá by im priniesla benefity v rôznych oblastiach života (napr. výhodnejšie úvery v bankách, zvyhodnený nákup motorových vozidiel, relaxačné pobyty a pod.).

Úhrady advokátom

Z viacerých názorov vyplýva potreba zintenzívniť komunikáciu so štátom pri náhrade trov obhajoby v prípadoch ustanovenej obhajoby s cieľom dosiahnuť promptnejšiu úhradu zo strany štátu prostredníctvom súdov. Zároveň je potrebné čo najskôr presadiť zmenu Civilného sporového poriadku; je nemysliteľné, aby o trovách právneho zastúpenia rozhodol vyšší súdny úradník a na II. stupni okresný sudca.

Advokátski koncipienti

Komora by mohla venovať väčšiu pozornosť pracovným podmienkam advokátskych koncipientov a využiť dostupné možnosti na kontrolu ich pracovných podmienok. Mala by aj podporiť väčšie zapojenie koncipientov do činnosti SAK.

Povzbudenia a prania

Advokáti sa vyjadrili aj k súčasnému vedeniu komory. Mnohí poďakovali orgánom komory za ich prácu. Osobitne vyjadrili vďaka najmä predsedovi JUDr. Viliamovi Karasovi, PhD., pod vedením ktorého je SAK aktívnejšia, viditeľnejšia a aktívne prispieva k rešpektovaniu práva v spoločnosti. Orgánom zaželeli, aby pokračovali s elánom, pretože smerovanie je nastavené dobre. Podporili najmä aktivity predsedníctva komory v komunikácii s Ministerstvom spravodlivosti SR. Ocenili veľkú zmenu a progres k lepšiemu vo viacerých smeroch (komunikácia navonok aj dovnútra, rozbehnutie novej webovej stránky, operatívne prispôsobenie formátu vzdelávacích podujatí počas pandémie ich presunom do online priestoru s možnosťou ich bezplatného sprístupnenia).

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta riadne uplatniť opravné prostriedky v prospech klienta

Advokát, ktorý v trestnej veci klienta písomne nedoplní dôvody odvolania proti odsudzujúcemu rozsudku, a to ani na základe písomnej výzvy súdu, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1, 2 ZoA, § 2 ods. 1 AP SAK.

Rozhodnutie I. disciplinárneho senátu SAK z 3. júna 2019,
sp. zn. DS I.-1/2019:890/2018

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 2 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím I. disciplinárneho senátu SAK z 3. júna 2019, sp. zn. DS I.-1/2019:890/2018 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinené závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 ZoA, § 2 ods. 1 AP SAK

tým, že

vo veci klienta A. B. písomne nedoplnil dôvody odvolania zo dňa 12. 2. 2018 podaného dňa 13. 2. 2018 voči rozsudku zo dňa 30. 1. 2018 vydaného okresným súdom, doručeného do advokátskej kancelárie DO advokáta dňa 2. 3. 2018, a to ani na výzvu súdu, aby písomne doručil dôvody odvolania,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **500 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady dis-

ciplinárneho konania vo výške 520 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predsedníčka RK SAK podala dňa 9. 1. 2019 DK SAK návrh na začatie disciplinárneho konania proti DO advokátovi pre skutok uvedený vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Na výzvu predsedníčky RK SAK zo dňa 20. 4. 2018 sa DO podaním dňa 19. 6. 2018 vyjadril k sťažnosti sťažovateľa, kde uviedol, že právne zastúpenie vzniklo na základe opatrenia okresného súdu o ustanovení za obhajcu zo dňa 5. 9. 2017 a od obhajoby bol oslobodený na základe opatrenia príslušného súdu zo dňa 26. 3. 2018.

Disciplinárne obvinený podal ďalšie písomné vyjadrenie k vzneseným obvineniam, v ktorom uviedol, že sa cíti byť vinný, že neodôvodnil bezodkladne podané odvolanie, a to ani v lehote určenej súdom, avšak táto jeho nečinnosť nemala pre sťažovateľa žiadny negatívny následok, pretože na verejnom zasadnutí o odvolaní sťažovateľa na krajskom súde tento priznal vinu v plnom rozsahu, na základe čoho odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o vine a z dôvodu, že išlo o poľahčujúcu skutočnosť, znížil mu výšku trestu. Disciplinárne obvinený zároveň nesusúhlasil s obvinením, že by neurobil kroky, na ktorých sa so sťažovateľom dohodli alebo že by ho nenavštívil vo väzbe. Obhajobu viedol vždy v zmysle dohody so sťažovateľom, vo väzbe ho navštívil a vykonal s ním poradu pred každým hlavným pojednávaním, vrátane návštevy a porady po vynešení rozsudku. Pokiaľ ide o žiadosť o prepustenie z väzby, tak DO uvádza, že nikdy nemal písomný alebo ústny pokyn

SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA
v spolupráci s partnermi

organizuje
pri príležitosti 32. výročia prijatia
prvého zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii
odborný seminár
a

**XIII. ročník
medzinárodného šachového turnaja
ADVOKÁT CHESS OPEN
BRATISLAVA 2022**

Ad honorem IM JUDr. Júliusa Kozmu

22. a 23. apríla 2022

v priestoroch Slovenskej advokátskej komory
v budove UNIQA, 4. poschodie,
Kolárska 6, Bratislava

Právo účasti majú advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia – registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Prihlášky posielajte **do 18. apríla 2022.**

Kontakt:

Katarína Marečková

mareckova@sak.sk

tel.: 02 204 227 28 fax: 02 529 61 554

Záujemcov, ktorí sa zúčastnia **prvýkrát**, prosíme, aby pripojili k prihláške **doklad o právnickom vzdelaní, resp. o štúdiu na právnickej fakulte.**

Formulár prihlášky a propozície nájdete na www.sak.sk v časti **Aktuality**.

od sťažovateľa na podanie žiadosti o prepustenie z väzby. Tento úkon vykonal sťažovateľ sám, bez vedomia alebo predchádzajúcej konzultácie s DO.

Z vykonaného dokazovania mal disciplinárny senát za preukázané, že DO právne zastupoval sťažovateľa v trestnej veci vedenej pred okresným súdom, a to v období od 5. 9. 2017, kedy bol ustanovený za obhajcu až do 26. 3. 2018, kedy bol spod obhajoby oslobodený na základe opatrenia príslušného súdu. V rámci disciplinárneho konania sa disciplinárny senát zaoberal iba skutkom, ktorý je DO kladený za vinu, t. j. na porušenie povinnosti DO písomne doplniť dôvody odvolania, a to aj po urgencii súdu. Z uvedeného dôvodu sa disciplinárny senát preto nezaoberal vyjadreniami RK SAK ako aj DO týkajúcimi sa žiadosti sťažovateľa o oslobodenie DO od povinnosti obhajovať alebo žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, keďže nie sú predmetom skutku špecifikovanom v návrhu na začatie disciplinárneho konania.

Na základe predložených dôkazov mal disciplinárny senát za preukázané, že výzva okresného súdu adresovaná DO, aby písomne doplnil (doručil) dôvody odvolania voči rozsudku zo dňa 30. 1. 2018, bola DO doručená 22. 3. 2018, t. j. v období jeho obhajoby.

V zmysle § 43 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov „Skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je však povinný plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom.“ Z uvedeného dôvodu preto mal DO písomne doplniť dôvody už podaného odvolania. DO takýmto konaním porušil povinnosti advokáta uložené mu § 18 ods. 1, 2 ZoA, § 2 ods. 1 AP SAK.

Pri verdikte o disciplinárnom previnení sa pri úvahách o disciplinárnom opatrení disciplinárny senát dôsledne a zodpovedne riadil zákonnými podmienkami ukladania druhu a výmery disciplinárneho opatrenia v súlade s § 56 ods. 4 ZoA. Prihliadol pritom na závažnosť disciplinárneho previnenia (išlo o väzobnú vec, kedy treba reagovať zo strany advokátov bezodkladne), rozsah a povahu porušenej povinnosti, na následok disciplinárneho previnenia, na primeranosť a účelnosť disciplinárneho opatrenia, na okolnosti, za ktorých bolo disciplinárne previnenie spáchané, na osobu disciplinárne obvineného a na jeho osobné a majetkové pomery a boli vzaté do úvahy poľahčujúce a priťažujúce okolnosti. Ako poľahčujúce okolnosti disciplinárny senát vyhodnotil priznanie viny DO ako aj skutočnosť, že táto jeho nečinnosť nemala pre sťažovateľa negatívny následok. Z registra disciplinárnych opatrení DO bolo ďalej zistené, že DO nebol v posledných 10 rokoch predchádzajúcich spáchaniu prejednávaného skutku uznaný za vinného z iného disciplinárneho porušenia.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Základné pravidlá výkonu advokácie, dostupnosť a zastihnuteľnosť advokáta

Je disciplinárnym previnením, ak advokát súdom ustanovený obhajcom obžalovaného sa napriek predvolaniu nedostaví na hlavné pojednávanie a nie je pre súd ani pre orgány Komory dostupný na žiadnom z kontaktov uvedených v matrike ČAK a nesplní si svoju povinnosť oznamovať zapisované skutočnosti a ich zmeny Komore ani sa neprihlasuje do svojej dátovej schránky advokáta a nevzdvihuje si z nej dokumenty.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie ČAK z 25. septembra 2020 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu odvolacej disciplinárnej komisie z 25. marca 2021, sp. zn. K 58/2020¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 2, § 17 a § 29 ods. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a čl. 6 ods. 2 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „etický kódex“),
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 2, § 28 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení; § 2 ods. 2, § 5 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

o jeho konaní ho riadne súd upovedomil, a potom, čo ho súd bezodkladne márnymi pokusmi kontaktoval, nebol dostupný na žiadnom z deklarovovaných kontaktov, a to najmenej po dobu troch týždňov, v dôsledku čoho okresný súd v súlade s § 37a ods. 1 písm. b) tr. poriadku rozhodol o jeho vylúčení z obhajovania obžalovaného,

- 2.) od 16. 1. 2020 do súčasnej doby nie je pre Komoru dostupný na žiadnom z deklarovovaných kontaktov uvedených v matrike ČAK, pričom Komore bez odkladu neoznámil skutočnosti nevyhnutné pre vedenie zoznamu advokátov ani zmeny týchto skutočností,
- 3.) najmenej od 16. 1. 2020 do súčasnej doby sa neprihlasuje do svojej dátovej schránky advokáta a nevzdvihuje z nej dokumenty od orgánov verejnej moci, hoci je povinný ako advokát zo zákona tak konať

za čo mu bolo uložené disciplinárne opatrenie – **vyčiarknutie zo zoznamu advokátov.**

Disciplinárne obvinený advokát bol uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

- 1.) potom, čo bol súdom ustanovený obhajcom obžalovanému nezisteného mena v trestnej veci vedenej na okresnom súde proti 17 obžalovaným, keď u všetkých bol daný dôvod nutnej obhajoby, bez ospravedlnenia sa nedostavil na hlavné pojednávanie, hoci

Z odôvodnenia:

Podľa konštantnej rozhodovacej praxe disciplinárnych senátov Českej advokátskej komory je „advokát povinný používať na prijímanie dokumentov od orgánov verejnej moci dátovú schránku. Táto povinnosť je uložená každému advokátovi. Dátová schránka je výlučným prostriedkom komunikácie voči advokátovi aj zo strany Českej advokátskej

komory, a to tak v prípadoch určenia advokáta, ako vo všetkých iných otázkach“ (pozri disciplinárne rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie ČAK zo 17. 1. 2014, sp. zn. K 97/2013).

Nepoužívanie dátovej schránky je rovnako závažné ako prístup advokáta, ktorý si riadne neoznačí svoje sídlo, ktorý neoznami Českej advokátskej komore svoje aktuálne kontaktné údaje či ktorý nepreberá poštu doručovanú tradične, teda prostredníctvom držiteľa poštovej licencie. Uplynutím lehoty 10 dní od dodania správy do dátovej schránky nastáva fikcia doručenia takej správy, pričom uplynutie takej lehoty môže mať úplne zásadný negatívny vplyv na ochranu práv a chránených záujmov klientov disciplinárne obvineného.

Disciplinárny senát konštatoval, že ide o trvajúce disciplinárne previnenie. Pokiaľ ide o uložené disciplinárne opatrenie, treba podotknúť, že oproti skutkovej stránke mal disciplinárny senát v tomto prípade situáciu trochu zložitejšiu. Samotné skutky sú bez akýchkoľvek pochybností závažným disciplinárnym previnením, a ak by boli posudzované izolovane, určite by nebolo nutné pristúpiť k takej represii vo forme uloženého disciplinárneho opatrenia. Disciplinárny senát celkom správne, napokon ani inak nemohol, posudzoval celkové pomery disciplinárne obvineného, ale najmä spôsob,

akým disciplinárne obvinený advokáciu vykonáva, a najmä, akým spôsobom pristupuje k plneniu svojich stavovských povinností, ktoré opakovane porušuje, za čo už bol v minulosti opakovane, a to veľmi citeľne, postihovaný. Z odôvodnenia je zrejmé, že disciplinárne obvinený má dlhodobé a opakované problémy s plnením svojich povinností a že ani opakované disciplinárne konania nevedli k požadovanej náprave. Je teda úplne zjavné, že disciplinárne obvinený nie je schopný akejkoľvek reflexie, nie je schopný a ani ochotný zmeniť svoje návyky, a žiaľ, spôsob výkonu advokácie je v jeho podaní úplne neakceptovateľný.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe*. In: Bulletin advokacie, č. 11/2021, s. 77.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2022

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory
vyhlásila pre rok 2022

XXI. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu **ondrisova@sak.sk** alebo **darina.stracinova@sak.sk**.

Termín uzávierky je **30. novembra 2022**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2022. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2023.

Anglický jazykový kurz pre rodinnú mediáciu POZVÁNKA

Akadémia európskeho práva (ERA)

v spolupráci so **Slovenskou advokátskou komorou**
vás pozýva na kurz v rámci projektu

Mediácia v EÚ: jazyk, predpisy a prax Anglický jazykový kurz pre rodinnú mediáciu

ERA v spolupráci s európskymi partnermi (6 advokátskymi komorami, 10 justičnými vzdelávacími inštitúciami a tromi celoeurópskymi mediálnymi a justičnými sieťami) organizuje 9 interaktívnych anglických jazykových kurzov pre sudcov, advokátov a mediátorov zameraných na cezhraničnú mediáciu v rámci Európy. Najbližší kurz zameraný na rodinnú mediáciu sa uskutoční

9. – 11. mája 2022 v Bukurešti, Rumunsko

Účastníci sa na kurze oboznámia s právnym rámcom mediácie a odlišnými procedurálnymi postupmi v členských štátoch. Praktická časť bude pozostávať z práce na prípa-

dových štúdiách, pri ktorých si účastníci budú môcť vyskúšať rôzne úlohy v procese mediácie. K osvojeniu potrebnej slovnej zásoby a jazykových zručností pomôžu dve lingvistické príručky zamerané na angličtinu v (cezhraničnej) mediácii.

Každý kurz v trvaní 2,5 dňa je vedený dvoma jazykovými expertmi a tromi právnymi expertmi/mediátormi s dlhoročnými medzinárodnými skúsenosťami. Počet účastníkov je obmedzený na 30 osôb/kurz. Účastníci kurzu budú rozdelení do dvoch skupín, aby sa umožnila osobná interakcia. Účastníci by mali ovládať anglický jazyk na pracovnej úrovni.

Prihlásiť sa môžete vyplnením on-line formulára najneskôr **do 22. apríla 2022**. Registračný poplatok **275 eur** zahŕňa ubytovanie v hoteli na 3 noci, obedy a občerstvenie, jednu spoločnú večeru a vzdelávacie materiály. **Cestovné si každý účastník hradí sám**. Viac informácií a on-line registračný formulár: www.era-comm.eu/mediation-project.

Konanie pred Súdnym dvorom EÚ POZVÁNKA

Akadémia európskeho práva (ERA)

v spolupráci so **Slovenskou advokátskou komorou**
vás pozýva na

interaktívne semináre a workshopy

v rámci projektu

Konanie pred Súdnym dvorom EÚ

Cieľom projektu je prispieť k efektívnej a koherentnej aplikácii práva EÚ zlepšením a prehĺbením vedomostí o konaní pred Súdnym dvorom EÚ. Zameriava sa na vzdelávacie potreby advokátov v tejto oblasti s ambíciou zlepšiť prístup k spravodlivosti, posilniť riadnu aplikáciu práva EÚ a zvýšiť mieru cezhraničnej spolupráce s kolegami z ostatných členských krajín. Podujatia sú pokračovaním úspešného, už dvakrát realizovaného projektu vzdelávania advokátov, na ktorom spolupracuje ERA s viacerými partnerskými komorami.

Podujatia sú určené pre advokátov, ktorí nemajú žiadnu alebo len základnú vedomosť o konaní pred Súdnym dvorom EÚ a tiež pre tých, ktorí už majú predošlú skúsenosť. Projekt preto ponúka podujatia na dvoch úrovniach –

5 trojdňových seminárov pre „začiatočníkov“ a 4 dvojdnové workshopy pre „pokročilých“. **Všetky sa uskutočnia v konferenčnom centre ERA v nemeckom Trieri a súčasťou je aj návšteva Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu.**

Semináre základnej úrovne

- 4. – 6. mája 2022 registrácia do 4. 4. 2022
- 7. – 9. septembra 2022 registrácia do 5. 8. 2022
- 9. – 11. novembra 2022 registrácia do 7. 10. 2022

Workshopy pokročilej úrovne

- 5. – 6. októbra 2022 registrácia do 2. 9. 2022
- 7. – 8. decembra 2022 registrácia do 4. 11. 2022

Podmienkou účasti je praktická znalosť rokovacieho jazyka (anglický). Počet účastníkov na podujatiach je limitovaný. V prípade záujmu kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (strecanska@sak.sk).

Registračný poplatok 120 eur zahŕňa ubytovanie v hoteli na 3 noci, obedy a občerstvenie, vzdelávacie materiály, cestovné lístky do Luxemburgu. **Cestovné náklady z/do Trieru si každý účastník hradí sám, následne budú preplatené**. Viac na: <https://era-comm.eu/litigating-eu-law>.

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 12/2021 českého *Bulletinu advokacie*

V **Úvodníku** s názvom *Den poté* sa advokátom prihovára JUDr. Martin Maisner, podpredseda ČAK. Vracia sa k snemu ČAK a predpovedá smerovanie advokácie k digitalizácii.

Časť **Aktuality** predstavuje nových členov predstavenstva ČAK a ich pôsobnosť, ako aj zvolených predsedov ďalších orgánov komory. Nasleduje programové vyhlásenie nového predstavenstva a informácia pre advokátov o povinných platbách a poisťnom.

Časť **Z judikatúry obsahuje** ● Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 29. 7. 2021, sp. zn. 22k, k povahe zákonného predkupného práva podľa § 3 056 o. z. a k nárokom predkupcu pri uzavretí kúpnej zmluvy a jej následnom zrušení, ktorý hovorí, že *zákonné predkupné právo podľa § 3 056 o. z. je právom vecným; v prípade nadobudnutia vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy vzniká predkupcovi právo na prevod veci voči jej nadobúdateľovi. Také právo má predkupca aj v prípade, že účastníci kúpnej zmluvy následne uzavru dohodu o zrušení tejto kúpnej zmluvy. V takom prípade svoje právo uplatňuje predkupca voči prevodcovi*; ● Nález Ústavného súdu z 19. 10. 2021, sp. zn. IV. ÚS 1109/21, k určeniu pravej príčiny nepredloženia platnej plnej moci zástupcom účastníka konania; ● Nález Ústavného súdu ČR z 31. 8. 2021, sp. zn. I. ÚS 2904/20, k odopreniu prístupu k dovolaciemu súdu nesprávnym posúdením dovolania ako chybného; ● Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 22. 7. 2021, č. j. 10 As 123/2021-41, k nutnosti súhlasu opatrovníckeho súdu pri návrhu podaného zákonným zástupcom maloletého v správnom súdnictve; ● Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 11. 11. 2021 vo veci C-214/20 M. G. v. Dublin City Council k pojmu *pracovná doba*, kde Súdny dvor EÚ upresňuje rozsah tohto pojmu v súvislosti s dobou pracovnej pohotovosti na zavolanie; ● Rozsudok ESĽP z 21. 9. 2021 vo veci Zambrano vs. Francúzsko, sťažnosť č. 41994/21 ku covid pasom, kde súd vyjadril, že *sťažnosť proti covid pasom bez vyčerpania všetkých vnútroštátnych opravných prostriedkov a bez toho, aby sťažovateľ uviedol, akým spôsobom sa ho údajné porušenie Dohovoru zo strany vnútroštátnych orgánov osobne priamo dotýka alebo sa naňho osobne vzťahujú, je neprijateľná*.

V rubrike **Z odbornej literatúry** je recenzia publikácie *Online soudnictví v České republice* (Zbyněk Loebel, Pavel Loutocký, Martin Maisner, Michal Matějka, Radim Polčák, Marína Urbániková).

Rubrika **Z kárnej praxe** obsahuje rozhodnutie kárneho senátu ČAK zo dňa 3. 9. 2021, ktorým bola schválená dohoda o vine a kárnom opatrení sp. zn. K 53/2020 vo veci klamlivého konania voči protistrane. Kárny senát schválil dohodu,

podľa ktorej sa kárne obvinený dopustil kárneho previnenia tým, že e-mailom kontaktoval bývalú manželku klienta, ktorému poskytuje právne služby a o ktorej mu bolo známe, že sa so svojím manželom nechce stretnúť. Pod falošnou zámienkou, že má záujem o jej služby interiérovej dizajnerky, dohodol s ňou schôdzku v jeho advokátskej kancelárii, kam ona v dobrej viere prišla. Advokát sa nakoniec na schôdzku dostal aj so svojím klientom a predmetom schôdzky boli vzťahy medzi jeho klientom a ňou.

Príspevky z právnej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.

Vyjádrení k obžalobě a odměna obhájce

Dňa 1. 10. 2020 sa novelou trestných kódexov výrazne rozšíril okruh prípadov, ktoré je možné riešiť inštitútom dohody o vine a treste a v nadväznosti i používanie prehlásenia o vine ako skutočnosti, ktorá môže mať značný dopad na ukladanie druhu a výmery trestu vrátane možnosti mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody.

doc. JUDr. Petr Tégl, Ph.D.

Sporné otázky výhrady prednostního pořadí limitovaného věcného práva zapisovaného do veřejného seznamu Studie k § 982 odst. 2 občanského zákoníku 2. část

Autor sa zaoberá výhradou prednostného poradia limitovaného vecného práva zapisovaného do verejného zoznamu. Ide o jeden z nástrojov umožňujúcich modifikáciu zákonných pravidiel o poradí limitovaných vecných práv evidovaných v skutočnom zozname.

JUDr. Renata Šínová, Ph.D.

K nové právní úpravě předběžného opatření o úpravě poměrů dítěte

Článok sa zameriava na novelizáciu zákona o *zvláštních řízeních soudních* s účinnosťou od 1. 1. 2022. Novela podľa autorky, aj keď prijímaná určite s dobrým úmyslom, predstavuje riziko nejednotného výkladu v právnej úprave predbežného opatrenia o úprave pomerov dieťaťa.

JUDr. Václav Bednář

Dědická nezpůsobilost – jak je to s okamžikem naplnění skutkové podstaty

Autor sa zaoberá problémom pri výklade otázky, kedy má dôjsť k naplneniu jednotlivých skutkových podstat dedičskej nespôsobilosti.

JUDr. Mgr. Lukáš Hendrych

Vyšetřování a trestní stíhání ve světle nařízení Rady (EU) 2017/1939 a českého trestního řádu

Autor sa venuje právnemu rámcu vymedzujúcemu inštitút európskeho verejného žalobcu (prokurátora), v ktorom identifikoval viacero nejasností. Bližšie sa venuje obsahu pojmov *vyšetřování* a *trestné stíhání*, ktoré nariadenie únie č. 2017/1939 chápe inak ako český trestný poriadok.

Mgr. Alexandra Donevová
Kancelária SAK

Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

■ CCBE

CCBE – **Rada advokátskych komôr Európy** (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

CCBE ocenila advokátov, ktorí bojujú za ľudské práva

„Tým, že si uctíte advokátov na celom svete, ktorí pracujú v situáciách s ohrozením, len aby bránili právny štát a ľudské práva, robíte skvelú službu. Dávate totiž najavo, že svet si všíma ich prácu, a že uznávame, aká dôležitá a živá táto práca je pre ich spoločnosť aj pre nás všetkých.“ Tieto slová adresovala auditóriu Vysoká komisárka OSN pre ľudské práva **Michelle Bachelet**. Jej príhovor zaznel počas decembrového (virtuálneho) Plenárneho zhromaždenia CCBE. Posledné zasadnutie roka sa už totiž tradične spája so symbolickým ocenením a uctením si práce advokátov, ktorí bojujú za ľudské práva aj v krajinách, kde politická a spoločenská situácia nie je priaznivá. Každý rok v decembri je Cena CCBE za ľudské práva udelená tým advokátom, ktorí sú svojmu povolaniu oddaní a to často aj napriek nebezpečenstvu a ohrozeniu, ktorému musia čeliť kvôli svojej činnosti.

Cena CCBE za ľudské práva za rok 2021 bola udelená 4 bieloruským advokátom pre ich odvahu, odhodlanie a oddanosť obhajobe základných práv občanov a právneho štátu v Bielorusku zoči-voči vládnucemu režimu. Všetci čelia postihom (vylúčenie z komory, väzenie) pre ich zastupovanie klientov v politicky citlivých kauzách a zasadzovanie sa o demokratické zmeny v krajine.

Vzhľadom na nedávne udalosti v Afganistane CCBE udelilo aj **mimoriadnu Cenu za ľudské práva** afganským advokátom, ktorí sú trňom v oku nového režimu pre ich aktívnu úlohu pri obhajobe základných práv afganských občanov. CCBE tak chcela upriamiť pozornosť na urgentnú potrebu poskytnúť adekvátnu ochranu tým advokátom, ktorí stáli v prvej línii obhajoby základných práv pred zmenou režimu.

Nová tvár na prezidentskom kresle CCBE

V decembri 2021 prezidentka CCBE Margarete von Gallen ukončila svoje pôsobenie na čele CCBE. Do pomyselného

prezidentského kresla pre rok 2022 zasadol írsky solicitor **James MacGuill**, ktorý pôsobí v CCBE pôsobí od roku 2008, niekoľko rokov bol vedúcim írskej delegácie a 6 rokov predsedal aj výboru CCBE pre trestné právo až do svojho zvolenia do predsedníctva. Vo svojej krajine bol jedným z prvých právnych zástupcov, ktorým írská vláda udelila titul *Senior Counsel*.

Ďalšími členmi predsedníctva CCBE sú Panagiotis Perakis (Grécko), Pierre-Dominique Schupp (Švajčiarsko) a novozvolený 3. podpredseda Thierry Wickers (Francúzsko).

Horizontálna správa o stave právneho štátu na podporu postoja advokátskych komôr

Európska komisia v decembri minulého roka začala s prípravou ďalšej správy o stave právneho štátu 2022. Je to ročný cyklus na podporu právneho štátu a predchádzanie vzniku alebo prehlbovaniu súvisiacich problémov. Cielená konzultácia na zhromaždenie informácií o vývoji v oblasti právneho štátu v členských štátoch bola otvorená od začiatku decembra takmer dva mesiace a mohli sa do nej zapojiť rôzne zainteresované strany, ako sú okrem iných profesijné združenia, občianska spoločnosť, mimovládne organizácie, medzinárodné organizácie a agentúry Európskej únie. Získané informácie budú slúžiť Komisii na posúdenie situácie v členských štátoch.

Podobne ako minulý rok, CCBE vyzvala členské komory, aby využili túto výbornú príležitosť dať relevantným spôsobom najavo svoj postoj a postrehy k aktuálnemu vývoju v oblasti demokracie, spravodlivosti a právneho štátu vo svojich krajinách. Aj CCBE sa do konzultácie zapojila ako organizácia združujúca advokátske komory naprieč Európou. Vychádzajúc zo správ členských komôr, pripravila prierezovú horizontálnu správu, v ktorej sa zameriava predovšetkým na nezávislosť advokátov a advokátskych komôr, ako aj relevantný vývoj v oblasti spravodlivosti cez konkrétne príklady a prípady, identifikovanie problémov a prípadne aj implementované riešenia.

CCBE si svojou činnosťou za uplynulé roky vybudovala dobré meno vo vzťahu k inštitúciám Európskej únie, predovšetkým Európskej komisii. Tým, že sa zapája do hodnotenia stavu právneho štátu samostatnou správou, v ktorej ale opakuje postrehy zozbierané interne medzi členmi, chce podporiť svoje členské komory, aby vďaka „spojeným hlasom“ bol názor advokátov v Európe viac počuť.

■ AIJA

AIJA – *Medzinárodná asociácia mladých advokátov* (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

Aj vy sa môžete stať členom AIJA

AIJA je organizácia, ktorá je primárne určená pre individuálnych členov a preto aj vy môžete zväziť členstvo, ktoré prináša advokátom a koncipientom so znalosťou anglického jazyka možnosť zúčastňovať sa rôznych podujatí za zvýhodnené registračné poplatky, a takisto aj prístup k sieti 4 000 advokátov a advokátov z 90 krajín po celom svete. Zároveň budete zaradení do členského mailing listu a budete pravidelne informovaní o novinkách v AIJA.

Ak nie ste členom AIJA môžete tiež využiť kolektívne členstvo SAK v AIJA, ktoré umožňuje v rámci každého podujatia získať znížený registračný poplatok pre advokátov a koncipientov zapísaných v SAK.

AIJA sa od marca vracia k podujatiam s osobnou účasťou. Vyberte si niektoré so zaujímavých podujatí, ktoré v sebe spájajú príležitosť rozšíriť si znalosti v rôznych oblastiach práva, či posilniť svoje právnické zručnosti a zároveň tvoria skvelý priestor pre nadväzovanie kontaktov s kolegami na medzinárodnej úrovni. Kompletný zoznam podujatí nájdete na www.aija.org/en/upcoming-events.html. Z ponuky vyberáme:

Zimný seminár, 9. – 12. marca 2022, Levi, Fínsko

Komisia AIJA pre fúzie a akvizície (M&A Commission) pozýva na zimný seminár na vrcholoch severu. Hlavnou témou budú **Private equity** transakcie. Kolegovia z Antitrustovej komisie ponúknu náhľad do praktík tzv. „killer-acquisitions“. Rozprávať sa bude tiež o tom, čo je špeciálne pri uskutočňovaní transakcií v severských krajinách a tiež o kultúrnych a obchodných rozdieloch medzi týmito krajinami. Okrem odborného programu a akademických tém so skúsenými speakermi organizátori pripravili pestrý sprievodný program plný out-doorových aktivít typických pre Laponsko. Viac informácií o seminári, vrátane podrobného programu, registrácie a platných COVID opatreniach nájdete na stránkach www.aija.org/en/event-detail/638.

Výročná konferencia o daňovom práve, 10. – 12. marca 2022, Cascais (Lisabon), Portugalsko

Konferencia bude okrem klasických otázok daňovej rezidence a nástupníctva zameraná na aktuálne daňové otázky v zábavnom priemysle, športe a umení, vrátane nových digitálnych umeleckých diel. Ak chcete získať neoceniteľnú schopnosť vysvetliť, čo je NFT, s výhľadom na Atlantický oceán, neváhajte, prihláste sa – registrácia je otvorená. Viac na: www.aija.org/en/event-detail/639.

■ Rada Európy

Advokáti, pozor, zmena v konaní pred ESĽP!

Dňa 1. augusta 2021 vstúpil do platnosti a 1. februára 2022 nadobudol účinnosť Protokol č. 15 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. priniesol viaceré zmeny, ktoré smerovali k zvýšeniu efektivity Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) a celého kontrolného mechanizmu zavedeného Dohovorom.

- Zrušil možnosť námietky strany sporu v prípade, že komora ESĽP postupuje vec na rozhodnutie Veľkej komory ESĽP.
- Zrušil povinnosť ESĽP prijať sťažnosť v prípade, ak nebola náležite prerokovaná národným súdom; sťažnosti bude možné odmietnuť v prípade, ak sťažovateľ nebol rozhodnutím národných orgánov výrazne znevýhodnený.
- Inkorporoval princíp subsidiarity kontrolného mechanizmu a doktríny voľnej úvahy členského štátu pri aplikácii Dohovoru.
- Upravil vekovú hranicu pre kandidátov na post sudcov ESĽP na maximálne 65 rokov.

Zhľadiska advokátov je najpodstatnejšia informácia, že Protokol č. 15 skrátil časovú lehotu na predkladanie sťažností pred ESĽP od dátumu vyčerpania vnútroštátnych opravných prostriedkov zo 6 na 4 mesiace. Táto zmena je účinná od 1. februára 2022 a nepôsobí retroaktívne, t. j. neuplatní sa na sťažnosti, pri ktorých bolo právoplatné vnútroštátne rozhodnutie prijaté pred účinnosťou nového pravidla.

Kurz HELP:

Etika pre sudcov, prokurátorov a advokátov

Slovenská advokátska komora koncom roka 2021 realizovala pre svojich členov kurz Rady Európy v rámci programu HELP (*Human rights Education for Legal Practitioners*) zameraný na etiku právnických povolání. Na kurze Etika pre sudcov, prokurátorov a advokátov sa zúčastnilo 30 osôb a 15 z nich splnilo podmienky na získanie certifikátu Rady Európy. Tento kurz je aktuálne voľne a bezplatne dostupný na platforme HELP: help.elearning.ext.coe.int. Pre samoštúdium na platforme je potrebné sa len registrovať. V prípade otázok kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladkova@sak.sk)

■ IBA

IBA – *Medzinárodná advokátska komora* (International Bar Association) je svetová organizácia, ktorej hlavným cieľom je posilniť výmenu informácií medzi jednotlivými združeniami právnikov, podporovať nezávislosť súdnictva a právo advokátov vykonávať svoje povolanie bez vonkajšieho zasahovania. Prostredníctvom Inštitútu pre ľudské práva IBA presadzuje

ochranu ľudských práv advokátov na celom svete. Členskú základňu tvoria individuálni členovia a advokátske komory. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom IBA.

IBA bojuje za ochranu mlčanlivosti pred medzinárodnými útokmi

V reakcii na nedávne útoky proti zásade mlčanlivosti zo strany významných medzinárodných organizácií, IBA v januári uverejnila Vyhlásenie na obranu princípu dôvernosti vzťahu medzi advokátom a klientom, ktoré vypracovala osobitne zriadená pracovná skupina.

Zámerom expertov bolo opätovne zdôrazniť význam dôvernosti vzťahu medzi advokátom a klientom pri výkone spravodlivosti, vo vzťahu k nezávislosti advokátskeho povolania a zásad právneho štátu. Vyhlásením chceli podčiarknuť postoje advokátov z praxe, skúsených sudcov a advokátskych komôr z celého sveta; títo všetci sústavne poukazujú na to, že zásada mlčanlivosti je nevyhnutná v spravodlivej a demokratickej spoločnosti. Jej zachovanie a ochrana hrá významnú úlohu aj v tom, ako verejnosť vníma advokátske povolanie a celkovo justičný systém. Autori vyhlásenia tiež zdôraznili riziká neprimeranej medzinárodnej reakcie voči zneužitiu dôvernosti advokáta a klienta pri napomáhaní finančnej trestnej činnosti.

Medzinárodné organizácie (vrátane Panelu OSN na vysokej úrovni pre medzinárodnú finančnú zodpovednosť, transparentnosť a integritu pre dosiahnutie Agendy 2030, tzv. Panel FACTI, a Výboru OECD pre fiškálne záležitosti) sa v uplynulom období snažili podkopať princíp dôvernosti medzi advokátom a klientom a princíp nezávislosti advokácie, pričom tvrdili, že tieto základné hodnoty stoja v ceste ich úsilia potlačiť finančnú kriminalitu. Prezident IBA Sternford Moyo oponoval tejto kritike a požiadavkám, keď v diskusii s predstaviteľmi Panelu FACTI povedal: „Štátna regulácia advokácie nie je návrh, s ktorým by IBA ako globálny hlas advo-

kátov, mohla súhlasiť. IBA sa zaviazala bojovať proti finančnej kriminalite, ale zámer poskytnúť vládam dohľad nad advokátskym povolaním ako prostriedok nápravy, považujeme za veľký problém.“ Dodal: „Vo fungujúcich demokraciách je nezávislá advokácia veľmi ceneným základným kameňom právneho štátu. Žiaľ, tam, kde si vlády želajú umlčať nesúhlas, sme boli svedkami mnohých prípadov zneužívania regulačnej moci, keď boli advokáti uväznení za vykonávanie svojich profesionálnych povinností, len preto, že zastupujú klienta, ktorý je kritický voči vláde alebo hlave štátu. Nezávislé povolanie advokáta bez vládných zásahov je nevyhnutné.“

V predhovore k vyhláseniu sudca Najvyššieho súdu Spojeného kráľovstva Lord Neuberger uviedol: „Zdá sa, že ľudia zodpovední za tieto útoky nedoceňujú zásadnú funkciu, ktorú plní právny štát pri zabezpečovaní ochrany individuálnych práv a slobôd pred zneužitím tej istej výkonnej politickej moci. Neuvedomujú si ani to, že bez týchto práv a slobôd sú všetky pokusy o nápravu problémov sveta odsúdené na neúspech. Akonáhle bude zásada právneho štátu vážne narušená, svet sa ocitne na temnom a nebezpečnom mieste, a tak ako pri erózii všetkých takýchto noriem, keď už raz budú ohrozené, bude veľmi ťažké, ak nie nemožné, obnoviť ich.“

Autori sa vo vyhlásení venovali definovaniu dôvernosti medzi advokátom a klientom, otázkam, prečo existuje a ako sa v praxi uplatňuje (kedy a za akých okolností advokát má/nemá povinnosť dodržiavať mlčanlivosť). Vysvetlili rozdiely medzi konceptom dôvernosti v anglo-americkom a v kontinentálnom práve. Venovali sa zákonným výnimkám a pravidlám profesionálneho správania. Uvažovali, ako správne pristupovať k nastoleniu rovnováhy (dôvernosť vs. záujem na potlačaní trestnej činnosti) a aké kroky je v záujme toho potrebné podniknúť na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni.

Mgr. Lucia Strečanská

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiacich v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha *Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii* vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Trovy súdneho konania

Magočová, B.: **Trovy súdneho konania**

Žilina : EUROKÓDEX, s. r. o., 2021, 601 s. ISBN 978-80-8155-103-1

Len prednedávnom bol právnický knižný trh u nás obohatený o publikáciu **advokátky Barbory Magočovej** venovanú stále nevyčerateľnej tematike trov v civilných súdnych konaniach. Kniha je aktuálnym vyjadrením súdnej praxe po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku dňom 1. júla 2016. Celkovo zahŕňa až 225 rozhodnutí krajských súdov, Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR, no i súvisiacej judikatúry z Českej republiky. Monografiu tvoria po **Predhovore** autorky 3 kapitoly zaoberajúce sa odlišnými typmi súdnych konaní, pričom sú členené na jednotlivé obsahovo súvisiace podkapitoly.

Kapitola **Judikáty využiteľné k všetkým trom procesným kódexom** približuje súdne rozhodnutia aplikovateľné na všetky konania vedené v zmysle zákonov č. 160/2015 Z. z., č. 161/2015 Z. z. a č. 162/2015 Z. z.

Obsahom jej prvej podkapitoly sú súdne rozhodnutia týkajúce sa účelnosti vynaložených trov. V zmysle uznesenia Krajského súdu v Nitre (sp. zn. 26 Cob 96/2016) počas účinnosti CSP nie je možné priznať náhradu trov právneho zastúpenia za zaslanie predžalobnej výzvy dlžníkovi. Z uznesenia Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 4 Co 305/2016) vyplýva, že náhrada za stratu času sa neprizná, ak sa na pojednávaní zúčastnil namiesto advokáta jeho advokátsky koncipient. Krajský súd v Bratislave (sp. zn. 2 Cob 287/2015) zase potvrdil prvostupňové rozhodnutie, že náhrada trov právneho zastúpenia sa prizná aj advokátovi zastupujúcemu akciou spoločnosť, v ktorej je členom predstavenstva. Naopak, uznesením toho istého súdu (sp. zn. 4 Sa 84/2018) nebola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia procesne úspešnému Slovenskému pozemkovému fondu, keďže tieto trovy neboli spomenutým vrcholným štátnym orgánom disponujúcim dostatočným množstvom kvalifikovaných zamestnancov vynaložené dôvodne. Krajský súd v Trenčíne uznesením (sp. zn. 11 S 42/2017) nepriznal odmenu advokátovi za ďalšiu poradu s klientom pred pojednávaním, keďže sa vo veci neobjavili také nové a závažné skutočnosti, pre ktoré by bolo uskutočnenie predmetného úkonu nevyhnutné.

Ďalšie podkapitoly rozoberajú odôvodňovanie priznanej náhrady trov konania a oslobodzovanie od súdnych poplatkov. Často pertraktovaný problém nepriaznivej hospodárskej situácie podnikateľov vyriešil Krajský súd v Bratislave tak

(sp. zn. 2 Cob 324/2015), že potvrdil prvostupňové rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov podnikateľovi z predmetného dôvodu. Možnosť priznať oslobodenie od súdnych poplatkov aj právnickej osobe však vyplýva napr. z nálezů Ústavného súdu ČR (sp. zn. II. ÚS13/1998). Na druhej strane, vlastnícke právo k nehnuteľnosti nemôže byť nosným dôvodom na nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle uznesenia Krajského súdu v Nitre (sp. zn. 25 Co 159/2016). Podľa uznesenia Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 27 CoPr 4/2019) takýmto dôvodom nemôže byť ani vlastnícke právo k bytu poskytujúcim obydlie strane sporu. Obdobne takýmto dôvodom nemá byť podľa uznesenia Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 33 Cdo 277/2015) suma, ktorá už žiadateľovi o oslobodenie bola vyplatená titulom zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu, ktorá mu vznikla nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

V poradí druhá kapitola **Judikatúra k Civilnému sporovému poriadku a k Civilnému mimosporovému poriadku** predstavuje najrozsiahlejšiu časť publikácie na 430 stranách. Úvodná podkapitola sa venuje bližšie účelnosti vynaloženia trov, pričom podľa rozsudku Krajského súdu v Košiciach (sp. zn. 15 Cbi 1/2013) potvrdeného Najvyšším súdom SR (sp. zn. 5 Obo 18/2017) má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v incidenčnom konaní aj správca konkurznej podstaty s právnickým vzdelaním. V tomto prípade bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia správcovi ustanovenému v konkurznom konaní podľa zák. č. 328/1991 Zb., obdobne by však náhrada trov mala byť priznávaná v incidenčných konaniach správcom v zmysle zák. č. 7/2005 Z. z. s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 16 CoKR 16/2018). K výpočtu výšky trov konania je publikovaný rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici (sp. zn. 41 Co 1/2018) o tom, že pri výpočte pomeru úspechu a neúspechu strán sporu nemá byť žalobcom uplatnený úrok z omeškania kapitalizovaný ku dňu vyhlásenia rozsudku.

Nasledujúce kapitoly sa týkajú náhrady trov v prípade zastavenia konania a trov dôkazov. Treba kvitovať, že autorka publikovala aj úplne opozitné rozhodnutia – napríklad podľa uznesenia Krajského súdu v Prešove (sp. zn. 23 Co 39/2017) znalcovi nemožno priznať nárok na náhradu trov konania, no v zmysle uznesenia Krajského súdu v Bratislave (sp. zn.

4 Cob 141/2018) to zase možné je. Aplikčná prax je takto rozdielna, často sa totiž stáva, že znalcovi ustanovenému súdom je priznaná náhrada trov znaleckého dokazovania voči nemajetnej strane sporu. Tak ani v exekučnom konaní nie je pohľadávka znalca, vzniknutá titulom vypracovania znaleckého posudku, uspokojená. K frekventovanému problému v súvislosti s nepriznaním náhrady trov konania Najvyšší súd SR v uznesení (sp. zn. 5 Obo 4/2017) uviedol, že v danej veci musí ísť o celkom výnimočný prípad a táto výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach predmetného sporu alebo v okolnostiach existujúcich u sporových strán. Ďalšie antagonisticke judikáty sa týkajú moderačného práva súdov, keď podľa uznesenia Krajského súdu v Nitre (sp. zn. 5 Co 470/2016) je prípustné moderovať aj výšku náhrady trov právneho zastúpenia, no v zmysle uznesenia Krajského súdu v Trnave (sp. zn. 25 Co 53/2019) to možné nie je a moderovať sa dá iba náhrada trov konania ako celok. Odlišné sú aj stanoviská vrcholných súdnych inštitúcií k otázke vyjadrovania sa protistrany k moderačnému právu súdu pri znížení náhrady trov konania, zatiaľ čo podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 8 Cdo 266/2019) stranám musí byť umožnené zaujatie stanoviska k takémuto postupu súdu, v zmysle uznesenia Ústavného súdu SR (sp. zn. II. ÚS 113/2019) nie je nevyhnutné, aby všeobecný súd za každých okolností poskytol stranám v konaní priestor, aby sa vyjadrili k potenciálnej aplikácii moderačného práva. Iný senát Najvyššieho súdu SR svojím nálehom (sp. zn. I. ÚS 168/2018) však opozitne uviedol, že z dôvodu kontradiktórnosti konania o náhrade trov sporu by sa k moderačnému právu súdu mal dať priestor na vyjadrenie aj protistrane. Z judikátov so vzťahom k náhrade trov konania je zaujímavým aj uznesenie Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 6 Cdo 47/2016), keď nebola pri zastavení konania na základe späťvzatia dovolania právnym nástupcom dovolateľa priznaná náhrada trov konania protistrane z dôvodu, že tento právny nástupca sa stal stranou sporu v dôsledku smrti jeho právneho predchodcu ako ním neovplyviteľnej právnej skutočnosti a tak vznik trov konania nezapríčinil. S moderačným právom súdu súvisí aj uznesenie Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 25 Cdo 3299/2015), ktorým nebola priznaná náhrada trov konania úspešným žalovaným pri žalobcami uplatnenom nároku zahŕňajúcom kombináciu usmrtienia osoby im blízkej (teda tragických okolností uplatneného nároku) a úzkej previazanosti žalovaných subjektov. Krajský súd v Banskej Bystrici (sp. zn. 11Co173/2018) nepriznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania zastaveného s poukazom na vyhlásenie osobného bankrotu na majetok žalovaného z dôvodu, že práve oddženie je dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie takejto náhrady.

Ďalšie judikáty z druhej kapitoly pojednávajú o procesno-právnych aspektoch rozhodovania o náhrade trov konania, aj s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 22 Cdo 5131/2015) platí zásada, že pri zamietnutí žaloby je z hľadiska náhrady trov konania žalobca vždy procesne neúspešný. Pri rozhodovaní o trovách konania v súvislosti s konaním o opravných prostriedkoch a o sťažnosti zaujme nálež Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 264/2016), podľa

ktorého zmena rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania odvolacím súdom z dôvodov, ku ktorým sa strana sporu nemohla vyjadriť, je porušením procesných práv. Zo súdnych rozhodnutí týkajúcich sa povahy pohľadávky na náhradu trov konania a rozhodovania o náhrade trov v špecifických konaniach možno poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 22 Cdo 3730/2015), kde pri rozhodovaní o náhrade nákladov konania o vysporiadanie spoločného majetku manželov (obdobného bezpodielového spoluvlastníctvu manželov v SR) je procesný úspech vo veci potrebné posudzovať podľa viacerých hľadísk, o. i. je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že niektorý z účastníkov odmietol pred začatím sporu bez ospravedliteľného dôvodu o tomto vyporiadaní vôbec jednať. Zásadne by si však v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov mala každá strana platiť trovy sama na základe uznesenia Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 24 CoP 121/2017). Ak však súd rozhodol v intenciách predžalobnej ponuky žalobcu, ktorá bola žalovaným odmietnutá, ide o dôvod na priznanie náhrady trov konania v súlade s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (sp. zn. 23 Co 89/2017). Záver kapitoly tvorí judikatúra k Civilnému mimosporovému poriadku. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 21 Cdo 257/2016) k okolnostiam odôvodňujúcim priznanie práva na náhradu trov konania v „nesporných“ veciach patrí najmä výsledok konania a okolnosti, ktoré odôvodnili začatie konania i ovplyvnili jeho priebeh. Podľa uznesenia Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 4 CoP 66/2018), ak je príčinou rozpadu manželstva mimomanželský pomer jedného z manželov, ide o dôvod pre priznanie náhrady trov konania o rozvod manželstva druhému manželovi. Aj špekulatívne podanie návrhu na rozšírenie styku s maloletým zo strany jedného z rodičov môže byť dôvodom pre priznanie náhrady trov konania druhému rodičovi s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 6 CoP 39/2019). Neoznámenie zániku vyživovacej povinnosti zo strany plnoletého dieťaťa napr. ukončením štúdia je dôvod na priznanie náhrady trov konania rodičovi v súlade s uznesením Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 6 CoP 22/2019).

Záverečná kapitola **Judikatúra k Správnemu súdnemu poriadku** obsahuje súdne rozhodnutia týkajúce sa účelnosti a dôvodnosti vynaloženia trov, vzťahu procesného zavinenia a náhrady trov, dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov a výpočtu náhrady trov konania v špecifických prípadoch.

Monografia Barbory Magočovej je po vyše dvoch dekádach prvou komplexnou publikáciou pojednávajúcou o trovách konania a tvorenou zbierkou súdnych rozhodnutí týkajúcich sa nových civilných kódexov. Vyše dvesto autorkou publikovaných aktuálnych judikátov tak poskytuje všetkým praktizujúcim právnikom významnú pomocku pre pôsobenie v sfére súkromného práva, preto ju možno celej advokátskej obci v rámci výkonu profesijnej činnosti vrelo odporučiť.

S emeritným predsedom Maďarskej advokátskej komory odchádza kus advokátskej histórie

Dr. Jenő Horváth

4. november 1929 – 31. december 2021

Slovenská advokátska komora so smútkom prijala správu o úmrtí dlhoročného emeritného predsedu Maďarskej advokátskej komory **Dr. Jenő Horvátha**. Do advokátskeho neba odišiel vo veku 93 rokov. Generačne som nemal možnosť poznať ho osobne, ale počul som, že to bol človek progresívny, náročný a láskavý zároveň, vystupujúci rozhodne, ale zároveň s veľkou dávkou noblesy a diplomacie. V časoch, kedy advokátska profesia čelí náročným výzvam, je viac ako prospešné siahnuť do minulosti a inšpirovať sa múdrosťou a rozvážnosťou našich predchodcov a ich rozhodnutiami.

Zo životopisu Dr. Horvátha priam sála aktívna angažovanosť vo veciach advokátskych aj verejných. Život bytostne spojil s advokáciou. Advokátom sa stal v roku 1956, v roku 1959 prevzal funkciu tajomníka Budapeštianskej advokátskej komory, v rokoch 1974 – 1989 bol jej predsedom a 1989 – 2006 predsedom Maďarskej advokátskej komory. V rokoch 1985 – 1990 bol poslancom maďarského parlamentu. Ako odborník na poisťné právo sa podieľal na vytvorení a spustení dovedy bezprecedentného systému povinného poistenia zodpovednosti advokátov v Maďarsku.

Výraznou mierou prispel k etablovaniu sa maďarskej komory ako rešpektovanej inštitúcie na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni. Zaslúžil sa o prehĺbenie vzta-

hov medzi našimi stavovskými organizáciami. Kvalita vzťahov pretrvala dodnes.

Dobry, plnohodnotny a obdivuhodny clovek bude chybat vsade tam, kde aktivne zil. Tazko v jednej vete uchopit široke spektrum jeho posobenja.

Česť jeho vzácnnej pamiatke.

JUDr. Viliam Karas, PhD.
predseda SAK

Spomienka na zosnulého advokáta JUDr. Ladislava Čendulu (1930 – 2022)

JUDr. Ladislav Čendula sa narodil 14. augusta 1930 v obci Hrkovce neďaleko Šiah. Po absolvovaní Právnickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave nastúpil do advokácie v auguste 1953 ako advokátsky koncipient v Advokátskej poradni v Banskej Bystrici. Absolvoval prax aj na Ľudovom súde v Šahách. Advokátsku skúšku zložil 9. septembra 1954 a od 1. októbra 1954, po zložení advokátskeho sľubu, sa stal advokátom so zaradením výkonu povolania do Kremnice, kde pôsobil do konca roku 1957, potom bol preradený do Advokátskej poradne vo Zvolene, kde pôsobil až do územnej reorganizácie – do roku 1960. Odtiaľ prešiel v tom istom roku do Advokátskej poradne Banská Bystrica ako jej vedúci.

Svoje vedomosti a skúsenosti uplatňoval aj ako náhradný člen výboru Ústredia československej advokácie v Prahe (1968). Viacero funkčných období bol členom výboru Ústredia slovenskej advokácie v Bratislave. Pre svoje teoretické znalosti z odboru občianskeho práva a rozsiahle praktické skúsenosti bol vymenovaný za člena sekcie občianskeho práva pri Ústredí československej advokácie. Vedomosti a skúsenosti z praxe odovzdal mnohým advokátskym koncipientom. Bol dlhoročným členom výboru Krajského združenia advokátov v Banskej Bystrici.

Publikačne činný bol v advokátskych časopisoch *Správy advokácie* a neskôr v *Bulletine slovenskej advokácie*. Ústredie slovenskej advokácie mu viackrát vyslovilo poďakovanie za aktívnu účasť pri výchove advokátskych koncipientov a mladých advokátov a za účinnú pomoc pri plnení úloh slovenskej advokácie.

Po nežnej revolúcii zastával funkciu generálneho prokurátora Slovenskej republiky a po prijatí zákona o advokácii si otvoril advokátsku kanceláriu v Banskej Bystrici, kde pôsobil až do svojho odchodu do dôchodku – do 31. decembra 2010. Naďalej sa ale zúčastňoval na živote advokácie a advokátskych podujatiach. V roku 2001 mu Slovenská advokátska komora mu udelila ocenenie za celoživotný prínos advokácii.

Bol jedným zo spoluautorov knihy *Advokácia v spomienkach advokátov*, ktorú vydala Slovenská advokátska komora v roku 2013. V opísal – okrem profesijného životopisu – aj prierez svojím pôsobením v advokácii. Nazval ho *Ľudskosť a slušnosť by sa mali „nosiť“ v každej dobe. Predovšetkým v advokácii*. V ďalšej publikácii – sa ako 88-ročný podelil s kolegami advokátmi so svojím pôsobením v advokácii, kde pre Slovenskú advokátsku komoru napísal v spolupráci s Jozefom Habočíkom vzácnu spomienkovú knihu, ktorú Slovenská advokátska komora vydala v roku 2018 pod názvom *Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii*.

Ladislav Čendula odišiel do advokátskeho neba vo veku 91 rokov 30. januára 2022.

V spomienkach advokátov ostane taký, akým bol – rytierom advokácie a práva, zanietým advokátom, ktorý bol vždy ochotný podeliť sa so svojimi bohatými vedomosťami a skúsenosťami s mladšími kolegami, prirodzenou a uznávanou právnickou autoritou so zmyslom pre česť, principiálnosť a spravodlivosť.

Češť jeho pamiatke!

Viliam Karas

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2022

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

V tlačenej podobe je distribuovaný do všetkých advokátskych kancelárií na Slovensku, poslancom NR SR, na súdy a ďalšie inštitúcie.

V elektronickej podobe je zasielaný advokátom s pozastavenou činnosťou, ako aj budúcim advokátom – advokátskym koncipientom.

Mesačný náklad je 5 000 ks, spolu s elektronickej podobou **zasahuje takmer 8 000 osôb**. Z marketingového hľadiska je *Bulletin slovenskej advokácie* **najväčším právnickým médiom s dobre definovanou cieľovou skupinou**.

Špecifikácia

Periodicita: mesačník (8 čísel + 2 dvojčísla)

Náklad: mesačne 5 000 ks výtlačkov + 3 000 ks zasielaných elektronickej

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 1 000 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 400 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,15 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 17 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého účelom

je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK – zadarmo

Riadková inzercia sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na ondrisova@sak.sk alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Podklady

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:**

nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok.

Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 400 eur
cmyk 800 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 400 eur
cmyk 800 eur

beck-online

rýchlosť | spoľahlivosť | kvalita

**JUDr. Ing. Miriam
Galandová**

partner PRK Partners s.r.o.

P / R / K

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

„ Beck-online nám umožňuje rýchlo a efektívne zanalyzovať požadovanú problematiku naprieč právnymi predpismi, literatúrou a súdnymi rozhodnutiami a v podstate niekoľkými klikmi pripraviť prehľadný sumár dostupných zdrojov, s ktorým môžeme ďalej pracovať. “

Jednoducho si to vyskúšajte

na www.beck-online.sk